

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI

Prevence městské kriminality a ohrožená mládež

Přehled slibných strategií a programů z celého světa

**Připraveno pro 11. Kongres OSN
o prevenci kriminality a trestní justice,
Bangkok 2005**

Překlad: Agentura Pylon

Tento text nemá charakter oficiálního překladu, neprošel jazykovou korekturou a je určen pro studijní účely

Neprodejné

Praha 2006

International Centre for the Prevention of Crime

URBAN CRIME PREVENTION and YOUTH at RISK

Compendium of Promising Strategies and
Programmes from around the World

ISBN 80-7338-050-1

© Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2006
www.kriminologie.cz;

Přeloženo z anglického originálu s laskavým svolením:

International Centre for the Prevention of Crime

465 St-Jean, suite 803
Montréal, Québec, H2Y 2R6
Canada

Telephone: (1) 514-288-6731

Fax: (1) 514-288-8763

Email: cips@crime-prevention-intl.org

Website: www.crime-prevention-intl.org

ISBN 2-921916-16-9

Copyright ICPC 2005

Obsah

Poděkování	6
-------------------------	----------

Předmluva	7
------------------------	----------

Úvod	8
-------------------	----------

ČÁST 1: Městské strategie

Argentina	12
Austrálie	15
Belgie	18
Brazílie	22
Kanada	31
Chile	34
Česká republika	36
Anglie a Wales	42
Estonsko	48
Finsko	51
Francie	53
Madagaskar	59
Nigérie	62
Norsko	65
Peru	67
Filipíny	70
Jihoafrická republika	76
Tanzánie	82
UN-Habitat a CSIR	85

ČÁST 2: Ohrožená mládež

Austrálie	90
Brazílie	99
Kambodža a Vietnam	102
Kamerun	105
Kanada	108
Chile	120
Anglie a Wales	124
Finsko	130
Francie	133
Německo	138
Indie	143
Jihoafrická republika	146
Spojené státy americké	155

ČÁST 3: Další zdroje

Webové stránky	160
Ocenění	163
Další publikace o osvědčené praxi	164

Poděkování

Tento Přehled byl Mezinárodním centrem pro prevenci kriminality (*International Centre for the Prevention of Crime, ICPC*) sestaven pro účely Workshopu o strategii a osvědčené praxi v oblasti prevence kriminality, zejména s ohledem na městskou kriminalitu a ohroženou mládež, konaného v rámci 11. kongresu OSN o prevenci kriminality a trestní justici v thajském Bangkoku ve dnech 18. – 25. dubna 2005.

Workshop organizovalo ICPC ve spolupráci s Úřadem OSN pro drogy a kriminalitu (*UN Office of Drugs and Crime, UNODC*) a UN HABITAT, a s velkorysou finanční podporou Národní strategie prevence kriminality (*National Crime Prevention Strategy*) vlády Kanady (ministerstvo pro veřejnou bezpečnost a havarijní připravenost, Kanada, *Department of Public Safety and Emergency Preparedness, Canada*).

Rádi bychom poděkovali zejména vládě Kanady za její podporu v tomto směru a za vydání Přehledu. Rádi bychom poděkovali též UNODC a UN HABITAT, jakož i všem vládám, jež se podílejí na činnosti Poradního politického výboru ICPC (*ICPC's Advisory Policy Committee*), za jejich stálou podporu prevence kriminality na mezinárodní úrovni.

Mnoho zemí, jednotlivců a organizací poskytlo a přeložilo materiály pro Přehled a zaslouží si naše poděkování za zájem, trpělivost a pomoc. Patří mezi ně všichni účastníci Setkání skupiny expertů (*Expert Group Meeting*) k Workshopu, jež se uskutečnilo v Paříži ve dnech 3. – 4. prosince 2004, členské státy a správní rada ICPC, jakož i ti, jejichž jména či organizace se objevují v jednotlivých projektech.

Přehled byl sestaven a editován Margaret Shaw a Kathryn Travers z ICPC, přičemž zvláštní poděkování patří práci, kterou odvedli Marisa Canuto, Laura Capobianco, Chantal Valade, Annie Khalil a Daniel Sansfaçon.

Předmluva

Mezinárodní centrum pro prevenci kriminality (ICPC) je mezinárodním fórem pro diskusi, výměnu zkušeností a znalostí mezi vládami, orgány místní samosprávy, státními úřady, odbornými institucemi a nevládními organizacemi. Posláním ICPC je pomáhat státům a městům při zvyšování veřejné bezpečnosti a snižování kriminality a násilí zaváděním účinných a udržitelných preventivních koncepcí, strategií a opatření do praxe. ICPC podporuje dialog a výměnu vědomostí a informací mezi rozvinutými a rozvojovými zeměmi. Nejlepším dokladem mezinárodní povahy činnosti ICPC je organizace mezinárodního workshopu o prevenci kriminality a příprava tohoto Přehledu slibných postupů pro účely 11. kongresu OSN o prevenci kriminality a trestní justici.

V roce 1999 vydalo ICPC druhé vydání své publikace 100 programů prevence kriminality (*100 Crime Prevention Programmes*). Tato i v současnosti stále používaná publikace představovala cenný výsledek rozsáhlého procesu shromažďování informací a ověřování praxe v mnoha zemích celého světa. Naše novější publikace je skromnější co do záběru i obsahu, ale jsme si jisti, že poslouží odborníkům a politickým činitelům jako zdroj inspirace při implementaci nových preventivních strategií a postupů ve městech a vůči ohrožené mládeži.

Od 10. kongresu OSN, který se konal ve Vídni v roce 2000, došlo v oblasti prevence kriminality k pozoruhodnému vývoji. Ten byl v roce 2002 ještě dále podpořen přijetím Směrnice OSN pro prevenci kriminality (*UN Guidelines for Crime Prevention*). Přesto jsou kriminalita a edostatek bezpečnosti pro naše města a země stále prioritní otázkou, kterou je i pokračující hledání lepší rovnováhy mezi rolí, kterou v aréně trestní justice sehrávají systémy policejní, justiční a sankční na straně jedné a systémy související s prevencí na straně druhé.

Upřímně doufáme, že se v průběhu příštích pěti let mnohé další země připojí k ICPC při plnění tohoto důležitého poslání a při podpoře udržitelné prevence a řádné správy věcí veřejných.

Raymonde DURY,
Předseda správní rady
Mezinárodní centrum pro prevenci kriminality

Úvod

Tento Přehled byl sestaven pro účely *Workshopu o strategiích a osvědčené praxi v oblasti prevence kriminality, zejména s ohledem na městskou kriminalitu a ohroženou mládež*, konaného v rámci 1. kongresu OSN o prevenci kriminality a trestní justici v thajském Bangkoku ve dnech 18. – 25. dubna 2005.

Směrnice pro prevenci kriminality z roku 2002 stanoví základní principy, na kterých by měla být založena kvalitní prevence kriminality, a uvádí řadu strategií a postupů, které mohou být použity k vybudování bezpečnějších a zdravějších komunit. Klíčové principy účinné prevence kriminality jsou tyto:

- veřejná správa na všech úrovních by měla hrát *vedoucí roli*;
- prevence kriminality by měla být *integrována* napříč všemi sociálními a ekonomickými koncepcemi a programy, včetně oblasti zaměstnanosti, vzdělávání, zdravotnictví, bydlení a městské výstavby, justice a sociálních služeb;
- strategie by měly být vybudovány na *partnerství a spolupráci* mezi státními institucemi a ministerstvy, komunálními a nevládními organizacemi, podnikatelským sektorem a občanskou společností;
- k zajištění implementace a udržitelnosti strategie je třeba *odpovídající financování* a další zdroje, jakož i jasně daná *odpovědnost*;
- strategie a opatření by měly být založeny na hluboké *znalosti* příčin kriminality a efektivních postupů;
- veškerá opatření prevence kriminality musejí *respektovat lidská práva a principy vlády práva*;
- je třeba brát v úvahu spojení mezi *místní kriminalitou a nadnárodním organizovaným zločinem*;
- strategie prevence kriminality by měly věnovat zvláštní pozornost *různým potřebám mužů a žen* a nejzranitelnějším členům společnosti.

Podkladový materiál připravený pro Workshop obdobně zdůrazňuje zásadní význam rozvoje komplexních strategií prevence kriminality v městských oblastech a vůči ohrožené mládeži. Potvrzuje též stále čtenější poznatky o tom, že kvalitní preventivní strategie skutečně snižují kriminalitu a nedostatek bezpečnosti a předchází jim, že jsou stejně důležité jako spravedlivé a nestranné justiční systémy, a že z hlediska nákladů jsou efektivnější působí-li dlouhodobě než jako reakce na konkrétní události.

Přehled velmi konkrétním způsobem demonstuje, jak jsou takové strategie a postupy zaváděny ve městech a zemích celého světa – *co bylo učiněno* – jakož i některé dosažené výsledky. Tyto krátké příklady toho, co bylo zavedeno veřejnou správou na národní, subregionální a místní úrovni, obcemi a organizacemi občanské společnosti, jsou vytvořeny k podpoře a inspiraci ostatním vládám a obcím. Přehled taktéž nabízí příklady technické pomoci a výměny odborných znalostí, jež pomáhají budovat schopnosti zemí či měst v oblasti rozvoje prevence kriminality. Patří mezi ně např. činnost Programu Bezpečnější města UN HABITAT (*UN HABITAT's Safer Cities Programme*), Nadace Open Society, CSIR Jihoafrická republika a Děti bez hranic (*Children without Borders*).

V krátkém časovém úseku, určeném pro vytvoření Přehledu, nebylo možno připravit zcela kompletní soubor příkladů ze všech regionů světa. Ze stejných důvodů bylo rovněž nezbytné vybírat z mnoha příkladů, které jsme získali, a to v zájmu vyvážení regionů a ilustrace širě přístupů, využívaných v různých městech a zemích. Velkou pozornost jsme před publikací věnovali kontrole souladu materiálu s našimi zdroji a doufáme, že jsme jednotlivé projekty v průběhu jejich shrnutí a překladu nezkreslili. Případné chyby jdou na náš vrub.

Výsledné strategie a postupy jsou popsány v krátkých shrnutích, jež je mohou pouze uvést a inspirovat ostatní země, města a obce, aby začaly vyvíjet vlastní strategie. Patří mezi ně jak opatření, jež byla zavedena teprve nedávno a ještě nepřinesla zásadní výsledky či hodnocení, která ovšem demonstrují dobrý strategický přístup, tak i plně realizované a vyhodnocené dlouhodobé projekty a strategie, založené na poznacích o tom, co se osvědčilo jinde.

Ačkoliv však existuje mnoho podobností mezi městy a zeměmi ve smyslu faktorů podporujících trestnou činnost a násilí, jsou místní

podmínky a okolnosti velmi důležité pro úspěch či selhání projektů. Přizpůsobení strategií místním podmínkám je zcela nezbytné. Stejně tak izolované projekty mohou být úspěšné z krátkodobého hlediska, ovšem aby mohly být zavedeny a realizovány jako součást komplexního a vyváženého přístupu k řešení kriminality, násilí a nedostatku bezpečnosti a k jejich prevenci, musejí být součástí širší strategie na místní úrovni.

Část 1 Přehledu je zaměřena především na strategie a postupy týkající se městské kriminality. Obsahuje některé vládní národní strategie, podporující např. rozvoj místní samosprávy a rozvoj projektů na komunální úrovni, a státní a oblastní iniciativy, jakož i strategie vytvořené ke koordinaci a integraci postupu prevence kriminality v rámci regionu plánovaným a strategickým způsobem. Tato část nabízí příklady toho, jak jsou obecní orgány či místní organizace schopny úspěšně zavádět a udržovat kvalitní partnerské struktury prevence kriminality, a snižovat míru kriminality a násilí prostřednictvím řady koordinovaných urbanistických a participačních přístupů.

Část 2 Přehledu se věnuje ohrožené mládeži. Obsahuje příklady projektů, jež se zaměřují na potřeby specifických skupin ohrožené mládeže, jako jsou např. děti ulice či příslušníci násilnických dětských gangů, nebo děti sexuálně zneužívané v rámci obchodování s lidmi. Jiné projekty poskytují příklady přístupů, jež tvoří součást národních integrovaných strategií, zaměřených na ohrožené děti a mládež, nebo na mládež, která se již dostala do systému trestní justice. Hlavním rysem řady projektů je zapojení a účast samotných mladých lidí na plánování a rozvoji jednotlivých opatření.

Část 3 Přehledu přináší seznam webových stránek a zdrojů z celého světa, které obsahují informace o osvědčených projektech a oceněních v oblasti prevence kriminality.

Přehled je k dispozici ve francouzštině a angličtině a lze jej též nalézt na webové stránce ICPC (www.crime-prevention-intl.org). Španělská verze se připravuje.

Část 1:
MĚSTSKÉ STRATEGIE

ARGENTINA

Program Zranitelné komunity (*Vulnerable Communities Programme*)

Kontext

Argentina v průběhu posledních let čelí nevídané ekonomické krizi, postihující všeobecný rozvoj a kvalitu života obyvatel. Jedním z indikátorů je kromě jiných faktorů nárůst násilí v městských oblastech, spojený s omezeným přístupem k zaměstnání, vzdělání a bydlení. Ve velkoměstech jsou obzvláště postiženi obyvatelé, žijící v nejzranitelnějších komunitách. Program Zranitelné komunity (CVP) byl vytvořen k podpoře sociální integrace a k prevenci kriminality a násilí, jako součást Národního plánu prevence kriminality (*National Crime Prevention Plan, NCPP*), přijatého v roce 2003, a v souladu se Všeobecnou deklarací práv dítěte (*Universal Declaration on the Rights of the Child*).

Cíle

- Vytvořit ve spolupráci s obyvatelstvem komplexní strategii prevence kriminality v cílových oblastech.
- Posílit společenskou podporu a rodinné vazby v místních komunitách.
- Pomáhat mládeži ve zranitelných komunitách a podporovat je prostřednictvím kulturních a odpočinkových programů, vzdělání, pracovní kvalifikace a rozvoje drobného podnikání.

Popis

Program CVP, zahájený ministerstvem spravedlnosti, je zaměřen na nejzranitelnější socioekonomické komunity v oblasti Buenos Aires a okolí. Jeho cílem je partnerství a podpora místní samosprávy, komunálních skupin a organizací, s využitím participačního přístupu výzkum-terén (*participatory research-action approach*), a to za účelem podpory sociální integrace, snižování kriminality a násilí. Je založen na principu minimální intervence, působí v rámci stávajících zvyků a potřeb v každé velkoměstské oblasti. Okruh adresátů tvoří mládež ohrožená

kriminalitou a násilím, zejména nezaměstnaní mladí lidé z vybraných zranitelných komunit, a nepřímo i jejich rodiny a místní společenství. Byl zahájen v roce 2001 jako pilotní program a dosud se rozšířil na přibližně deset zranitelných komunit. Spojuje finanční prostředky z ministerstva pro sociální rozvoj a ministerstva práce, zaměstnanosti a sociálního zabezpečení. V každé z oblastí jsou zřízeny týmy místních preventivních pracovníků, které spolupracují s místními občanskými organizacemi, církvemi, školami, mládeží, jakož i s městskou správou.

Pro mládež se v rámci programu CVP konají workshopy a individuální i skupinové kurzy získávání pracovní kvalifikace, poskytuje se pomoc a podpora při návratu do formálního vzdělávacího systému, životní dovednosti, zdravotní péče, podpora podnikání, jakož i právní pomoc pro účastníky programu. Program pomáhá vytvářet zdravé samostatné i řízené volnočasové aktivity, jako jsou kurzy umění a řemesel, sport, hudba, filmové kroužky atd. Účastníkům v konfliktu se zákonem je poskytována sociální a právní pomoc. S přispěním Programu komunální zaměstnanosti (*Community Employment Programme*) ministerstva práce a sociálního zabezpečení je podporováno drobné podnikání. Jedná se o pekařství, drobné zemědělství, tesařství, klempířství, kožedělnictví, opravářství, krejčovství, domovní úklid pro seniory, recyklaci a práci s počítačem. Vzhledem k nízkému počátečnímu zájmu ze strany místní samosprávy vytvořily a realizovaly místní týmy a národní tým NCPP/CVP souběžně a spoluzaměstnavacím (*co-managerial*) způsobem. Od roku 2003 jsou místní projektové týmy školeny národním týmem, v zájmu zajištění sledování a vyhodnocení projektů a jejich udržitelnosti. Národní tým dále vyhodnotí program jako celek.

Výsledky

Od svého zavedení v roce 2001 pomohl CVP přímo více než 366 mladým lidem, nemluvě o jejich rodinách a obcích jako celku. Vzhledem k rostoucí poptávce mladých lidí po zařazení do programu bylo nutno zavést pořadník. CVP se v současnosti rozrůstá, když zajišťuje 400 grantů z Programu komunální zaměstnanosti, navýšil již poskytnuté příspěvky z NCPP/CVP o 100 % a rozšiřuje program do dalších obvodů oblasti Buenos Aires a okolí. V roce 2004 bylo vyškoleny 50 nových pracovníků jak pro oblast rozvoje práce v terénu tak i pro oblast sledování postupu realizace.

Partneri

Ministerstvo spravedlnosti, ministerstvo práce a sociálního zabezpečení, ministerstvo pro sociální rozvoj, místní samospráva, university, místní mládež, komunální organizace a podnikatelské subjekty.

Kontakt

Plan Nacional de Prevención del Delito
Sarmiento 329 – Piso 4to C. P.: C1041AAG
Ciudad Autónoma de Buenos Aires, Argentina
Tel: (54 11) 4328-3051 al 19
Email: info@pnpd.gov.ar
http://www.pnpd.gov.ar/Prog_Com_Vul.htm

Západní AUSTRÁLIE

Národní strategie proti vloupání

(*State Burglary Strategy*)

Kontext

Národní strategie Západní Austrálie proti vloupání byla zavedena předsedou vlády v roce 2003 jako reakce na eskalující počty případů vloupání, zejména v městských oblastech. Údaje Australského statistického úřadu (*Australian Bureau of Statistics*) za rok 2002 ukázaly, že v Západní Austrálii (WA) byla míra vloupání o 54 % vyšší než činil celostátní průměr. Některé prvky strategie byly realizovány na celostátní úrovni, zatímco jiné byly pilotovány na místní úrovni ve dvou významně zasažených předměstských oblastech Perthu – Bentley a Morley. Strategie se nyní postupně rozšiřuje dále do Jihovýchodního metropolitního policejního obvodu (*South East metropolitan Police District*) a nakonec i na celostátní úroveň.

Cíle

- Snížit prevalenci a incidenci vloupání do obydlí, obchodních a průmyslových objektů, s využitím koordinovaných národních a místních strategií.

Popis

Národní strategie proti vloupání byla zavedena v roce 2003 a spočívá v opatřeních na národní i místní úrovni. Na *národní úrovni* zahrnují opatření Skupinu pro omezování případů vloupání (*Burglary Reduction Taskforce*). Ta je tvořena zástupci vládních úřadů, policie, pojišťoven a stavebního průmyslu a bezpečnostního průmyslu. Skupina je odpovědná za rozvoj a koordinovanou realizaci Národní strategie proti vloupání. Za druhé, byla spuštěna mediální a informační kampaň pro zvýšení veřejného povědomí „Pozor na zloděje“ (*Burglar Beware*). Policejní sbor Západní Austrálie ve spolupráci s organizací Crime Stoppers WA rovněž zřídil tzv.

horkou linku „Ohlašte zloděje“ (*Dob in a Burglar*), za účelem získávání dalších informací pro policejní vyšetřování. Za čtvrté byla přijata strategie Podpora obětí a komunity (*Victim and community support*). Obětem trestné činnosti jsou poskytovány bezpečnostní prověrky a informace ve snaze zajistit, aby se nestávaly oběťmi opakovaně. A konečně je v současnosti k dopadení pachatelů využívána *technologie DNA*, která zároveň pomáhá snižovat recidivu.

Na *místní úrovni* byly realizovány metropolitní projekty na omezování výskytu vloupání do obydlí, nazvané „Operace odpočítávání vloupání“ (*Operation Burglary Countdown*), a to ve významně zasažených předměstských oblastech Perthu, Bentley a Morley, a v současnosti též v Carnarvonu. Předměstské oblasti Welshpool, Kewdale a Carlisle zahájily „Operaci Podnik“ (*Operation Enterprise*), projekt na omezování vloupání do průmyslových objektů. Další iniciativa, nazvaná „Operace Film“ (*Operation Filmic*), je specificky zaměřena na obchod s kradeným zbožím. A konečně byla též zahájena kampaň „Oči na ulici“ (*Eyes on the Street*), jež spočívá v koordinovaném přístupu ke shromažďování vyšetřovacích informací, s využitím „pouličních“ zdrojů místní samosprávy, jako jsou jízdni hlídky, pracovníci správy parků a zahrad a popelářské služby.

Výsledky

Celkově dosáhla Národní strategie proti vloupání významného snížení počtu případů vloupání. Konkrétně došlo k 16 % poklesu počtu případů vloupání v letech 2003 – 2004 a k 28 % čtvrtletnímu poklesu počtu případů vloupání do září 2004, jenž byl následován 23 % čtvrtletním poklesem do prosince 2004. Průměrný pokles v celém hlavním městě za dobu trvání projektu činil 25 %.

Místní projekty v předměstských oblastech Bentley a Carnarvon dosáhly velkého úspěchu, když počet případů vloupání se v Bentley za 12-tíměsíční pilotní období snížil o 45 % a v Carnarvonu za prvních šest měsíců trvání projektu o 61 %. Pokles o 24 % za 12 měsíců v Morley odpovídá průměru v hlavním městě, ačkoliv ve třech po sobě jdoucích čtvrtletích bylo dosaženo snížení většího než byl metropolitní průměr. Je rovněž důležité, že předměstské oblasti bezprostředně sousedící s pilotními oblastmi nezaznamenaly žádný druh „přesunu“ („*displacement*“) kriminality a ačkoliv se údaje oblast od oblasti liší,

celkově jsou buď příznivé nebo naznačují podobné zlepšení jaké představuje celostátní průměr.

Partneři

Úřad pro prevenci kriminality (*Office of Crime Prevention*), ministerstvo pro místní rozvoj, ministerstvo spravedlnosti, ministerstvo pro otázky bydlení a práce, ministerstvo pro vzdělávání a výchovu, místní samospráva, Policejní sbor WA, církevní skupiny, místní obchodní a průmyslový sektor.

Kontakt

Trudi Angwin
Office of Crime Prevention
Department Premier and Cabinet
L5 197 St George's Tce, Perth
Tel: +61 8 9222 9733
www.crimeprevention.wa.gov.au
www.burglarbeware.wa.gov.au

BELGIE

Smlouvy o bezpečnosti a prevenci *(Security and Prevention Contracts)*

Kontext

V roce 1992 zahájila belgická vláda „mimořádný program pro řešení společenských problémů“, jehož cílem bylo zajistit bezpečí občanů ve městech a provinciích, obnovit vysokou kvalitu života v městských oblastech a opětovně vybudovat důvěru obyvatelstva v úřady. Výsledné preventivní strategie pod souhrnným názvem „Smlouvy o bezpečnosti a prevenci“ se snaží reagovat na potřebu bezpečnosti, po které volá mnoho občanů. Tyto Smlouvy o bezpečnosti a prevenci musejí rovněž přispívat k realizaci priorit federální vlády v oblasti bezpečnosti a prevence.

Cíle

- Zajistit bezpečí občanů ve městech a provinciích.
- Reagovat na lokální potřeby týkající se bezpečnosti a ochrany občanů.
- Bojovat proti pocitům nedostatku bezpečí.
- Působit v souladu s obecnou politikou veřejné bezpečnosti.

Popis

V současnosti využívá smlouvu o bezpečnosti a prevenci 73 měst a provincií ve všech třech regionech Belgie. V Bruselském regionu existuje 13 smluv, ve Flandrech 35 a ve Valonsku 25. Smlouvy jsou uzavírány mezi státem, zastoupeným ministerstvem vnitra, a městem či provincií. Celkový rozpočet představuje 3.080.231,54 EUR (45 milionů USD) rozdělených do měst a provincií na rozvoj preventivních opatření. Města a provincie rovněž dostávají roční příspěvek na rozvoj opatření, pokládaných za prioritní na základě analýzy místní situace v oblasti bezpečnosti a prevence.

Smlouvy o bezpečnosti a prevenci zahrnují řadu oblastí, na něž mohou provincie získat prostředky: posílení komunálních preventivních strategií; lepší integrace cílových ohrožených skupin; funkční dohled; technická

prevence (*techno-prevention*) jako je ztěžování cíle (*target hardening*) u vloupání do obydlí, snižující strach z kriminality; prevence drogových závislostí; a prevence specifických kriminálních aktivit.

Výsledky

Od počátku bylo zjevné, že cílem ministerstva vnitra bylo překonat přístup ke kriminalitě omezený na bezpečnost a represí. Zavedení preventivního rozměru vytváří vzájemné působení mezi různými základními prvky společnosti, zejména v oblastech sociálního zabezpečení, zdravotnictví a městského prostředí.

Výsledná opatření vedla k významnému pozitivnímu posunu a novému přístupu k bezpečnostní politice. Přijímání nových pracovníků a využití integrovanějšího (meziodvětvového) a decentralizovaného systému řízení bezpečnosti (např. prostřednictvím delegace na orgány distriktu) vedly ke hluboké změně způsobu, jakým jsou v současnosti řešeny otázky kriminality a bezpečnosti v porovnání s minulostí.

Belgická vláda hodlá dále podporovat stabilizaci těchto smluv rozšířením jejich trvání na několik dalších let (2006-2009) a posílením této politiky navýšením rozpočtu.

Partneři

Ministerstvo vnitra a další federální ministerstva, federální instituce, města, provincie a policie.

Kontakt

Yves Van de Vloet
Secrétaire permanent
Secrétariat permanent é la Politique de Prévention
Direction générale Politique de Sécurité et de
Prévention
Service Public Fédéral Intérieur
Boulevard de Waterloo 76
1000 Bruxelles, Belgique
Tel. : 02/557.35.74
Email : Info.spp@ibz.fgov.be

BELGIE

Boj proti vloupání prostřednictvím technické prevence (*techno-prevention*)

Kontext

Vloupání je po mnoho let jedním z nejrozšířenějších druhů trestné činnosti v Belgii. Boj proti vloupání je již dlouho prioritou vlády a ministerstva vnitra. K řešení tohoto problému vydalo ministerstvo vnitra federální akční plán technické prevence, který zahrnuje zejména zapojení odborníků na technickou prevenci (CTP). Role CTP spočívá v zásadě v nabídce bezplatného poradenství občanům v otázkách bezpečnosti.

Cíle

- Prevence vloupání prostřednictvím zvýšení úrovně zabezpečení budov.
- Zajištění toho, aby občané do zabezpečení svých obydlí investovali vhodným způsobem, čímž se zabrání plýtvání prostředky na nesprávná opatření.
- Snížení pocitu bezmoci a nedostatku bezpečí mezi občany.
- Informovanost občanů o jejich vlastní odpovědnosti za svou bezpečnost.

Popis

Ve strategii prevence vloupání má zásadní úlohu odborník na technickou prevenci (CTP). CTP poskytuje odborné poradenství, které je specificky zaměřené na budovy, ať již např. soukromé domy, obchodní prostory, či veřejné a poloveřejné budovy.

Vloupání je trestným činem, motivovaným zčásti příležitostmi. Tento aspekt daného jevu je možno řešit přesvědčováním potenciálních obětí vloupání, aby přijaly preventivní opatření. V mnoha případech lze vloupání zabránit. Ve skutečnosti je mnoho obytných budov jen slabě či nedostatečně zabezpečeno před vloupáním.

Odborník na technickou prevenci zdarma a přímo na místě zkoumá budovy, přičemž analyzuje specifické slabiny a navrhuje řešení. Nejdůležitějším aspektem je, že odborník na technickou prevenci nabízí organizační, technická či architektonická řešení, která jsou dostupná každému.

Odborníci na technickou prevenci podstupují zvláštní výcvik v policejních výcvikových školách. jsou obvykle buď příslušníky místního policejního sboru nebo pracovníky města či obce. CTP nejsou nikterak spojeni se společnostmi, zabývajícími se zabezpečením, ani s výrobci zabezpečovacích prostředků, a jejich rady jsou objektivní a nezávislé. Doporučují určité typy dveří, oken, zámků a jiných zabezpečovacích systémů a je na obyvatelích aby se rozhodli, kterou značku koupit, u kterého obchodníka a která společnost zabezpečovací systém nainstaluje.

Výsledky

V současnosti je ministerstvem vnitra registrováno a akreditováno téměř 900 odborníků na technickou prevenci. Nabízejí konkrétní a praktickou službu pro všechny. Trestní statistiky ukazují zřetelný pokles v počtu případů vloupání. Kromě toho má technicko preventivní poradenství vliv na subjektivní i objektivní pocity nedostatku bezpečí.

Partneři.

Ministerstvo vnitra, policie, města a provincie, policejní výcvikové školy a pojišťovny.

Kontakt

Service public fédéral Intérieur
Boulevard de Waterloo, 76
B-1000 Bruxelles
Email: Info.spp@ibz.fgov.be

Belo Horizonte, BRAZÍLIE

Program „Zůstat naživu“ („*Stay Alive*“ *Programme*)

Kontext

V průběhu posledního desetiletí zažilo město Belo Horizonte, stejně jako ostatní hlavní města jednotlivých států Brazílie, prudký nárůst počtu vražd. Mezi lety 1997 a 2001 došlo ke stoprocentnímu nárůstu počtu vražd a mezi lety 1998 a 2002 ke 3256 násilným úmrtím. Tyto případy se týkaly především mladých mužů do 24 let věku a docházelo k nim převážně ve slumech a v obytných domech, v nichž žily jak oběti tak pachatelé. Vzájemný vztah mezi sociálně nejohroženějšími oblastmi a regiony s nejvyšší mírou násilí byl zřejmý. Nárůst počtu násilných úmrtí přivedl tento problém do středu politického zájmu, zatímco veřejnost požadovala nové možnosti jeho omezování a kontroly.

Cíle

- Snížit násilnou kriminalitu v nejohroženějších komunitách, zejména mezi mladými lidmi.
- Vytvořit účinné intervenční strategie s využitím přístupu orientovaného na problém (*problem-oriented approach*).
- Prostřednictvím společenské mobilizace (*social mobilization*) stanovit a vytvořit programy a projekty se zapojením veřejnosti.

Popis

Program „Zůstat naživu“ byl vytvořen v roce 2002 jako součást dvoukolejného intervenčního plánu na snížení počtu případů vražd, zahrnujícího jak trestní represi, tak společenskou mobilizaci. Strategický plán byl vypracován Centrem pro výzkum kriminality a veřejné bezpečnosti (*Study Centre on Crime and Public Safety, CRISP*) a Federální univerzitou v Minas Gerais (UFMG), a realizován univerzitou ve spolupráci s městskou radou, městskou, federální a vojenskou policií, státním zastupitelstvím, obchodními organizacemi, nevládními

organizacemi a místními komunitami. Program byl testován ve skupině slumových oblastí města s nejvyšší mírou násilí, v nichž žije přibližně 150 000 obyvatel.

Program „Zůstat naživu“ měl za cíl vytvořit účinné intervenční strategie s využitím přístupu orientovaného na problém, zahrnujícího pozorování, mapování kriminality, analýzy a vyhodnocení priorit, dále snížit počet případů vražd, a to zejména mezi mladými lidmi. Konají se pravidelné schůzky týmu za účasti všech partnerů, které koordinuje Úřad pro sociální ochranu (*Social Defence Office*) státu Minas Gerais, a v rámci programu byla realizována řada projektů zaměřených na mládež v těchto oblastech. Projekty zahrnují sociální podporu a vzdělávací, volnočasové a sportovní složky. Program „Zůstat naživu“ rovněž nabízí workshopy k otázkám, které se týkají mladých lidí, jako jsou násilí, drogy, nemoci přenášené pohlavním stykem, sport, umělecká tvorba a počítače. Workshopy navštívilo přibližně 3000 mladých lidí, z toho 200 podstoupilo přípravu na povolání.

Policistům, příslušníkům komunity, pedagogickým pracovníkům, ředitelům škol, sociálním a zdravotnickým pracovníkům jsou nabízeny kurzy v oblasti prevence kriminality a násilí. Ve všech slumech byly zřízeny hlídky vojenské policie. Bylo vytvořeno Komunální fórum (*Community Forum*), které každý měsíc organizuje setkání občanů, na němž se diskutuje o problémech jako je prevence kriminality, nezaměstnanost a vzdělávání. Fórum pomáhá snižovat obavy obyvatel a zvyšovat zapojení veřejnosti do procesu hledání řešení místních problémů.

Výsledky

Třicet měsíců po spuštění projektu došlo v cílových oblastech k celkovému poklesu počtu případů násilné kriminality, zejména vražd a pokusů vražd. Konkrétně se jednalo o 47 % pokles počtu vražd, 65 % pokles počtu pokusů vražd a 46 % pokles počtu loupeží v pekařstvích v jedné ze slumových oblastí. Přitom ve stejném období došlo k 11 % nárůstu počtu případů násilné kriminality v typicky nenásilných oblastech města. Úspěch programu lze přičíst zejména využití integrovaného přístupu, jakož i zapojení a účasti příslušníků komunity. To podnítilo státní a federální vládu k podpoře rozšíření programu „Zůstat naživu“ na další

čtyři skupiny slumů v městské oblasti Belo Horizonte s vysokou mírou násilí.

Partneři

Městský úřad Belo Horizonte, státní Úřad pro sociální ochranu, městská a federální policie, státní zastupitelství, Federální universita v Minas Gerais, Podpora malého a středního podnikání (*Support to Micro and Small Business, SEBRAE*), Asociace majitelů obchodů (*Shop Owner's Association*), nevládní organizace.

Kontakt

Andrea Silveira
CRISP/UFMG
Email: andrea@crisp.ufmg.br

Diadema, BRAZÍLIE

Politika veřejné bezpečnosti

(Public Security Policy)

Kontext

Diadema je městem s 350 000 obyvateli, umístěným v regionu Greater São Paulo. Již mnoho let má toto město v rámci regionu São Paulo nejvyšší míru počtu případů vražd. Mezi lety 1995 a 1998 došlo k nárůstu počtu nových případů vražd o 49 %, a to z 238 na 355 případů. V roce 1999 měla Diadema nejvyšší míru počtu případů vražd v celé zemi; tato míra přesahovala 140 vražd na 100 000 obyvatel.

Cíle

- Snížit kriminalitu ve městě Diadema.
- Snížit počet vražd.
- Vytvořit mezi dětmi a mládeží „mírovou kulturu“, která ovlivní budoucí generace.

Popis

Od roku 2000 vyvíjí městská správa Diademy holistickou strategii zahrnující širokou škálu opatření zaměřených na snižování násilí ve městě. Nejznámějším projektem je *Programa Diadema Legal*. Název programu znamená Právní/Přívětivá Diadema (v portugalštině má slovo „legal“ oba významy). Program je zaměřen na snižování počtu případů vražd. V roce 2002 přijalo město nový zákon (zákon č. 2107), který stanoví zavírací hodinu pro všechny bary na 22:00 hodin, pokud provozovatel nezíská zvláštní povolení. Tento zákon, známý též jako „Prohibiční zákon“, byl ústředním bodem městského programu.

Kromě toho byla vytvořena celá řada krátkodobých intervenčních strategií. Město realizovalo projekt „Integrovaná činnost“ (*Integrated Operations*), společnou iniciativu Městské policie Diadema a státního

policejního sboru, jejichž příslušníci zodpovídali za dohled nad motorovými vozidly, bary, opuštěnými pozemky a dalšími rizikovými oblastmi. K dalšímu prohloubení bezpečnosti městských čtvrtí byl vytvořen projekt „Sídlištní andělé“ (*Block Angels*). Projekt byl inspirován francouzským modelem policejní činnosti spočívajícím v budování bezpečnějších čtvrtí prostřednictvím komunálních hlídek. Město rovněž instalovalo bezpečnostní kamery ke sledování specifických oblastí s vysokou mírou kriminality.

Město zavedlo řadu střednědobých a dlouhodobých opatření z oblasti sociální intervence, zaměřených na mládež a děti, s cílem vytvořit a posilovat „mírovou kulturu“ pro další generace občanů. „Projekt učiliště pro teenagery“ (*Teenager Apprentice Project*) má za cíl poskytnout praktické pracovní zkušenosti mladým lidem mezi čtrnácti a patnácti lety, žijícím ve čtvrtích s vysokou mírou kriminality. Projekt „Klub volného času“ (*Vacation Club, Clubinho de Férias*) je významnou iniciativou, snažící se vytvořit bližší vztah mezi dětmi a příslušníky policie prostřednictvím organizování her a aktivit ve čtvrti v mimoškolní době. Projekt „Odzbrojení dětí“ (*Children Disarming*) nabízí dětem komiksy výměnou za jejich hračky ve tvaru zbraní. Projekt „Výchova pro život“ (*Educating for Life*) představuje půlroční kurs prevence užívání nezákonných drog, pořádaný příslušníky policie ve školách. Podle tajemníka pro sociální ochranu Diademy (*Secretary of Social Protection of Diadema*) mají opatření vůči dětem a mladým lidem za úkol vytvořit a posilovat „mírovou kulturu“ pro budoucí generace občanů.

A konečně, město provedlo určitá opatření v oblasti struktury a podpory Politiky veřejné bezpečnosti (*Public Security Policy*). Zahrnují reorganizaci městské policie (včetně pokračujícího vzdělávání a výcviku jejich pracovníků), vytvoření úřadu tajemníka pro sociální ochranu, a rozvoj projektu „Mapování trestné činnosti“ (*Criminal Mapping*).

Výsledky

Od zavedení uvedených opatření zaznamenalo město Diadema pokles násilné kriminality, jako je vražda či loupež. Počet vražd poklesl o 57,07 % (z 389 případů v roce 1999 na 167 v roce 2003) a počet loupeží se snížil o 15,87 % (z 5192 případů v roce 1999 na 4368 případů v roce 2003).

Partneri

Ministerstvo spravedlnosti – státní tajemník pro veřejnou bezpečnost (*National Secretary of Public Security*); tajemník pro veřejnou bezpečnost Státu São Paulo; Úřad vyšetřování Státu São Paulo; Policejní sbor Státu São Paulo; Nadace Florestana Fernandese; Editora Abril; Národní společnost pro prevenci užívání a zneužívání nelegálních drog (*National Association for the Prevention of Illicit Drug Use and Abuse, Associação Nacional de Prevenção do Uso e Abuso de Drogas – ANPUAD*).

Kontakt

Regina Miki
Municipal Secretary of Social Defence
City of Diadema
Email: remiki@zipmail.com.br

BRAZÍLIE

Metropolitní fórum o veřejné bezpečnosti *(Metropolitan Forum of Public Safety)*

Kontext

Hlavním problémem, kterému čelí úřady v oblasti São Paula, je nedostatek výměny zkušeností a spolupráce v oblasti prevence a kontroly kriminality a násilí mezi představiteli jednotlivých měst, jakož i mezi místními, státními a federálními orgány veřejné správy. Metropolitní oblast São Paula zahrnuje samotné město s přibližně deseti miliony obyvatel, a 38 okolních obcí se sedmi miliony obyvatel. V zájmu realizace účinných opatření v oblasti prevence kriminality se 39 starostů dohodlo na spojení a spolupráci při budování bezpečnější metropolitní oblasti. Metropolitní fórum o veřejné bezpečnosti bylo zřízeno za účelem snížení vysoké míry kriminality a násilí v metropolitní oblasti São Paulo v Brazílii.

Cíle

- Snížení a prevence kriminality a násilí v metropolitní oblasti São Paulo.
- Vytvoření nového způsobu boje proti kriminalitě a násilí, spojujícího 39 radnic v metropolitní oblasti São Paulo.

Popis

V březnu 2001 se konalo první setkání 39 starostů, které mělo za cíl diskutovat o podpoře programů prevence kriminality. Předmětem zájmu bylo nalezení způsobů integrace lokálních strategií na státní a federální úrovni, rozvoj partnerství s nevládními organizacemi v oblasti prevence a kontroly kriminality a násilí, a rozvoj smysluplné spolupráce mezi místními, státními a federálními orgány veřejné správy.

Od úvodního setkání se starostové čtvrtletně scházejí ke zhodnocení pokroku a plánování dalšího postupu. V několika obcích byla přijata

legislativa týkající se prevence kriminality a schválen byl Metropolitní plán prevence násilí (*Metropolitan Plan for Violence Prevention*). Byly zřízeny pracovní skupiny včetně sekretariátů a specializovaných odborů pro otázky veřejné bezpečnosti, které se scházejí častěji než skupina starostů. Pracovní skupiny mají více specifické zaměření. Věnují se problematice informací o trestné činnosti, policejní činnosti ve městě, prevence kriminality a násilí, sociální komunikace a práva, trestní a vězeňské politiky. Úkolem těchto skupin je uvést do praxe rozhodnutí přijatá starosty na plenárních zasedáních Metropolitního fóra o veřejné bezpečnosti. Byl zřízen stálý sekretariát, řízený nevládním Institutem proti násilí (*Institute Against Violence*) v São Paulu, a rovněž federální vláda začala podporovat vytvoření trvalého systému.

Byla zahájena spolupráce se státními orgány veřejné správy, které nyní poskytují místní samosprávě informace o svých strategiích a přístup ke všem plánům a údajům z informačního systému o kriminalitě pro města São Paulo, Guarulhos, Diadema, Mogi das Cruzes a São Caetano do Sul. A konečně, byl také vytvořen roční Metropolitní plán prevence násilí.

Výsledky

Do roku 2003 došlo v metropolitní oblasti São Paulo k významnému poklesu počtu vražd a krádeží (včetně krádeží automobilů) na 100 000 obyvatel. Pokračoval tak pokles míry těchto trestných činů, který začal v letech 2000 a 2001. Počet vražd na 100 000 obyvatel se snížil ze 49,29 v roce 2000 na 39,19 v roce 2003, což představuje podstatný pokles o 20,49 %. Počet krádeží a krádeží automobilů na 100 000 obyvatel poklesl z 995,06 v roce 2000 na 731,37 v roce 2003, což znamená významný pokles o 26,50 % (pramen: SSP/SP a IBGE).

Od založení Metropolitního fóra se uskutečnilo již 14 zasedání 39 starostů a mnoho schůzek pracovních skupin. Starostové lépe chápou problém, kterému čelí, a začali se jím zabývat důrazněji. Stav k prosinci 2004: 11 ze 39 obcí metropolitní oblasti São Paulo zřídilo ústřední úřady či jiné instituce za účelem koordinace místního postupu v oblasti bezpečnosti ve městě; 26 z 39 obcí vytvořilo obecní policejní sbor a 15 ze 39 obcí přijalo právní úpravu regulující otevírací a zavírací hodiny barů.

Partneři

Koordinace: radnice v metropolitní oblasti São Paulo. Partneři: Institut proti násilí v São Paulu (výkonný sekretariát), federální a státní vláda.

Kontakt

Carolina de Mattos Ricardo
São Paulo Institute Against Violence (NGO)
Av. Paulista, 119, 5th floor
São Paulo, SP, Brazil, 01311-903
Tel: 55 11 3179-3704
Fax: 55 11 3179-3708
Email: carolina@spcv.org.br
www.forumsp.org.br

Montreal, KANADA

Tandem: program podpory role občanů v oblasti bezpečnosti ve městě

Kontext

Program Tandem byl zahájen v roce 1982 jako první pilotní projekt v oblasti prevence kriminality v Montrealu, Quebec. Pojetí prevence v tomto programu, který je zaměřen především na vloupání do obydlí, zahrnovalo aktivizaci (*mobilization*) a informovanost (*sensitization*) občanů v oblasti bezpečnosti ve městě. V roce 2002 se čtvrti na předměstí (800 000 obyvatel) připojily k městu Montreal (1 milion obyvatel), aby vytvořily nové město Montreal. Byl svolán summit veřejných činitelů a občanů, který se zabýval různými problémy, včetně bezpečnosti ve městě. Účastníci se shodli na potřebě nových preventivních programů městské bezpečnosti pro jednotlivé obvody města. Program Tandem byl tedy začleněn do nového montrealského programu podpory role občanů v oblasti bezpečnosti ve městě (*Programme de soutien à l'action citoyenne en sécurité urbaine*).

Cíle

- Posílit pocit bezpečí mezi občany.
- Poskytnout městským obvodům prostředky k podpoře role občanů v oblasti bezpečnosti ve městě.
- Vytvořit opatření podle následujícího modelu: akční plán – realizace – vyhodnocení.

Popis

V současnosti se Programu účastní 14 obvodů. Každý z obvodů si vybral partnery, včetně místních neziskových organizací působících na poli občanské aktivizace a vzdělávání v oblasti městské bezpečnosti. Dosud byly stanoveny dvě oblasti intervence: prevence kriminality, kde mají mít partnerské organizace Programu vedoucí roli; a prevence požárů, první pomoc a civilní ochrana, kde spolupracují jako partneři.

Na základě místních bezpečnostních auditů byly následně zahájeny akce zaměřené na vzdělávání obyvatel v oblasti účinných způsobů zvyšování bezpečnosti majetku, osob i společnosti (informování), na zdůraznění potřeby jednat, a to někdy změnou postojů a chování (upozorňování), a na vytvoření sítí zahrnujících jednotlivce, organizace a instituce, k podpoře řešení bezpečnostních problémů (aktivizaci).

Program působí jako katalyzátor pro aktivizaci občanů v oblasti zvyšování jejich bezpečnosti. Zvláštní pozornost je věnována potřebám mládeže, činnostem zaměřeným na řešení konfliktů, vandalismu a osobní bezpečnosti. Dosud přijatá opatření zahrnují kombinaci situační prevence ke snížení příležitostí a sociálně rozvojových přístupů ke snížení rizikových faktorů. Komplexní pojetí Programu uznává vzájemné postavení centrální správy a jednotlivých obvodů, a to v modelu vysoce decentralizované veřejné správy. Program podporuje aktivity založené na komunitě stejně jako aktivizaci, upozorňování a informování.

Výsledky

Mezi rokem 1982, kdy byl pilotní program Tandem zahájen, a dneškem se počet vloupání do obydlí snížil o 50 %, což je výsledek, který lze částečně přičítat skutečnosti, že občané přijali odpovědnost za vlastní bezpečnost. Ročně se realizuje přibližně 2000 akcí a projektů, z nichž je 700 zaměřeno na mládež, a jichž se účastní více než 150 000 obyvatel, kteří jsou informováni o různých aspektech problematiky bezpečnosti. Pro místní partnerské organizace pracuje přibližně 45 terénních pracovníků a dobrovolníci odpracují každý rok v průměru 2200 hodin. Kromě toho v důsledku domovních bezpečnostních kontrol přibližně 80 % z uvedených obyvatel změnilo své bezpečnostní návyky při ochraně svého majetku.

Na podzim roku 2004 byl Program na podporu role občanů v oblasti bezpečnosti ve městě uznán za „osvědčený postup“ (*Good Practice*) Programem OSN pro lidská sídla UN-HABITAT (*UN Programme for Human Settlements, UN-HABITAT*) a je uveden v databázi osvědčených postupů.

Partneri

Místní občanské organizace, policie (ústředí) a místní policejní služebny, Montrealská dopravní společnost (*Société des transports de Montréal, STM*), Městský bytový úřad (*Office municipal d'habitation*), školy a mateřské školky.

Kontakt

Patrice Allard
Department of Income Security and Social Development
800, boul. de Maisonneuve Est, 3e Étage
Montreal, Quebec, Canada H2L 4L8
Tel: 514-872-1274
Fax: 514-872-9848
pallard@ville.montreal.qc.ca

CHILE

Preve Tren: vlak, který vás poslouchá, baví a vede

Kontext

Město Coronel má velmi výrazný problém s násilím, které se ve značné míře vyskytuje na ulici, v domácnostech i ve školách. Coronel je městem znevýhodněným jak v sociální, tak i v ekonomické oblasti. Je charakterizován 26 % mírou chudoby, výskyt násilí v rodině představuje ohromujících 60 % a rozšíření alkoholismu činí 38 %, což nepříznivě ovlivňuje rozumový a citový vývoj mládeže. Coronel je hornická obec, která vyčerpala své pracovní zdroje. Dokladem nedostatku ekonomických zdrojů obce je nedostatek veřejných prostor a zábavy. Vzhledem ke skutečnosti, že je násilí v Coronelu tak hluboce zakořeněno, vyžaduje jeho prevence různorodá opatření napříč celou komunitou, včetně osobnostního rozvoje, poradenství, podpory a vzdělávání.

Cíle

- Vytvořit bezpečné prostředí pro děti a mládež.
- Pomoci občanům převzít odpovědnost a podílet se na posilování své vlastní bezpečnosti.

Popis

Preve-Tren byl vytvořen jako součást programu ministerstva vnitra *Comuna Segura*. Prvním krokem projektu byl nákup starého železničního vagónu, který má sloužit jako bezpečný prostor v obci. Vagón je využíván jako místo, kde je podporováno vzdělávání, k podpoře a výuce prevence násilí a též jako prostor pro zábavu. Obecným cílem projektu Preve-Tren je pomoci komunitě převzít odpovědnost za vlastní bezpečnost.

Vagón byl po zakoupení vybaven počítači připojenými na internet, a začaly být nabízeny kurzy práce na počítači a s internetem pro děti, mládež a seniory. V rámci projektu Preve-Tren byla rovněž mimo vagón vybudována veřejná knihovna a byla zřízena bezplatná telefonní linka 800, na níž psycholog naslouchá a pomáhá volajícím tím, že jim poskytuje

podporu a poradenství. Rovněž jsou pořádány kulturní a zábavné workshopy na nejrůznější témata, jako je malování, hra na kytaru, tanec, taroky a aerobox.

Probíhají též vzdělávací workshopy s řadou témat, jako je sexualita, zodpovědné rodičovství, potraty, drogy a rozvod. Vedoucí těchto workshopů byli vyškoleni a jsou schopni je realizovat i ve školách. Preve-Tren rovněž organizuje workshopy pro představitele obce a realizuje trvalou kampaň nabízející středoškolské mládeži učebnice prevence s tématy jako drogy a sex.

Projekt byl vytvořen a realizován *Grupo Juvenil Oro Negro*, s podporou *Ferrocarriles del Estado* a *Consultorio de Salud*, jakož i soukromých darů, často ve formě knih a filmů. Prostředky získané z programu *Comuna Segura* byly použity na nákup železničního vagonu a k zaplacení workshopů. Lidé, pracující pro Preve-Tren, jsou členy organizace, kteří své služby poskytují zdarma.

Výsledky

Projekt Preve-Tren byl původně určen pro mládež ze severní části Coronelu, ovšem fáze rozvoje a realizace zahrnuly celou obec včetně obyvatel ostatních částí města. Projekt, který mění vagon v prostor, kde se setkávají lidé a konají se rekreační, kulturní, preventivní a vzdělávací aktivity, je tedy přínosem pro obyvatele celého Coronelu. Konsolidace a prostředky organizace podporují pokračování projektu Preve-Tren v oblasti prevence rizikového chování mládeže.

Partneři

Projekt byl řízen a realizován organizací *Grupo Juvenil Oro Negro*, s podporou *Ferrocarriles del Estado*, *Consultorio de Salud* a soukromých společností, které poskytly materiály.

Kontakt

Alfonso Danick
Grupo Juvenil Oro Negro
Coronel Sector Norte
www.seguridadciudadana.gob.cl

ČESKÁ REPUBLIKA

System včasné intervence

Kontext

Vysoká úroveň kriminality mládeže je v posledních letech problémem velkých městských a průmyslových oblastí České republiky. Často se jedná o nezletilé osoby nedosahující věkové hranice trestní odpovědnosti, které z toho důvodu nemohou být stíhány v rámci justičního systému. Dalším problémem bylo, že zatímco existovala řada institucí, zabývajících se delikvencí, tyto instituce navzájem dostatečně nespolečupracovaly a jejich reakce byly pomalé. Různé instituce a orgány se snažily řešit jednotlivé případy izolovaně od ostatních, nevěděly o sobě navzájem a často zasahovaly příliš pozdě.

Cíle

- Vybudovat spojení mezi všemi relevantními orgány, zabývajících se prací s mládeží.
- Vypracovat strategii včasné intervence pro mladé pachatele.
- Vypracovat programy odklonů.
- Vytvořit komplexní městskou databázi o kriminalitě mládeže.

Popis

Projekt byl poprvé zahájen v únoru 2000 ve městě Ostrava a v současnosti je rozvíjen ve městě Svitavy. Iniciativa je financována především ze státního příspěvku (cca 285.000 USD) a z obecních prostředků. Projekt zahrnuje zřízení Centra s pracovním týmem, vyškoleným ministerstvem práce a sociálních věcí k vytvoření komplexního informačního systému o kriminalitě mládeže a později též o případech možného zneužívání dětí. Údaje jsou vkládány policií a zdravotnickými zařízeními denně, a jsou předávány sociálním pracovníkům. Obsahují informace o deliktu (druh, místo, kde k němu došlo atd.) a o poměrech dotyčného mladého člověka (věk, rodinné poměry atd.), a to za účelem snazšího vytvoření individualizovaných intervenčních a nápravných programů. S využitím těchto komplexních informací mohou sociální pracovníci začít navrhopvat programy sociální intervence pro jednotlivé děti a mladistvé. Do databáze mají přístup rovněž probační úředníci, a to za účelem zpracování podkladů pro rozhodnutí soudů.

Centrum pomáhá budovat spojení mezi všemi subjekty, zapojenými do řešení případů týkajících se dětí a mladistvých, jako je policie, subjekty poskytující sociální služby, orgány sociálně-právní ochrany dětí, školy, nevládní organizace, poskytovatelé zdravotnických služeb, probační úředníci, státní zástupci a soudy pro mládež, s cílem účinněji koordinovat jejich činnost. Zaměřuje se na včasnou sociální intervenci, podporující využívání odklonných programů, které odklánějí mladé lidi od systému trestní justice, recidivy, stigmatu záznamu v trestním rejstříku a možné kriminální kariéry. Odklon od systému soudnictví ve věcech mládeže se využívá pouze v těch případech, kdy se daná osoba a její rodina aktivně účastní realizace nápravného programu.

Výsledky

V roce 2002 provedl Odbor prevence kriminality ministerstva vnitra vyhodnocení projektu v rámci pravidelné zprávy o kriminalitě mládeže. Aktuální hodnocení ukazuje stále větší využívání databáze ze strany všech subjektů, zapojených do řešení případů týkajících se mládeže ve městě. Objem informací se mezi lety 2000 a 2002 zvýšil ze 7654 záznamů týkajících se 3366 mladých lidí, na současných 13 542 záznamů o 5699 mladých lidech. Kromě toho byly bezodkladně zahájeny intervenční programy a značně se zlepšila spolupráce mezi různými prvky systému zabývajícím se dětmi a mládeží.

Partneři

Ministerstvo vnitra, městský úřad, policie, justiční orgány, sociální pracovníci, probační služba a nevládní organizace.

Kontakty

Jitka Gjuričová
Director of the Crime Prevention Department
Ministry of Interior of the Czech Republic
CZ – 170 34 PRAHA 7, Nad Štolou 3,
CZECH REPUBLIC

Att. Radim Bureš
Phone: +420.974.83.37 88,
Fax: +420.974.83.3504
E-mail: bures@mvcr.cz

ČESKÁ REPUBLIKA

Program Partnerství

Kontext

Na počátku devadesátých let zaznamenala velká města v České republice významný nárůst majetkové kriminality. Zejména se zvýšil počet vloupání do obydlí a krádeží automobilů. Tato skutečnost vyvolala mezi občany značné znepokojení. V roce 1997 byl realizován rozsáhlý preventivní program, který měl doplňovat stávající běžnou činnost policie a trestní justice. Hlavními prvky tohoto nového programu bylo vybudovat široké partnerství a realizovat na městské úrovni audity kriminality v cílových oblastech.

Cíle

- Snížit míru kriminality, zejména majetkové trestné činnosti, a míru strachu ve městech s vysokou mírou kriminality.
- Integrovat komplexní opatření na prevenci kriminality mezi hlavní oblasti komunální politiky.
- Vybudovat lokální infrastrukturu a partnerství nezbytné pro plánování a realizaci preventivních programů.

Popis

Program byl zahájen v roce 1997. Vláda a policie vybraly k účasti v programu města s nejvyšší mírou kriminality a dalšími sociálními a ekonomickými problémy. Následně byli starostové uvedených měst požádáni, aby se do programu zapojili. Účastnická města měla jmenovat manažera prevence kriminality, provést audit kriminality a vyhledat partnery z řad veřejnosti a nevládních organizací. Ve všech městech byla zprostředkována komplexní školení, včetně výuky osvědčených postupů prevence kriminality a školení v komunikační a výpočetní technice. Každé město předložilo plán prevence, zahrnující jak situační, tak i sociální prevenci, a programy podpory obětí trestné činnosti. Návrhy posoudil vládní výbor a vybraným projektům byly poskytnuty dotace pokrývající až 90 % odhadovaných nákladů. Kromě finanční podpory poskytovala vláda v průběhu realizace projektu poradenství a konzultace. Města měla za úkol své vlastní programy vyhodnotit.

V roce 2003 byl program na základě doporučení policie rozšířen o menší města. V současnosti se programu účastní 140 obcí a stát podporuje celkem 3188 projektů, což představuje investici ve výši přibližně 20 milionů USD.

Výsledky

Zkušenosti ukazují, že skutečný finanční příspěvek obcí činí mnohem více než požadovaných 10 %. Trend je přitom rostoucí: čím déle jsou města zapojena v programu, tím se stávají ochotnějšími navýšit svůj finanční příspěvek a investovat do prevence kriminality. Kromě toho města, která již nesplňují kritéria pro získání státní podpory, zachovávají svou infrastrukturu a pokračují v opatřeních v oblasti prevence kriminality.

Podrobné vyhodnocení z roku 2000 ukázalo, že mezi lety 1996 a 2000 došlo v České republice ke snížení celkové míry kriminality o 3,02 % a míry majetkové kriminality o 6,49 %. Ovšem města, která se od počátku účastnila programu prevence kriminality (celkem 66 měst), zaznamenala pokles celkové míry kriminality o 6,89 % a míry majetkové kriminality o 12,06 %. Poklesu míry kriminality bylo z větší části dosaženo realizací programu prevence kriminality.

Partneři

Program je založen na dvojúrovňovém partnerství. Na národní úrovni se jedná o tři partnery – stát, města (samosprávu) a policii. Na místní úrovni patří mezi partnery obecní rady, školy, orgány sociální péče, policie, nevládní organizace, a do určité míry i soukromý sektor.

Kontakty

Jitka Gjuričová
Director of the Crime Prevention Department
Ministry of Interior of the Czech Republic
Nad Štolou 3
CZ – 170 34 Praha 7
CZECH REPUBLIC

Att. Radim Bureš
Phone: +420.974.83.37 88
Fax: +420.974.83.35 04
E-mail: bures@mvr.cz

ČESKÁ REPUBLIKA

Prevence obchodování s lidmi

Kontext

V období po politických změnách a otevření hranic na počátku devadesátých let se Česká republika rychle stala předmětem zájmu obchodování s lidmi a jeho pachatelů. ČR se od té doby ze země původu přeměnila na tranzitní zemi a stále více i na zemi cílovou. Jak v oblasti legislativy, tak i v rámci systému trestní justice byla přijata protiopatření, která však představují pouze dílčí řešení. Aby byly strategie proti nezákonnému obchodování účinné, musí zahrnovat jak prevenci, tak i pomoc obětem.

Cíle

- Předcházet obchodování s českými občany v zahraničí.
- Poskytovat rychlou a účinnou pomoc obětem obchodování s lidmi v České republice z řad cizinců i vlastních občanů.
- Povzbuzovat oběti obchodování s lidmi, aby vypovídaly proti pachatelům.
- Vytvářet neformální spojení v boji proti obchodování s lidmi.
- Podporovat místní subjekty při identifikaci obětí a zprostředkovat vhodný kontakt obětí s podpůrnými organizacemi.

Popis

V oblasti prevence obchodování s lidmi byly od roku 1999 podniknuty tři hlavní kroky. S finanční podporou americké vlády byla v roce 1999 zahájena rozsáhlá informační kampaň. Realizovala ji Mezinárodní organizace pro migraci (*International Organization for Migration, IOM*), s podporou české vlády a řady nevládních organizací, jako je La Strada, působící v oblasti prevence obchodování s lidmi od roku 1995. Další rozsáhlý projekt proti obchodování s lidmi, financovaný a řízený OSN, byl realizován v období od listopadu 2002 do května 2004. V rámci tohoto projektu byla vypracována a vládou schválena Národní strategie boje proti obchodování s lidmi. Vytvořen a realizován byl rovněž Program podpory oběti/svědkoví.

Ministerstvo vnitra, specializované policejní útvary a nevládní organizace navzájem úzce spolupracují při identifikaci obětí obchodování s lidmi. Rovněž orgány obecní a krajské samosprávy byly mobilizovány, aby poskytly vedení a podporu nevládním organizacím a dalším členům občanské společnosti, pomáhajícím při identifikaci obětí na krajské

úrovni. Ty následně zajišťují, že jakmile jsou oběti identifikovány, jsou nasměrovány na poskytovatele příslušných služeb. Stát přispívá prostředky, jež jsou využívány při identifikaci, pomoci a ochraně obětí a při jejich dobrovolném návratu a reintegraci do jejich vlasti.

Pro pracovníky veřejné správy na místní úrovni a občanskou společnost jsou organizovány informační semináře. Za účelem informování klientů o fenoménu obchodování s lidmi a zvýšení jejich motivace k oznamování případů, zakládajících podezření z obchodování s lidmi příslušným organizacím, byly připraveny zvláštní informační a osvětové kampaně zaměřené na snižování poptávky po sexuálních službách. V rámci této iniciativy byly dále vytvořeny různé další zdroje informací: byl vypracován informační leták pro potenciální oběti, jakož i další materiály pro různé orgány, jež by je měly informovat, jak zacházet s oběťmi obchodování s lidmi. Vypracovány a implementovány byly rovněž výcvikové programy pro speciální policejní útvary, se zvláštním zaměřením na cizineckou a pohraniční policii. A konečně byly zřízeny telefonní tísňové linky, provozované nevládními organizacemi.

Výsledky

Projekt má dlouhodobé cíle a jako takový nebyl dosud vyhodnocen. Přípravný projekt OSN již nezávisle vyhodnocen byl a předběžné výsledky jsou pozitivní. Probíhá též další projekt, financovaný z programu Evropské unie PHARE, který má mj. dále rozvíjet a posilovat aktivity zaměřené proti obchodování s lidmi.

Partneři

Stát, policie, nevládní organizace, místní samospráva a občanská společnost na místní úrovni.

Kontakty

Radim Bureš
Hana Šnajdrová
Crime Prevention Department

Jitka Gjuričová - Director
Ministry of Interior of the Czech Republic
Nad Štolou 3
CZ – 170 34 Praha 7, CZECH REPUBLIC
Phone: +420.974.83.37 88, Fax: +420.974.83.3504
E-mail: bures@mvr.cz

ANGLIE A WALES

Strategie obnovy městských čtvrtí (*Neighbourhood Renewal Strategy*)

Kontext

V Anglii a Walesu byla zjištěna silná korelace mezi městskými čtvrtěmi nejvíce zanedbanými ve smyslu ukazatelů, jako je kvalita životního prostředí, zaměstnanost a hygiena, a městskými čtvrtěmi s nejvyšší mírou kriminality. Celkově je přibližně 40 % všech trestných činů spácháno na území 10 % nejhorších městských čtvrtí. Národní strategie pro obnovu městských čtvrtí (*National Strategy for Neighbourhood Renewal*), původně zahájena v roce 1998, byla obnovena v roce 2001 spolu se Závazkem k obnově městských čtvrtí (*Commitment to Neighbourhood Renewal*). Má za cíl řešit uvedené problémy, včetně kriminality, s dlouhodobou perspektivou a s využitím přístupu zahrnujícího všechny oblasti veřejné správy (*whole-of-government approach*), narozdíl od tradiční reakce na podobné problémy, jež spočívá v krátkodobém přidělení finančních prostředků malému počtu pilotních oblastí.

Cíle

- Snížit kriminalitu a zlepšit vzdělanost, zaměstnanost, bydlení a hygienu v 88 nejchudších okresech.
- Dlouhodobě snížit rozdíl v těchto ukazatelích mezi nejvíce zanedbanými městskými čtvrtěmi a zbytkem země.

Popis

Národní strategie pro obnovu městských čtvrtí se snaží přinést dlouhodobé, udržitelné zlepšení kvality života lidí. Na období tří let do roku 2004 bylo původně uvolněno přibližně 900 milionů GBP. Plnění strategie je řízeno centrálně Útvarem pro obnovu městských čtvrtí (*Neighbourhood Renewal Unit*) Kanceláře místopředsedy vlády. Jeho cílem je přinést lepší veřejné služby podporou 88 okresů a 841

nejchudších městských obvodů v Anglii a Walesu, a zajistit, aby pět dalších ústředních státních úřadů rovněž zlepšilo v uvedených oblastech své služby. Tento proces se označuje jako „*mainstreaming*“ a vede ke změnám v oblasti politiky a rozdělování zdrojů, a zavádí nové „základní cíle“, když účinně stanoví minimální standardy (*floor targets*) pro poskytování služeb a výsledky ve všech oblastech. Strategie se zaměřuje na vzdělání, zdravotní péči, bydlení a kriminalitu, přičemž ke snížení míry problémů má dojít ve všech těchto oblastech. Řešení kriminality, protispolečenského chování a kvality životního prostředí v bezprostředním okolí pomáhá stabilizovat městské čtvrti a pěstovat důvěru mezi občany, což vytváří základy pro další pokrok. Mezi nejučinnější terénní programy dosud patří „Nový úděl pro obce“ (*New Deal for Communities*), zahrnující preventivní práci s mládeží, zlepšení bezpečnosti a prostředí, lepší správu městských čtvrtí a bydlení, či strategie pro řešení protispolečenského chování, dále zřízení obvodních policejních útvarů (*Neighbourhood Policing Teams*) a Programy sousedských hlídek (*Neighbourhood Warden Schemes*).

V současnosti probíhá přibližně 300 Programů sousedských hlídek s náklady 91 milionů GBP (174 milionů USD) na dobu 7 let. Uniformovaní příslušníci hlídek pocházejí z řad občanů, absolvují výcvik, působí přímo na ulicích a spolupracují s policií a dalšími orgány při prevenci kriminality. Snaží se učinit ulice bezpečnějšími a čistšími, budovat silný pocit sounáležitosti mezi občany a zlepšit kvalitu života obyvatel. Povinnosti příslušníků hlídek stanoví místní samospráva a mohou zahrnovat bezpečnostní hlídky, zlepšování životního prostředí, styk s nájemníky, poskytování informací a rozvoj obce, dohled nad opuštěnými nemovitostmi, řešení drobných incidentů a návštěvy zranitelných nájemníků, obětí trestné činnosti či zavražďovaných svědků apod. Občané jim mohou hlásit jednotlivé případy a diskutovat s nimi o problémech komunity. Doplňují, ovšem nenahrazují policii (tj. nemají pravomoc zadržet osobu).

Výsledky

Vyhodnocení projektu „Nový úděl pro obce“ ukazuje, že se snížil strach z trestné činnosti a že došlo k mírnému poklesu pokud jde o vloupání (či jeho pokus), napadení a krádeže vozidla. Rovněž se zvýšila míra spokojenosti a důvěry vůči policii. Z celonárodního vyhodnocení

původních 84 Programů sousedských hlídek za období let 2001 až 2003 vyplynulo, že jsou finančně výhodné ve smyslu úspor v důsledku snížené kriminality. Ukázaly se být velmi populární a úspěšné při snižování pocitu strachu z kriminality zejména mezi staršími osobami, vedly ke snížení celkové míry kriminality (o 28 %), měly určitý vliv na protispolečenské chování a zvýšily spokojenost občanů. Přes 70 % z nich bylo průběžně financováno z místních zdrojů. Kvalita života obyvatel oblastí zapojených do programu se od jejich zahájení zvýšila.

Partneri

Útvar pro obnovu městských čtvrtí (Kancelář místopředsedy vlády); ministerstvo vnitra; ministerstva práce a důchodu, školství a kvalifikace, a zdravotnictví; místní samospráva; organizace Crime Concern a další.

Kontakt

Jon Bright
Neighbourhood Renewal Unit
jon.bright@odpm.gsi.gov.uk
www.neighbourhood.gov.uk

Birmingham, ANGLIE A WALES

Birminghamský Program pro bezpečnější čtvrti *(Birmingham Safer Neighbourhood Programme)*

Kontext

Birminghamský „Program pro bezpečnější čtvrti“ probíhá v osmi zanedbaných městských oblastech s vysokou mírou kriminality. Městský Fond na obnovu městských čtvrtí financoval Program až do března 2004. Program se stal významnou částí městské strategie Partnerství pro obecní bezpečnost (*Community Safety Partnership*), kterou je třeba aktualizovat každé tři roky. Hlavními partnery jsou národní organizace působící v oblasti snižování kriminality Crime Concern a birminghamské Partnerství pro obecní bezpečnost, v němž jsou zastoupeny všechny relevantní orgány veřejné moci. Program byl vyhlášen jako vítěz Evropské ceny v oblasti prevence kriminality (*European Crime Prevention Awards*) za rok 2004.

Cíle

- Celkově snížit kriminalitu.
- Zlepšit kvalitu života obyvatel Birminghamu.
- Aktivně posilovat zapojení veřejnosti do problematiky bezpečnosti ve městě.

Popis

Program byl založen na úspěšném národním pilotním „Programu pro bezpečnější čtvrti“, který realizovala organizace Crime Concern. Zvolená metodika spočívala na přístupu „od auditu k akci“ („*Audit to Action*“), zaměřeném na řešení problémů. Byl proveden komplexní audit problémů spojených s trestnou činností, bezpečností a životním prostředím, a to s využitím statistických údajů o městských čtvrtích, průzkumu mezi obyvateli a konzultací s celou řadou místních organizací a občanských skupin. Výsledky auditu byly sepsány a stanovena klíčová témata. Řídící

skupina, tvořená ze zástupců občanů a úřadů, jakož i dalších partnerů, dále vytváří pracovní skupiny. Tyto skupiny sestavují k jednotlivým klíčovým tématům podrobné akční plány. Hlavními prioritami v Birminghamu byly protispolečenské chování, životní prostředí, nejfrekventovanější druhy trestné činnosti jako jsou vloupání či krádeže motorových vozidel, mladí lidé, strategie a výcvik v oblasti komunikace. Realizace projektu je tedy založena na poznacích a zaměřuje se na problémy, které občany znepokojují nejvíce.

Opatření: U každé priority musely jednotlivé skupiny stanovit nejméně tři opatření ročně, zaměřená na pachatele, lokality a oběti. Tak bylo realizováno přes šedesát opatření. Patřily mezi ně: školící kurzy pro představitele obce, týkající se způsobu mapování kriminality proti životnímu prostředí (*enviro-crimes*) a tvorby plánu dosažení priorit; spolupráce s kontaktními pracovníky pro zadržené osoby (*Arrest Referral Officers*) za účelem vytvoření obrazu kriminality a užívání drog v cílových oblastech; zavedení programů sousedských hlídek; iniciativy ke snížení počtu vloupání a krádeží motorových vozidel; škála opatření na podporu rodin; práce s mladými lidmi v oblasti odklonů, vzdělávání a jejich zapojení do veřejného života; a v nezbytných případech vynucování práva.

Výsledky

Z hodnocení dopadu vyplynulo, že kriminalita mládeže se snížila v průměru o 29 %, zatímco ve srovnatelných oblastech jen o 12 %. Celkově se kriminalita ve všech sledovaných oblastech snížila o 14 %, oproti 7 % snížení ve srovnatelných oblastech. Na konci prvního roku činnosti vykázal „Program pro bezpečnější čtvrti“ na nákladech spojených s trestnou činností úsporu 6.406.840 GBP, přičemž investováno do něj bylo 600.000 GBP.

Projekt je udržitelný. Od jeho spuštění již byly další dva nové projekty financovány z úspor, které vznikly v bytovém fondu v důsledku snížení výdajů na náhradu škod působených vloupáním do obydlí. Tyto úspory představovaly 78.000 GBP. Některé další projekty jsou financovány z Fondu na obnovu městských čtvrtí, zatímco jiné byly zařazeny do běžného rozpočtu. Představuje to finanční prostředky ve výši přes 300.000 GBP. Všech osm projektů má zajištěno financování na příští rok, až do března 2006.

Program je založen na důkladné, ověřené a spolehlivé metodice a činnosti. Stručně řečeno, může být opakován kdekoliv s poměrně nízkými náklady. Model bezpečnosti městských čtvrtí dokládá význam jasného pracovního rámce, vzestupného (*bottom-up*) přístupu, razantního vedení programu, účinného partnerství a bezpodmínečného úsilí o dosažení výsledků.

Partneři

Hlavními partnery jsou organizace Crime Concern a birminghamské Partnerství pro obecní bezpečnost.

Kontakt

Chris Dyer
Senior Consultant, Crime Concern
21, Bennetts Hill, Birmingham, B2 5QP
Tel +44 (0) 121 643 3343
www.crimeconcern.org.uk

ESTONSKO

Estonské sousedské hlídky

Kontext

Od obnovení Estonské republiky (1,4 milionu obyvatel) v roce 1991 stabilně narůstá počet registrované kriminality ze 39.570 v roce 1995 na 53.595 v roce 2003. Estonsko má nejvyšší index vězeňské populace v Evropské unii (339 na 100.000 obyvatel), a 77 % míru recidivy. Výskyt HIV mezi dospělou populací, který činí 1,1 %, je nejvyšší v rámci Evropského regionu Světové zdravotnické organizace a je úzce spjatý s nitrožilním užíváním drog (IDU). Zřetelný vztah mezi nitrožilním užíváním drog a majetkovou kriminalitou vedl k vysoké míře znepokojení a strachu z kriminality mezi obyvateli a místními podnikateli.

Cíle

- Zvýšit pocit bezpečí obyvatel v jejich obydlích a okolí.
- Podporovat sociální soudržnost a silný pocit jednoty a sounáležitosti v městských čtvrtích a v podnikatelském prostředí.
- Zlepšit vztahy se samosprávou a policií.

Popis

Estonské sousedské hlídky (*MTÜ Eesti Naabrivalve* či *ENHW*) byly zřízeny v květnu 2000 jako nezisková společnost. Vznikly v důsledku obav veřejnosti z kriminality a z jejího přání zajistit si vlastní ochranu. Narozdíl od dřívějších programů sousedských hlídek ze sedmdesátých let, jejichž primárním cílem bylo vytlačit osoby na okraji společnosti prostřednictvím sociální ochrany a kontroly kriminality, jakož i zlepšením vztahů mezi policií a veřejností, je posláním ENHW rozvoj komunity a podpora zdraví prostřednictvím aktivizace veřejnosti. Jsou pokládány za základní prvky bezpečného, kompletního a zdravého města, v němž funguje skutečná a trvalá prevence kriminality.

Skupiny sousedských hlídek (NHW) se v současnosti stávají komunálními organizacemi, jež se zabývají širokou škálou veřejných problémů, spočívajících v protispolečenském chování, obavami z konkrétních druhů trestné činnosti a strachem z kriminality obecně, a přesouvají svou pozornost k prevenci kriminality prostřednictvím sociálního rozvoje. Mezi místními obyvateli probíhají průzkumy, jež mají zjistit společné problémy, a organizují se schůzky veřejnosti. Skupiny ENHW se rovněž setkávají se zástupci policie a místní samosprávy. Spolupracují s občany, policií, místní samosprávou a dalšími institucemi při plnění dlouhodobých cílů, jako jsou rozvoj příležitostí k volnočasovému využití pro mládež či péče o seniory. Když v určitém obvodu vznikne nová skupina NHW, dojde k formálnímu podpisu smlouvy mezi ENHW, orgánem samosprávy, policií a vedoucím místního Úseku sousedských hlídek (*Neighbourhood Watch Sector*). Smlouva stanoví povinnosti a odpovědnost každé ze stran a pomáhá udržovat zájem samosprávy a policie o činnost místní NHW, přičemž podporuje jejich vzájemnou lepší spolupráci. Od původních 6 NHW zřízených v roce 2000 se jejich počet rychle zvyšuje, přičemž v roce 2005 je jich více než 330 a jejich působnost se rozšiřuje i do ostatních oblastí Estonska. Vedle vlastní činnosti NHW realizovala ENHW ve 28 estonských školách „Program školních hlídek“ (*School Watch Programme*) a zahájila též „Program hlídek ve školkách“. Oba programy podporují bezpečnost ve školských zařízeních, snižování šikany a schopnosti jednání s vrstevníky. V roce 2003 realizovala ENHW první průzkum kriminality v maloobchodním sektoru v oblasti Starého města v Tallinu. V současnosti aktivně provozuje ve čtyřech obvodech obchodní hlídky (*Business Watch*) a v dalších dvou je připravuje. ENHW rovněž úzce spolupracuje s policií a místní samosprávou, a nabízí školení v oblasti teorie a praxe komunální policejní činnosti.

Výsledky

V listopadu 2004 realizovala Universita v Tartu telefonický průzkum mezi 217 náhodně vybranými respondenty, tvořícími reprezentativní vzorek obyvatel oblastí, kde NHW působí. Závěrečná zpráva uvádí, že po vytvoření skupin NHW se obyvatelé cítí v okolí svých domovů bezpečněji, je mezi nimi méně strachu a znepokojení a občané cítí, že možná pomoc je dostupnější. Přes 70 % z nich spolupracovalo s policií a přes 50 % s místní samosprávou, což je významný pokrok. Více než

polovina respondentů souhlasila s účastí na školení, pokud by se konalo v mimopracovní době. Od zřízení NHW v roce 2000 se do projektu zapojilo přes 10.000 domácností ve 180 obvodech středního a severního Estonska. Sesterská organizace Centrum sousedských hlídek v Tartu (*Tartu Neighbourhood Watch Centre*) sdružuje dalších 150 NHW, které pokrývají jih Estonska. Cílem ENHW je do roku 2013 aktivně působit v nejméně 1500 obvodech a mít nejméně 150.000 členů.

Partneri

MTÜ Eesti Naabrivalve (nezisková společnost Estonské sousedské hlídky), místní samospráva, policie a vedoucí místního Úseku sousedských hlídek.

Kontakt

Tarmo Vaik
Chairman
MTÜ Eesti Naabrivalve
Tel.: (372) – 6 522 522
www.naabrivalve.ee

FINSKO

Kmotři Medvědího parku (*Bear Park Godparents*): změna městského parku na životní prostor pro občany

Kontext

Medvědí park (Karhupuisto) je městský park ve středu Kallia, hustě zalidněného obvodu východní části centra Helsinek. Na počátku devadesátých let většina obyvatel odmítala využívat park, který byl navštěvován opilci a pachateli drobné kriminality, a vnímala jej jako nebezpečné místo. Fyzická podoba parku k obavám obyvatel rovněž přispívala (např. křoviny snižovaly v některých částech parku viditelnost). Opakované rušení pořádku a trestná činnost též přitáhla pozornost policie. Denně přijímala stížnosti na chování narušující pořádek v parku a někdy v parku musela zadržet i více než 20 osob za noc.

Cíle

- Změnit fyzickou podobu parku, aby byl atraktivní pro občany.
- Zvýšit využívání parku občany.
- Snižit obavy občanů z kriminality.

Popis

Projekt „Kmotři Medvědího parku“ byl zahájen v roce 1997 a je zaměřen na podporu řádných občanů při změně jejich parku na životní prostor obyvatel. Projekt vyplynul ze spolupráce mezi místními občanskými organizacemi, Odborem městských parků a policií. Zapojuje občany do procesu změny podoby parku na příjemnou zahradu a jeho celkového zatraktivnění. Občané jsou vyzváni k dobrovolné práci při vysazování jednoletých květin v parku, k péči o květinové záhony a k pravidelné návštěvě parku. Tito dobrovolníci, známí jako „Kmotři Medvědího parku“, jsou ústředním bodem projektu. Více než stovka „Kmotřů Medvědího parku“ věnuje svůj volný čas každodenním návštěvám parku po dobu vegetačního období květin (od června do října). Dobrovolníci se o své vůli

v určený čas scházejí, pečují o květiny, zalévají rostliny, sbírají odpadky apod. Mezi neaktivnější kmotry patří starší ženy ve věku nad 70 let. Projektu se tedy podařilo zapojit skupinu osob, která měla z parku a pohybu na ulici největší obavy, do aktivního využívání veřejného prostoru.

Projekt rovněž zahrnuje aktivní účast Odboru městských parků a policie. Odbor městských parků poskytuje dobrovolníkům sazenice květin a nářadí pro péči o ně; pracovníci Odboru navštěvují denně park, vyměňují odpadkové pytle a pečují o terén (tj. sekání trávníku). Policisté pomáhají v parku udržovat pořádek tím, že rychle reagují na podněty kmotrů a snaží se park navštěvovat během doby, kdy se v něm dobrovolníci setkávají.

Výsledky

Projekt běžel osm let (1997 – 2004). Fyzické prostředí parku se radikálně změnilo a je obyvateli a návštěvníky vnímáno jako mnohem atraktivnější. Problémy s narušováním pořádku se významně snížily. V současnosti využívá park větší počet občanů. Ačkoliv nebylo provedeno žádné zvláštní vyhodnocení, neoficiální poznatky ukazují, že strach z kriminality a pocit nedostatku bezpečí v okolí parku se významně snížily, zejména mezi staršími lidmi. To mohlo přispět ke snížení nápadu závažnějších trestných činů.

Partneři

Místní občanské organizace, Odbor městských parků a policie.

Kontakt

National Council for Crime Prevention
Rikoksentor juntaneuvosto
P.O. Box 25, FIN-00023 Government, Finland
Tel: +358 9 16067860
Fax: +358 9 16067865
Email: hannu.takala@om.fi
www.rikoksentorjunt.fi/17031.htm

FRANCIE - Městské společenství Arras (Pas-de-Calais), činnost společenství v oblasti prevence a bezpečnosti

Kontext

Městské společenství Arras (*Arras Urban Community, CUA*) bylo vytvořeno 1. ledna 1998 primátorem Arrasu a 17 přilehlých obvodů a nahradilo starší městský okres, založený v roce 1965. Od roku 2003 tato oblast zahrnuje 24 obvodů ležících na jednom spojeném území, kde žije 95 000 obyvatel spolupracujících při tvorbě a realizaci řady projektů městského rozvoje a komunálního plánování. Zákonem ze dne 12. července 1999, o posílení a zjednodušení spolupráce mezi obvody, byla městským společenstvím svěřena další oprávnění ve vztahu k obecním strategiím a prevenci kriminality na místní úrovni. To umožnilo zřízení úřadu člena městské rady, zodpovědného za prevenci kriminality a bezpečnost.

Cíle

- Koordinovat celkovou strategii a nástroje v oblasti prevence kriminality a bezpečnosti.
- Koordinovat realizaci smlouvy o bezpečnosti (*safety contract*) na místní úrovni v konglomerátu Arras.

Popis

Na základě městské smlouvy (*city contract*) byla provedena společná analýza, která zjistila problémy s kriminalitou a specifické potíže komunity. Stanoveno bylo pět priorit – posilovat bezpečnost ve smyslu ochrany, dohledu a odstrašování; řešit kriminalitu a posilovat pomoc obětem; posilovat prevenci určitých druhů kriminality a recidivy; rozvíjet správu obecních a sociálních záležitostí na místní úrovni; posilovat vzdělání, občanskou uvědomělost a zdraví. Na základě těchto východisek společně volení zástupci občanů a zainteresovaní partneři připravili smlouvu o bezpečnosti na místní úrovni (CLS), jež byla podepsána

v březnu 2000. Od té doby je členem obecní a sociální pracovní skupiny (MOUS) podle městské smlouvy na plný úvazek též pracovník zodpovědný za prevenci kriminality.

Mezi dostupné prostředky k realizaci uvedené strategie patří: poradní skupina pro otázky místní bezpečnosti a prevence kriminality; dvě plenární zasedání ročně; 12 monitorovacích skupin; tématické skupiny; krizová skupina „nezletilí ve vazbě“; tři vzdělávací skupiny; skupina pro řešení místní kriminality; observatoř kriminality; skupina osmi městských mediátorů a jednoho mediátora pro venkov; celodenní služba psychologické pomoci pro oběti trestné činnosti; měsíční schůzky zkušebního řídicího výboru; a zřetelné vazby na městskou smlouvu. Prevence kriminality tvoří nedílnou součást městské smlouvy a městská rada může vyžádat služby MOUS pro celý obvod. Hlavní činnost zahrnuje: průzkum kamerového systému mezi jednotlivými obvody a vytvoření etického výboru; realizaci koordinační dohody mezi státní a obecní policií; zřízení a provozování celodenní telefonické služby; stanovení místní strategie v oblasti bezpečnosti silničního provozu; organizace semináře pro starosty na téma „role obce ve strategii bezpečnosti a prevence kriminality“; a realizaci projektu týkajícího se zadržených mladistvých.

Tato nová služba, která je k dispozici 24 starostům CUA, může působit v obvodech 24 hodin denně, sedm dní v týdnu, a to za účelem zajištění dostupnosti společných obecních zdrojů spolu se zdroji policie a justičního systému. Tímto způsobem pracují jednotlivé instituce v přímém spojení se svými partnery, při současném respektování svých cílů, a to na základě bezpečnostního plánu, schváleného jimi všemi. V roce 2003 činil celkový rozpočet na bezpečnostní a preventivní strategie městského společenství Arras 762.000 EUR. Z tohoto celku bylo 316.862 EUR z rozpočtu městského společenství a 147.149 EUR z rozpočtu státního v rámci městské strategie.

Výsledky

Projekt vedl k vytvoření aktivní a fungující sítě subjektů spolupracujících proti kriminalitě, ke snížení kriminality v zónách státní i obecní policie, a ke spokojenosti partnerů a volených zástupců. V současnosti probíhá vyhodnocení projektu, které se bude opakovat každé tři roky.

Partneri

Volení zástupci, prefektura, státní a obecní policie, justice, Národní vzdělávací systém, generální konzul Pas-de-Calais, společnosti veřejné dopravy regionu Arras, advokátní komora v Arrasu, obchodní a průmyslová komora, bytový fond Pas-de-Calais, a místní sdružení.

Kontakt

Sébastien Coolzaet
Directeur de cabinet du président
3, rue Frédéric-Degeorge
BP 345 – 62026 Arras
Tel: 03 21 21 86 86 / 06 07 10 90 82
Fax: 03 21 21 87 89
Email: cuacabinetdupresident@wanadoo.fr

FRANCIE - Bordeaux (Gironde), místní poradní sbor pro otázky prevence kriminality a bezpečnosti a decentralizované místní poradní sbory

Kontext

Bordeaux je ve smyslu kriminality a nedostatku bezpečí poměrně klidným městem, přinejmenším ve srovnání s jinými znevýhodněnými městskými oblastmi. Nedostatek bezpečí je způsoben převážně drobnou každodenní kriminalitou, občas spojenou s výtržnostmi, ačkoliv někdy vyžadují závažnější incidenty razantní policejní zásah. V této souvislosti je za účelem lepšího skloubení prevence a bezpečnosti a reakce na místní podmínky třeba uznat specifické potřeby každé městské čtvrti v každé územní součásti městské smlouvy (*city contract*). V minulých třech letech došlo rovněž k zavedení místních poradních sborů pro otázky bezpečnosti a prevence, jimž předsedá starosta, a to zejména ve čtvrtích, na něž se vztahuje městská smlouva.

Cíle

- Zapojit místní činitele, kteří se neúčastní plenárních zasedání městského sboru pro prevenci kriminality.
- Vysvětlit občanům jasně opatření přijatá městem, státní policií a justičním systémem ve vztahu k problémům, které je denně sužují.
- Sdílet různé pohledy na pozorovaný či pociťovaný nedostatek bezpečí v městských čtvrtích.
- Dosáhnout konsensu ohledně problémů, kterými je třeba se zabývat, a ohledně nezbytných řešení.

Popis

V roce 2001 bylo zřízeno sedm místních poradních sborů pro otázky prevence kriminality a bezpečnosti (*Conseils locaux de prévention et de sécurité, CLPS*). Jejich cílem přiblížit strategie a opatření v oblasti

bezpečnosti a prevence kriminality co nejvíce jednotlivým čtvrtím a jejich obyvatelům. CLPS byly reakcí na potřebu decentralizovat v některých čtvrtích plenární zasedání městského poradního sboru pro prevenci kriminality, a to ve vztahu k závažnosti bezpečnostních problémů. Zaměření místních poradních sborů pro otázky bezpečnosti a prevence kriminality (*Conseil local de sécurité et de prévention de la délinquance, CLSPD*) se postupem času vyvíjelo v závislosti na skutečné podobě a závažnosti problémů spojených s nedostatkem bezpečí v uvedených čtvrtích. Taková flexibilita umožňuje CLPS scházet se podle potřeby k řešení konkrétních problémů dané čtvrti. Spojují hlavní zainteresované instituce, jakož i zástupce občanů a společensko-výchovné pracovníky z dané čtvrti.

Stručné zhodnocení pocitu nedostatku bezpečí se provádí v rámci průzkumu mezi občany (30 – 50 respondentů v závislosti na konkrétní čtvrti), realizovaného dvěma členy městského týmu pro bezpečnost a prevenci, který obvykle předchází schůzi CLPS, konané dvakrát ročně. Občané jsou obzvláště citliví na skutečnost, že jsou jim veřejné orgány k dispozici a věnují čas vyslechnutí názorů na otázky každodenní bezpečnosti.

Každých šest měsíců předkládají prefektura a policie zprávu o zjištěné situaci v dané čtvrti a o opatřeních, přijatých v tomto období. Každý z přítomných pak může vyjádřit svůj názor na vývoj situace ve čtvrti a na opatření, která jsou pokládána za nezbytná pro zlepšení situace a pocitu bezpečí ve čtvrti. Pečlivá analýza aktuální situace každé čtvrti a jejích specifických problémů umožňuje cílený přístup a operativně přizpůsobovanou reakci. Tato fáze rovněž nabízí příležitost pro výměnu informací o skutečné podobě a závažnosti problémů v oblasti bezpečnosti a vhodnosti zamýšlených opatření mezi komunálními a institucionálními činiteli.

Výsledky

Městské místní poradní sbory pro otázky bezpečnosti a prevence pomáhají přizpůsobovat opatření specifickým okolnostem každé oblasti, přispívají k uklidnění občanů a pomáhají je vzdělávat v oblasti preventivních a bezpečnostních opatření. Tato práce komunálního charakteru rovněž přináší užitečný příspěvek pro místní bezpečnostní

audit, který předchází realizaci opatření navržených ve smlouvě města Bordeaux o bezpečnosti a prevenci na místní úrovni.

Partneri

Městská smlouva, prefektura, město Bordeaux, státní zástupce, delegovaný bezpečnostní prefekt, oblastní rada pro veřejnou bezpečnost, akademická inspekce, ředitelé vzdělávacích institucí, preventivní kluby, Centrum pro místní společenskou činnost, místní činitelé, sdružení obchodníků, nájemníků a sociálních pracovníků.

Kontakt

Guy Hengen
Coordonnateur du CLSPD
Tel.: 05 56 10 27 51
Email: g.hengen@mairie-bordeaux.fr

Antananarivo, MADAGASKAR

Dobrovolnická služba proti násilí (*Volunteer Service Against Violence*), Dobrovolnický program OSN (UNV)

Kontext

Trestná činnost, nedostatek bezpečí a někdy i násilí ohrožují kvalitu života v Antananarivu (4 miliony obyvatel) a stigmatizují určité městské čtvrti. V uplynulém desetiletí byla zejména majetková kriminalita rychle narůstajícím jevem. Kromě toho dochází k rychlému nárůstu užívání drog a méně viditelného fenoménu rodinného a domácího násilí. Vzhledem k nestabilní socioekonomické situaci dochází též k významnému rozrůstání ohrožených skupin.

Cíle

- Usnadnit koordinaci preventivních opatření prostřednictvím participativního procesu, který posiluje sociální soudržnost.
- Vytvořit v cílových chudých čtvrtích centra setkávání občanů.
- Zmobilizovat místní skupiny a realizovat pilotní projekty zaměřené na ohrožené skupiny.
- Posilovat schopnost místních úřadů a nevládních organizací předcházet kriminalitě a násilí.

Popis

Projekt Dobrovolnické služby proti násilí (VCV) byl zahájen v roce 2002. Podporuje strategii městské správy ve dvou čtvrtích Městského společenství Antananarivo (*Antananarivo Urban Community, CUA*). Účelem projektu VCV je snížit násilí v těchto čtvrtích prostřednictvím koordinace opatření v oblasti prevence městské kriminality. Využívá dvojího přístupu. Na straně jedné využívá dobrovolnickou strategii, založenou na mobilizaci veřejnosti, participativních a partnerských přístupech, a kampaních na snižování násilí prostřednictvím socio kulturních a sportovních aktivit a programů. Na straně druhé realizuje

strategii OSN Habitat Bezpečnější města (*UN Habitat Safer Cities strategy*), v jejímž rámci všechny subjekty spolupracují na zvýšení bezpečnosti a místního rozvoje a která zdůrazňuje roli místní samosprávy.

V průběhu projektu byly vytvořeny specifické nástroje k podpoře dobrovolnické strategie. Patří mezi ně mobilizace veřejnosti prostřednictvím vytvoření skupin, známých jako „Sousedští dobrovolníci“ (*Neighbourhood Volunteers, VQ*). VQ jsou místní obyvatelé, většinou ženy, kteří byli vytipováni a získáni v průběhu návštěv místních úřadů, dobrovolnických organizací a ženských spolků. Spolupracují při zvyšování informovanosti občanů a pomáhají při stanovení a realizaci preventivních aktivit. Participační a partnerský přístup používá metody participační diagnózy a partnerské strategie vypracované v průběhu projektu. Jednou ze silných stránek projektu je dynamické partnerství, vytvořené mezi různými skupinami občanské společnosti a státem, včetně policie a justičního sektoru, ministrů vlády, zástupců CUA, soukromého sektoru a obyvatel dvou čtvrtí, kterých se projekt týká. Mobilizační kampaně proti násilí jsou organizovány v podobě kulturních a sportovních akcí a přispívají ke zvyšování informovanosti veřejnosti. Kromě toho, že pomáhají mobilizovat veřejnost, zviditelňuje dopad těchto kampaní samotný projekt daleko za hranicemi čtvrtí, zapojených do projektu.

Výsledky

Projekt VCV, který probíhá třetím rokem, bude ukončen v srpnu 2005. Příslušné vyhodnocení stanoví míru, v jaké byly obě polohy projektu (dobrovolnická a Bezpečnější města) zahrnuty do obecních struktur. Partneri projektu, zejména Městské společenství Antananarivo, doufají v rozšíření tohoto typu intervence do dalších oblastí města. Ministr pro mládež a sport též v současnosti pracuje na vytvoření projektu, založeného více specificky na rozvoji fyzických, sportovních a kulturních aktivit.

Partneri

Generální ředitelství pro sociální záležitosti a bezpečnost (*General Direction of Social Affaires and Security*) Městského společenství Antananarivo; Útvar prevence a boje proti násilí (*Prevention and Fight Against Violence Unit, CLV*), který zahrnuje zástupce různých ministerstev a nevládních organizací; místní organizace.

Kontakt

Projet VCV – VNU (261)20 22 604 07

Mail: Projet VCV/VNU/CO PNUD

BP 1348 101 Antananarivo, Madagascar

(261) 20 22 366 47

Email: dagny.mjos@undp.org

http://www.unv.org/infobase/unv_news/2004/97/index.htm

NIGÉRIE

Podpora systémů neformální policejní činnosti

Kontext

V Nigérii je pro občany běžné sdružovat se do neformálních struktur policejního typu - „civilních stráží“, za účelem boje proti společným bezpečnostním hrozbám. Vzhledem k tomu, že jsou místním fenoménem, jejich podoba je různá. V některých oblastech s policií úzce spolupracují, jinde panuje nepřátelství a nejčastěji vzájemná nedůvěra. Ačkoliv je lze obecně označit za pozitivní a dodržující zákon, jsou neformální policejní struktury (IPS) známy tím, že berou právo do svých rukou tam, kde se policie zdá neschopná či neochotná k činu. Došlo k několika případům porušení lidských práv a některé skupiny příležitostně působí jako etnická domobrana. Navzdory tomu je většina Nigerijců spokojena s bezpečností, kterou skupiny IPS nabízejí, a podporuje je finančně i jinak.

Cíle

- Podporovat neformální policejní struktury ve státě Enugu při zvyšování úrovně jejich odpovědnosti, výcviku, plánování a partnerství s nigerijskou policií.
- Posilovat IPS ve státě Jigawa formou podpory výcviku, plánování a vybavení.

Popis

Ministerstvo pro mezinárodní rozvoj Spojeného království (*United Kingdom's Department for International Development, DFID*) přijalo v roce 2002 Program bezpečnosti, spravedlnosti a růstu (*Security, Justice and Growth Programme, SJG*). Společně s konzultanty na národní i místní úrovni identifikoval program ve státě Enugu dvě IPS skupiny, vytvořené a řízené občany, které zajišťují bezpečnost v mezích zákona. Krátce nato proběhly konzultace s hlavními představiteli místní komunity za účelem stanovení druhu pomoci, která by byla potřebná. Původně program SJG

pomáhal s průzkumem mezi obyvatelstvem městské čtvrti. Následně začal spolupracovat s vládou státu Enugu, a to prostřednictvím Komisaře pro lidský rozvoj a zmírnění chudoby (*Commissioner of Human Development and Poverty Alleviation*). Toto partnerství dosud vedlo k přípravě návrhu zákona, který poskytuje právní rámec pro formální uznání a registraci IPS. Pokud jde o porušování lidských práv, jsou skupiny IPS školeny v problematice lidských práv, byl připraven kodex chování, byly posíleny organizační struktury a zavedeny systémy efektivní správy. Vytvořena byla databáze všech skupin IPS a jejich členů, a to za účelem snazšího plánování, financování a strategického rozhodování. Protože skupiny IPS hlídají na veřejnosti přes noc a často i ve dne, poskytuje SJG rovněž materiální prostředky jako pláštěnky, boty a svítilny. Existují plány na další praktické školení v problematice jako je zajištění místa činu; vedení záznamů; postup při zadržení a řešení konfliktů. Kromě zajišťování bezpečnosti v současnosti skupina IPS v Coal Camp, bývalé hornické osadě, poskytuje proaktivní podporu obětem, zasahuje proti domácímu násilí a začíná se věnovat též opatřením vůči mládeži v oblasti hygieny, vzdělání a životního prostředí. Vytváří např. menší projekty na zajištění příjmu a spolupracuje se státním úřadem pro gramotnost při organizaci večerních kursů.

Ve státě Jigawa v severní Nigérii jsou skupiny IPS částečně financovány vládou státu. SJG jim pomáhá získávat větší podporu od Výboru státu Jigawa pro reformu justičního sektoru (*Jigawa State Justice Sector Reform Committee, JSJRC*). JSJRC prosazuje postoupení návrhu příslušného zákona státnímu parlamentu. Zákon má obsahovat ustanovení zajišťující dlouhodobé financování a spojení se skupinou IPS na úrovni státu i místní samosprávy. Pro členy IPS byl vypracován a vládou státu schválen registrační systém. Skupiny IPS a policie v současnosti provozují společné hlídky a členové IPS působí jako skrytí agenti a informátoři policie. V současnosti se pracuje na plánech vytvoření strategie prevence kriminality na každotýdenních velkých trzích dobytka v Jigawě.

Výsledky

S podporou SJG se zlepšily služby poskytované veřejnosti prostřednictvím neformálních policejních struktur. Díky úzké spolupráci s Programem komunální policie Nigerijského policejního sboru (*Nigerian Police Service's Community Police Programme*) se začaly zlepšovat

vztahy mezi státní policií a neformálními policejními skupinami. Partnerství s vládou státu vedlo k zařazení podpory IPS do Strategie posílení a rozvoje národního hospodářství (*State Economic Empowerment Development Strategy*). Skupiny IPS se začaly zapojovat do proaktivních veřejných iniciativ a projevují zřetelně větší respekt vůči lidským právům. V Jigawě je v současnosti zajištěno další financování IPS.

Partneri

DFID, konzultační týmy. Stát Enugu: Úřad guvernéra; Komisař pro lidský rozvoj a zmírnění chudoby; státní velitelství nigerijské policie v Enugu; Společnost obce Coal Camp (*Coal Camp Neighbourhood Association*); Státní výbor pro reformu justice. Stát Jigawa: Úřad guvernéra; státní velitelství nigerijské policie v Jigawě; Tržní společnost (*Market Association*).

Kontakt

Vincent del Buono
Security Justice and Growth Programme
3rd Floor, AP Plaza
Adetokunbo, Nigeria. 234-9-523-4757
Email: vince.DelBuono@sjg.britishcouncil.org

NORSKO

Noční ptáci (*Nightravens*)

Kontext

V severských zemích, jako v mnohých jiných, je mezi mladými lidmi běžné o víkendu vyrazit do společnosti a konzumovat značné množství alkoholu. To může často vést k výtržnostem, kriminalitě a násilí pod vlivem alkoholu. Tato skutečnost způsobuje nárůst strachu z násilí u občanů, kteří pak raději zůstávají po večerech doma, když policie nemá dostatek příslušníků, aby jejich bezpečnost zajistila. V nedávném průzkumu, provedeném společností Opinion pro pojišťovnu Vesta, uvedlo 35 % Norů, že mají obavy z násilí; konkrétně se obávají toho, že sami, nebo někdo koho znají, mohou být vystaveni násilí. 15 % dále uvedlo, že tyto obavy narušují jejich životní úroveň. Největší obavy z kriminality a násilí mají ženy a starší lidé.

Cíle

- Snížit výskyt trestné činnosti, násilí a projevů intoxikace ve městech a na vesnicích.
- Zvýšit povědomí o násilí a jeho vlivu na veřejné zdraví.
- Zvýšit povědomí o roli, kterou může veřejnost hrát v oblasti prevence násilí.

Popis

„Noční ptáci“ (*Natteravnene*), založení původně ve Švédsku na konci osmdesátých let, jsou národní občanské hnutí (*grassroots movement*), které se snaží předcházet kriminalitě a násilí. Norská organizace, založená v roce 1993, získává ke spolupráci dospělé občany, kteří o víkendu v noci dobrovolně hlídají na ulicích s cílem předcházet kriminalitě a násilí, včetně konzumace drog a alkoholu, mezi dětmi a mládeží. Přítomnost „Nočních ptáků“ na ulicích rovněž napomáhá zvyšovat pocit veřejné bezpečnosti. Cílem je vytvořit bezpečné prostředí a přimět mladé lidi, aby je v případě problémů kontaktovali. „Noční ptáci“ procházejí čtvrti ve skupinách po třech, oblečení do zvláštních žlutých vest, které je

zviditelňují. Mohou takto pracovat v jakémkoliv intervalu, jednou týdně či jednou ročně. „Noční ptáci“ absolvují výcvik a kurzy k různým problematice, jako jsou drogy, psychologie mládeže, policejní činnost a první pomoc. Dobrovolníci jsou školeni, aby nezasahovali v nebezpečných situacích, ale pouze je sledovali, poskytovali informace a v případech problémů komunikovali s policií.

V roce 1995 působilo v Norsku 9 skupin „Nočních ptáků“, které sdružovaly dohromady přibližně 1000 dobrovolníků. O deset let později se hnutí rozrostlo na 300 000 dobrovolníků, kteří hlídají ve 450 různých oblastech po celé zemi. To znamená, že se projektu účastní více než 8 % dospělé populace. Několik evropských zemí přijalo norský model „Nočních ptáků“: v Dánsku působí 156 skupin, ve Švédsku 230 skupin a podobné skupiny působí i na Faerských ostrovech, ve Špicberkách, na Slovensku, v Alicante a na Kanárských ostrovech ve Španělsku.

Pojišťovna Vesta, soukromá pojišťovací společnost, je hlavním norským sponzorem a partnerem, když poskytuje technickou i finanční pomoc. Uvedený projekt je výborným příkladem spolupráce soukromého a veřejného sektoru v oblasti prevence kriminality.

Výsledky

Zkušenost organizace norských „Nočních ptáků“ je, že přítomnost dospělých občanů pomáhá snižovat násilí a kriminalitu. Zprávy policie uvádějí, že míra víkendové kriminality se snížila až o 88 %, s průměrným poklesem kriminality přes 50 %. V průměru 98 % nedávno dotazovaných Norů uvedlo, že organizaci „Noční ptáci“ znají. Přes 90 % z nich se rovněž domnívá, že přítomnost „Nočních ptáků“ pomáhá předcházet násilí.

Partneři

Obyvatelé, pojišťovna Vesta, policie a místní úřady.

Kontakt

Erik Brekke
Vesta – Public Relations Division
Erik.brekke@vesta.no

PERU

místní Výbory pro občanskou bezpečnost *(Citizen Security Committees)*, komunální prevence kriminality

Kontext

Vzhledem ke skutečnosti, že Peru zažilo 20 let trvajícím vnitřním konflikt, v jehož důsledku zahynulo přibližně 70 000 lidí, zahájila tato země reformu policie a v reakci na stále více pocívaný nedostatek bezpečí přijala Národní systém občanské bezpečnosti (*National Citizen Security System*). Tento systém, vytvořený v roce 2003, ukládá zřízení výborů pro občanskou bezpečnost na národní, regionální, oblastní a místní úrovni. Místní výbory mají mezioborový charakter, jsou řízeny starostou a sdružují zástupce policie a justičního systému, zdravotnictví, školství a občanských organizací. Jejich úkolem je analyzovat místní bezpečnostní situaci a realizovat a vyhodnocovat strategické bezpečnostní plány.

Cíle

- Budovat kapacitu občanské společnosti v oblasti bezpečnosti občanů, jakož i její schopnost podporovat lokální úsilí o prevenci kriminality, a zlepšovat vztahy mezi policií a občany.
- Budovat schopnost místní samosprávy, policie a občanských skupin zajistit efektivní a trvalé fungování místních výborů pro občanskou bezpečnost.
- Zlepšit chování policie, vztahy a spolupráci mezi policií a občany.
- Zlepšit lokální vnímání bezpečnosti ve vybraných oblastech.
- Budovat a konsolidovat společenský kapitál občanských skupin.

Popis

Na základě partnerství mezi Open Society Justice Initiative a Instituto de Defensa Legal (IDL) a s podporou peruánského ministerstva vnitra získalo šest pilotních měst prostředky a technickou pomoc pro účely přípravy a realizace lokální bezpečnostní analýzy, včetně výzkumného instrumentu.

Strategické bezpečnostní plány zahrnují činnosti jako je zkvalitňování veřejného prostranství a parků, tvorba programů pro mládež, řešení zneužívání návykových látek a vynucování obecních předpisů. Kromě toho se s místními výbory pro občanskou bezpečnost spojují místní koordinátoři při zajišťování vzdělávání a školení pro činitele, působící v této oblasti, a to formou řady publikací a rozvoje místní vzdělávací kapacity.

Materiály, vytvořené v rámci tohoto participačního přístupu, nabízejí nástroje a informace, jež mohou místním úřadům a veřejnosti pomáhat např. v oblasti pojetí a praxe prevence kriminality, v základních strukturálních a právních otázkách nového občanského bezpečnostního systému a při kriminálně preventivních aktivitách. Partneri projektu dosud obdrželi žádosti o prostředky a školení od desítek obcí.

Sloučením svých aktivit se soukromým sektorem dosáhly místní výbory pro občanskou bezpečnost významných úspěchů: město Ayacucho zkrášlilo svůj park a buduje policejní stanici pomocí prostředků od ministerstva vnitra, pracovní síly z řad občanů obce a na darovaném pozemku; Chilca zlepšila pouliční osvětlení a uzavřela partnerství s místní taxislužbou, které umožňuje občanům oznamovat trestné činy prostřednictvím radiového systému taxislužby; a Chimboto zahájila kampaň proti gangům a činnost sousedských hlídek, které začaly kontrolovat místní tržiště.

Výsledky

Narozdíl od řady jiných postupů v oblasti prevence kriminality realizoval tento projekt průzkumy, které vedly k získání základních počátečních informací o viktimizaci, strachu z trestné činnosti, důvěře v policii a ochotě účastnit se kriminálně preventivních aktivit. V rámci vyhodnocení byly znovu použity původní výzkumné nástroje za účelem získání kvalitativního a kvantitativního zhodnocení účinku na veřejnou bezpečnost a vnímání občanů, tvorbu sociálního kapitálu a demokratičtější praxi místní samosprávy a policie. Samy místní výbory dále využívají metodu sebehodnocení (*self-evaluation*) k hodnocení kvality a kvantity vlastní účasti, plnění závazků, rozhodování atp. První poznatky naznačují, že tento přístup založený na mezioborových výborech vytváří značný sociální kapitál.

Partneri

Ministerstvo vnitra Peru, Lima; Instituto de Defensa Legal (IDL), Lima;
Open Society Justice Institute, New York.

Kontakt

Rachel Neild

Email: rachelmn@comcast.net

http://www.justiceinitiative.org/activities/ncjr/police/peru_cdsc

FILIPÍNY

Systém policejní činnosti zaměřený na komunitu (*Community-Oriented Policing System*)

Kontext

Filipíny jsou, tak jako mnoho jiných rozvojových zemí, těžce postiženy důsledky rostoucí urbanizace, a to včetně nárůstu kriminality. Od změny politického systému v roce 1986 došlo v reakci na tyto problémy k řadě změn, které vyvrcholily v roce 2004 Národním programem prevence kriminality (*National Crime Prevention Programme*). Mezi uvedené změny patří zavedení Systému policejní činnosti zaměřeného na komunitu (COPS). Návrh COPS předložily Národní policejní komise (*National Police Commission, NAPOLCOM*) a Filipínská národní policie (*Philippine National Police, PNP*) v roce 1993. V roce 1994 přijala COPS oficiálně PNP a učinila jej jednou ze základních strategií v rámci Národního strategického akčního plánu (*National Strategic Action Plan*). Zákon o reformě a reorganizaci PNP z roku 1998 dále roli COPS posílil, když pověřil PNP, aby byla orgánem zaměřeným na komunitu a poskytování služeb.

Cíle

- Vybudovat ve Filipínách policejní útvary hlásící se k filosofii komunální policejní činnosti.
- Vybudovat třístranné partnerství mezi policií, jednotkami místní samosprávy, nevládními organizacemi a dalšími komunálními činiteli.

Popis

V řadě vybraných oblastí bylo Odborným výborem pro prevenci kriminality a systém trestní justice NAPOLCOM (*NAPOLCOM Technical Committee on Crime Prevention and Criminal Justice System*) provedeno hodnocení úspěšnosti Systému policejní činnosti zaměřené na komunitu. Kromě toho byla realizována analýza přístupů, vytvořena řada studií

a vyžádána zpětná vazba od občanů a osob zapojených do programů COPS. To umožnilo provést vyhodnocení faktorů, které přispěly k úspěchu či neúspěchu COPS, a jež mohly být dále testovány v kontrolovaném prostředí. Pilotní projekt byl zahájen v tehdejší obci Valenzuela v regionu Metro Manila, jež byla vybrána proto, že představovala typický vzorek různých politických, socioekonomických a kriminálních parametrů, charakterizujících městské a venkovské oblasti celé země. Pilotní projekt bral v úvahu faktory, u nichž bylo zjištěno, že brzdí či povzbuzují program.

Po ukončení pilotního projektu se policisté z Valenzuely zúčastnili intenzivního rezidenčního výcvikového programu. Jeho cílem bylo umožnit jim internalizovat a instiucionalizovat filosofii COPS, a osvojit si odhodlání řešit problémy městských čtvrtí. Výcvikový program zahrnoval mj. témata komunální policejní činnosti, metod řešení problémů, vztahů s veřejností, vedení, organizování a aktivizace veřejnosti.

Úspěšná realizace projektu ve Valenzuele, Metro Manila, otevřela cestu opakování a rozšíření COPS ve třech reprezentativních regionech země. Na počátku roku 1999 byl projekt zahájen ve Valencii, Bukidnon, dále v Mandaue City, Cebu a nakonec v Tagum City, Davao. V zájmu zajištění jednotné interpretace a aplikace COPS vypracoval Pilíř prosazování práva (*Law Enforcement Pillar*) Odborného výboru pro prevenci kriminality a systém trestní justice NAPOLCOM v roce 2000 Operační manuál (*Manual of Operations*). Mezi lety 2000 a 2003 bylo na regionální úrovni organizováno školení policistů a uskutečnila se řada workshopů pro osoby odpovědné za realizaci COPS ve všech regionech země.

Výsledky

Od roku 1994 bylo zřízeno celkem 4391 policejních stanic, tzv. COP-KABABAYAN center/PCP. To vedlo ke zviditelnění policie na místní úrovni a umožnilo jí to zintenzivnit své úsilí v boji proti kriminalitě. Snížila se rovněž reakční doba policie na tísňová volání. Přijetí filosofie COPS rovněž vedlo ke značnému zlepšení vztahů mezi policií a veřejností.

Na konci roku 2004 zahájila NAPOLCOM, prostřednictvím Pilíře prosazování práva, hodnocení realizace COPS v náhodně vybraných městech a obcích v regionu hlavního města a v regionech Luzon, Visayas

a Mindanao. Hodnocení má za cíl určit účinnost, efektivitu a kvalitu programu COPS na Filipínách.

Partneri

Národní policejní komise, Filipínská národní policie, ministerstvo národní obrany, Rada pro nebezpečné drogy (*Dangerous Drugs Board*), Filipínská akademie veřejné bezpečnosti (*Philippine Public Safety College*), Filipínský protidrogový úřad (*Philippine Drug Enforcement Agency*), a nevládní organizace.

Kontakt

The Law Enforcement Pillar Secretariat
Crime Prevention and Coordination Service
National Police Commission
Te/Fax nos.: 897-8902; 897681; 8953266
E-mail: cpcscomm@info.com.ph

FILIPÍNY

Integrovaný oblastní komunální plán veřejné bezpečnosti *(Integrated Area Community Public Safety Plan, IA/CPSP)*

Kontext

Filipíny (76 milionů obyvatel) jsou, tak jako mnoho jiných rozvojových zemí, těžce postiženy důsledky rostoucí urbanizace, vyplývající z nevídaného přesunu obyvatel z venkova do městských oblastí, a to zejména v devadesátých letech. Ten vedl ke zhoršení životních podmínek v městských oblastech a je pokládán za podobný problém jako udržování klidu a pořádku. Vhodný způsob řešení problému bezpečnosti vyžaduje komplexní a jednotný přístup, zahrnující všechny části společnosti. Od změny politického systému v roce 1986 došlo v reakci na tyto problémy k řadě změn, včetně zřízení Rad pro klid a pořádek (*Peace and Order Councils*), které vyvrcholily v roce 2004 Národním programem prevence kriminality (*National Crime Prevention Programme*).

Cíle

- Vytvořit místní koordinační orgány pro oblast podpory klidu, pořádku a veřejné bezpečnosti.
- Využít komplexní strategie k integraci a sjednocení kriminálně preventivních opatření na místní úrovni.
- Posílit schopnost veřejnosti na místní úrovni řešit problémy týkající se klidu a pořádku.

Popis

Rady pro klid a pořádek (POC) byly zřízeny v devadesátých letech jako koordinační orgány pro oblast podpory klidu a pořádku a veřejné bezpečnosti. Jsou odpovědné za efektivní integraci a sjednocení úsilí na místní úrovni. Každá POC má za úkol vytvořit vlastní Integrovaný oblastní komunální plán veřejné bezpečnosti (IA/CPSP), jenž slouží jako plán ochrany života a majetku v dané lokalitě. Veřejnosti se v oblasti veřejné

bezpečnosti přiznává klíčová role. Realizace plánu není odpovědností pouze orgánů prosazování práva, ale produktem společné odpovědnosti, který uvádí v soulad úsilí jednotek místní samosprávy, orgánů prosazování práva, vládních orgánů a společnosti jako celku. Všechny provinciální, městské a obecní POC jsou pověřeny vytvářet a dohlížet na realizaci svých vlastních IA/CPSP. Guvernér provincie je předsedou provinciální POC a dohlíží na realizaci provinciálního plánu veřejné bezpečnosti, který je vytvořen na základě integrovaných komunálních bezpečnostních plánů. Místní starostové předsedají svým POC a tyto rady mají odpovědnost za koordinaci, rozvoj a zavedení IA/CPSP, jakož i za určení místních priorit, kterými by se měly zabývat místní útvary Filipínské národní policie (*Philippine National Police, PNP*). Předseda každé POC je odpovědný za řádné vedení a kontrolu dobrovolnických organizací, a to ve spolupráci s příslušnými státními orgány. Dobrovolnické organizace formulují plány a doporučují opatření k posílení klidu, pořádku a veřejné bezpečnosti v oblastech kde působí, provádí periodická hodnocení hlavních problémů týkajících se kriminality na svém území a předkládají zprávu s doporučeními předsedovi Národní rady pro klid a pořádek (NPOC).

V roce 2001 byl vydán Vzorový integrovaný oblastní / komunální plán veřejné bezpečnosti (*Model Integrated Area / Community Public Safety Plan*). Slouží POC na nižší úrovni jako jednotný vzor pro tvorbu IA/CPSP. Vzorový plán zahrnuje Formulaci vize a filosofie (*Statement of Vision and Philosophy*), která určuje cíle v oblasti veřejné bezpečnosti, jež mají být dosaženy v dané lokalitě. Obsahuje rovněž Zdůvodnění přijetí plánu veřejné bezpečnosti (*Rationale for Adoption of a Public Safety Plan*), popisující právní základ, na němž by místní samospráva měla vytvářet komplexní a koordinované plány. Hlavním aspektem plánu je hodnocení oblasti klidu a pořádku v dané lokalitě, jež musí zahrnovat kvalitativní i kvantitativní měřítka naléhavosti a rozsahu problémů spojených s trestnou činností, míru jejich změny, jejich závažnost a rozmístění, jakož i informaci kdo nebo co je hlavní příčinou těchto problémů. Tato analýza umožňuje POC založit své priority na údajích o trestné činnosti, páchané na jejich území, a zaměřit vhodným směrem své plánování.

Výsledky

Všechny POC jsou povinny sledovat a hodnotit realizaci svého plánu, aby mohly určit zda bylo dosaženo cílů a účelu. Tento úkol plní starosta

prostřednictvím měsíčních zpráv vycházejících ze schůzí a konferencí, kontrol na místě, zpráv předkládaných příslušnými orgány a inspekcí současných projektů. Místní samospráva má za povinnost vyhodnocovat silné stránky plánu, záznamy o jeho plnění a jeho podmínky, jakož i vytvářet akční programy umožňující samosprávě dosáhnout svých cílů.

Partneři

Tajemník ministerstva vnitra a samosprávy, místopředseda a výkonný člen NAPOLCOM, generální tajemník – NPOC, regionální ředitelé NAPOLCOM – sekretariát ředitelství, RPOC, ředitel DILG – sekretariát ředitelství, PPOC a CPOC/MPOC.

Kontakt

NPOC Secretariat
Crime Prevention and Coordination Service
National Police Commission
371 Sen. Gil Puyat Avenue, Makati City
Tel: 897-61-81; 897-89-02; 895-32-66
E-mail: cpspcomm@info.com.ph

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Program rozvoje prevence kriminality *(Crime Prevention Development Programme),* **komunální strategie snižování kriminality**

Kontext

Policejní sbor Jihoafrické republiky (*South African Police Services, SAPS*) vytvořil Program rozvoje prevence kriminality v reakci na výzvu prezidenta republiky k integrovanému postupu při řešení kriminality, násilí a chudoby v Jihoafrické republice z roku 1999. Tato národní iniciativa přinesla místní samosprávě a SAPS, společně s dalšími místními institucemi, průlomovou příležitost společně vytvářet a realizovat Integrovanou strategii komunální prevence kriminality (*Integrated Community Based Crime Prevention Strategy*). To je umožněno podporou multioborových opatření a sladění činnosti jednotlivých institucí při řešení hlavních příčin kriminality a násilí. Uvedený přístup je založen na myšlence, že si občané musejí osvojit poznání své vlastní situace, ztotožnit se s aktivitami zaměřenými na snižování a prevenci kriminality a účastnit se jich.

Cíle

- Podporovat, urychlovat a usnadňovat rozvoj a realizaci integrovaných komunálních strategií prevence kriminality na místní úrovni.
- Mobilizovat činnost a povzbuzovat zapojení v oblasti opatření na prevenci kriminality na místní úrovni.

Popis

Různé trestné činy mají různé příčiny a při boji s kriminalitou na místní úrovni je třeba hledat řešení lokální, zohledňující místní podmínky. Komunální strategie prevence kriminality by měla zahrnovat opatření vůči problémům spojeným s kriminalitou, mezi něž patří aktivity, které snižují, odrazují či předcházejí páchání určité trestné činnosti změnou prostředí v němž k ní dochází, změnou podmínek, jež jsou patrně její příčinou, a vytvořením silného odstrašujícího prostředku v podobě účinného systému trestní justice.

Program rozvoje prevence kriminality nabízí obcím, policii a ostatním orgánům prosazování práva, podnikatelům, nevládním organizacím, občanským organizacím a dalším činitelům, strategickou a technickou pomoc v oblasti rozvoje a realizace integrované strategie. Tento postup uznává původní schopnost veřejnosti účastnit se rozvoje opatření na snižování a prevenci kriminality. Samospráva je často v nejlepší pozici pro řízení celého procesu, (*patrně chybí řádek – pozn. překl.*)

Program může být veden rovněž formou jmenování externího experta, který pomáhá usnadnit průběh intervenčního stadia. Takový postup by zahrnoval následující prvky: uznání obecních struktur za účelem zajištění toho, že program bude komplexní, participační a transparentní; provedení komplexního auditu komunální bezpečnosti, analyzujícího místní charakteristiky, jako jsou socioekonomické podmínky, strukturu, trendy a hlavní problémy kriminality, problémy s kriminalitou týkající se environmentálního plánování a rozvržení, opatření v oblasti sociálního, ekonomického a fyzického rozvoje, stávající iniciativy v oblasti prevence kriminality a policejní činnosti (institucionální kapacita atd.); vytvoření komunální strategie prevence kriminality založené na komunálním bezpečnostním auditu; vytvoření styčných bodů s místními institucemi za účelem ovlivnění příslušných činností v dané oblasti; umožnění počátečních investic do podpůrných projektů; stanovení hlavní oblasti intervence a priority při řešení základních příčin kriminality; určení vhodných komunálních činitelů pro realizaci místních kriminálně preventivních opatření podle priorit stanovených ve strategii; budování kapacity komunálních činitelů a jejich podpora při realizaci opatření; sledování a hodnocení realizace všech aspektů strategie; a budování kapacity místních struktur, poskytovatelů služeb a SAPS pro pokračování v realizaci Programu rozvoje prevence kriminality. Technickou pomoc a podporu poskytuje Odbor prevence kriminality: sociální prevence kriminality SAPS (*Division Crime Prevention: Social Crime Prevention of SAPS*). Strategie však může být úspěšná pouze tehdy, existuje-li odhodlání a vstupní investice ze strany místních institucí jako je samospráva a veřejnosti obecně.

Zdroje

Making South Africa Safe – A Manual for Community Based Crime Prevention, **Designing**

Safer Places – A Manual for Crime Prevention through Planning and Design, and **Community Safety Projects: Promising Crime Prevention Practices in South Africa.**

Kontakt

Philip Nel

Programme Manager: CPDP

South African Police Services: Division Crime Prevention

Private Bag X540, Pretoria, 0001, South Africa

Tel: (012) 421 8287

Fax: (012) 421 8274

Email: cplocalcrime@saps.org.za

eThekwini, JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

projekt Warwick Junction

Kontext

Warwick Junction, ležící v obci eThekwini (dříve Durban) v Jihoafrické republice, je tranzitním středem periferie centrálního obchodního obvodu, který zahrnuje hlavní autobusové a vlakové nádraží a stanoviště vozidel taxi. Každý den touto oblastí projde odhadem 300 000 obyvatel, návštěvníků a cestujících. V průběhu období apartheidu končily v Junction autobusy pro barevné obyvatelstvo, jež nesměly do centra města. Junction se stal hlavním místem neformálního obchodu ve městě, kde zhruba 500 prodavačů prodává léčivé byliny, čímž poskytuje životně důležitou podporu městským i venkovským obyvatelům. Do roku 1996 byla městská oblast ve značném rozkladu a trpěla závažnými problémy s kriminalitou a udržováním pořádku. Rozšiřující se taxislužba a drobní prodejci používali ulice k provozování obchodu a žili v nehygienických podmínkách, když často na ulicích i spali. Oblast vyvolávala značné starosti v oblasti životního prostředí, bezpečnosti, zdraví a plánování.

Cíle

- Zvýšit bezpečnost a celkovou kvalitu života v oblasti Warwick Junction.
- Podporovat zapojení občanů a veřejnosti prostřednictvím organizované účasti na rozhodování společně s městskou správou.
- Zvýšit čistotu a kvalitu životního prostředí.
- Zlepšit obchodní, pracovní a investiční příležitosti.

Popis

Projekt městské obnovy Warwick Junction (*Warwick Junction Urban Renewal Project*) byl zahájen v roce 1997. Jedná se o mnohostrannou holistickou sanační iniciativu, která změnila problematickou oblast na pulsující obchodní centrum a oblíbenou turistickou atrakci. Namísto vytlačení neformálních prodejců z oblasti se městská správa rozhodla

uznat význam neformální ekonomiky a spolupracovat s nimi a s dalšími subjekty a jednat o zlepšení jejich podmínek participačním způsobem. K umístění úřadovny projektu vybrala nikoliv radnici, ale Junction. Pro tyto účely bylo opuštěné skladiště přebudováno na veřejnou budovu, v níž se budou setkávat projektové týmy, občané a představitelé města k projednávání problémů, a která bude sloužit jako základna pro rozvoj konzultací se zainteresovanými subjekty. Zřízen byl zastřešující uliční výbor prodavačů, který usnadňuje formulaci jejich potřeb a požadavků na prostor. Město poté určilo část nadzemní dálnice, jež nikdy nebyla používána. Výstavbou mostu a přístupu pro pěší pak vytvořilo účelové a fukční Tržiště prodavačů bylin (*Herb Traders Market*). Omezený prostor si vynutil jednání mezi samotnými prodejci, které intenzivně probíhalo celé měsíce. V současnosti má každý prodavač formální nájemní smlouvu a vlastní stánek. Pro pouliční prodavače byla rovněž k provozování jejich obchodních aktivit vytvořena víceúčelová centra. Celkové náklady na vybudování tržiště, infrastruktury a služeb činily přibližně 500.000 USD.

Následný rozvoj zahrnoval výstavbu další tržišť s noční úschovnou zboží a pravidelně čištěných městskou správou. V rámci projektu došlo rovněž rekonstrukci ulic a zlepšení pouličního osvětlení a kanalizace v dané oblasti. K řešení problémů s dopravními zácpami působenými značným nárůstem soukromých vozidel taxi vytvořilo město nová stanoviště a prostory pro tyto vozy.

Výsledky

Od realizace Projektu městské obnovy Warwick Junction došlo ke zřetelnému zlepšení obchodních, bezpečnostních a životních podmínek. Míra kriminality se snížila z 50 násilných úmrtí v oblasti Warwick Junction v roce 1997 na evidovaných 6 v roce 2002, částečně díky práci prodavačů, kteří vytvořili organizaci Prodavači proti kriminalitě (*Traders Against Crime*), využívající metodu řešení konfliktů při urovnávání sporů. Roční obrat Tržiště prodavačů bylin se výrazně zvýšil. Nejen že se oblast stala hlavní turistickou atrakcí, kromě toho bylo v Durbanu vytvořeno zhruba 14.000 pracovních míst. Obyvatelé oblasti jsou však stále znepokojeni úrovní bezpečnosti. Město v současnosti zahájilo Program obnovy a městské správy centra eThekwini (*Inner eThekwini Renewal and Urban Management Programme, iTRUMP*), v jehož rámci by měly být podobné postupy použity i v dalších částech centra města.

Partneři

Městská rada, Asociace prodavačů.

Kontakt

Richard Dobson
Project Leader, iTrump
City Hall, West Street, Durban
www.durban.gov.za/eThekwini

TANZÁNIE

Bezpečnější města (*Safer Cities*), komplexní prevence městské kriminality, násilí a nedostatku bezpečí

Kontext

V Dar es Salaamu, tak jako v celé Tanzánii, existuje tradice partnerství a zapojení občanů na místní úrovni. V průběhu minulých dvaceti let se však výrazně zvýšila rozloha města, zejména v důsledku rozvoje neplánovaných osad. Tento nárůst vedl k přelidnění a dopravním zácpám, když infrastruktura nebyla schopna uspokojit celou populaci. Rodiny v neformálních osadách či městských slumech žijí v zoufalých podmínkách. Mohou být nuceně vystěhovány a až 90 % z nich nemá oficiální zaměstnání. Narůstající pocit nedostatku bezpečí a kriminalita, včetně krádeží, loupeží a užívání drog, jakož i násilí vůči ženám jsou spojeny s vysokou nezaměstnaností, výpadkem služeb, a to i v justičním sektoru, zejména na nejnižších úrovních, a s nedostatkem perspektivy smysluplného života pro mládež.

Cíle

- Posílit schopnost místních úřadů zajistit a udržovat bezpečnost ve městě a snížit kriminalitu, včetně násilí na ženách, dětech a dalších zranitelných skupinách.
- Vytvořit kulturu prevence kriminality a veřejné bezpečnosti prostřednictvím pilotních projektů na úrovni městských čtvrtí z iniciativy samotných občanů.

Popis

Projekt Bezpečnější města: Dar es Salaam zahájil v roce 1997 UN-HABITAT, a to na základě zájmu ze strany města. Projekt zahrnuje koordinační tým a kancelář působící na plný úvazek v městské radě a spolupracující se třemi obcemi Temeke, Ilala a Kinondoni, z nichž každé má svůj Útvar pro bezpečnější města a koordinátora. Funguje na základě

koordinovaného partnerství mezi místními úřady, vládou země, institucemi a zástupci občanů, místními nevládními organizacemi a obyvateli. Partneři v projektu spolupracují při rozvoji místních řešení v oblasti prevence kriminality v dané městské čtvrti a při zvyšování informovanosti občanů o bezpečnostních otázkách. V první fázi projektu byly jako prioritní problémy určeny kriminalita mládeže a násilí proti ženám. Výzkumy obětí trestné činnosti a výzkumy mladých pachatelů poskytly údaje o problémech a trendech kriminality, na základě čehož byla vytvořena integrovaná strategie prevence kriminality. Strategie se zabývá třemi oblastmi: i) prosazování práva, zahrnující zřízení a výcvik Pomocné městské policie (*City Auxiliary Police*), rozvoj skupin sousedských hlídek (*Sungusungu*) a vytvoření Obvodních tribunálů (*Ward Tribunals*) k vyřizování drobných deliktů; ii) sociální a ekonomické problémy, zahrnující vytváření pracovních míst a získávání kvalifikace, kulturní a rekreační aktivity pro ohroženou mládež; a iii) environmentální plánování, zahrnující využití auditů bezpečnosti žen k určení potřeb ke zvýšení bezpečnosti. Projekt podporuje bezpečnost a posílení pozice žen prostřednictvím školení občanů k provádění bezpečnostních auditů a realizaci opatření, která z nich vyplynou. Pokračující veřejné informační kampaně pomáhají vytvářet kulturu dodržování zákona a partnerství v oblasti místních opatření k prevenci kriminality. Sungusungu tvoří (mladí) muži a ženy zapojení do sousedských hlídek. Získávají určitý základní policejní výcvik od příslušníků policie a armády v důchodu, a zajišťují bezpečnost ve své čtvrti v nočních hodinách. Rovněž se účastní aktivit na vytváření příjmu, jako je chov drůbeže a pěstování zeleniny, a to za účelem zajištění živobytí a udržitelnosti skupin Sungusungu.

Výsledky

Byly získány základní institucionální schopnosti a dovednosti v oblasti prevence kriminality na místní úrovni, koordinované a podporované projektem. Občané nyní lépe chápou prevenci a prospěch, jaký mají z rozvoje vlastních kriminálně preventivních opatření, a rozběhl se program zapojení mládeže do procesu rozhodování místních úřadů. Projekt se snaží zahájit třetí fázi – „rozbalení“ principu Bezpečnějších měst do dalších městských center Tanzánie; o pomoc již požádalo sedm obcí. Projekt Bezpečnější města Dar es Salaam získal ocenění za nejlepší preventivní iniciativu na Africkém summitu v roce 2000 v namíbijském Windhoeku a v roce 2003 v kamerunském Yaoundé, a byl nominován jako

„osvědčená praxe“ na Dubajskou mezinárodní cenu v oblasti osvědčené praxe (*Dubai International Award for Best Practice*) pro rok 2004.

Partneri

Vláda a místní samospráva, nevládní organizace, vzdělávací instituce, UN HABITAT, UNDP, ICPC. Finanční podporu poskytují Nizozemí, Švédsko, UNDP a místní úřady.

Kontakt

Anna W. Mtani,
Co-ordinator, Safer Cities: Dar es Salaam,
Sokoine Drive/Morogoro Rd,
P.O.Box 9084,
Dar es Salaam, Tanzania.
Tel: +255 (22) 2130959
Fax: +255 (22) 2130961
Email: c_sc@dcc.go.tz

UN HABITAT a CSIR

Soubor nástrojů prevence kriminality na místní úrovni

(Local Crime Prevention Toolkit)

Kontext

Soubor nástrojů prevence kriminality na místní úrovni byl vytvořen CSIR Jihoafrická republika a Programem UN HABITAT Bezpečnější města. Jeho cílem je pomoci místní samosprávě zvládnout postupy, přístupy a koncepce prevence kriminality, a to za účelem realizace smysluplných programů prevence kriminality na místní úrovni a zajištění bezpečnějších obcí. Soubor nástrojů se zabývá mezerou mezi mezinárodními či národními směrnicemi a strategiemi, jež nutí místní samosprávu převzít vůdčí úlohu, a informačními a technickými požadavky samospráv a ostatních místních činitelů. Uvedené směrnice obvykle poskytují pouze obecnou představu o strategických požadavcích a bývají normativní povahy. Nejsou k místním samosprávám příliš přístupné. Soubor nástrojů prevence kriminality na místní úrovni byl vytvořen s vědomím těchto problémů. Jedná se o procesní nástroj, poskytující rámcová vodítka a podpůrné prostředky, jež mohou být snadno přizpůsobeny místním podmínkám. Obsahuje praktické nástroje a vede lokální prevenci kriminality přes kulturní a kontextové hranice, když poskytuje návod „jak“ realizovat kvalitní prevenci kriminality. Je určen místním samosprávám, jakož i sdružením a odborníkům v oblasti prevence kriminality z celého světa.

Cíle

- Shromáždit mezinárodní zkušenosti místních samospráv a jiných subjektů v oblasti prevence kriminality do praktického souboru nástrojů pro oblast lokální prevence kriminality.
- Reagovat na zvyšující se požadavky na prevenci prostřednictvím lokálních integrovaných přístupů.
- Pomáhat při budování kapacity v oblasti prevence kriminality na místní úrovni, včetně koordinace a lepšího pochopení zásad prevence kriminality.

Popis

Soubor nástrojů prevence kriminality na místní úrovni obsahuje praktické a uživatelsky příjemné technické prostředky, typy a seznamy, zpracované na základě celosvětových zkušeností s prevencí kriminality v průběhu uplynulých dvou desetiletí. Je založen na mezinárodních znalostech a zkušenostech z Afriky, Asie, Austrálie, Evropy, Latinské Ameriky a Severní Ameriky. Soubor nástrojů zahrnuje celou řadu vzájemně souvisejících prvků:

Strategický sešit (*Strategic Workbook*) vysvětluje v devíti kapitolách praktický model plánovacího procesu. Kapitoly zahrnují „Zahájení“, „Budování a vize partnerství“, „Sběr a analýza údajů“, „Formulování strategie“, „Realizace strategie“, „Institucionalizace“, „Sledování a hodnocení“, „Řízení“ a „Informace a komunikace“. Jednotlivé kapitoly se zaměřují na vytvoření a udržování multidiscipinárního partnerství a jsou příručkou specifických nástrojů jež napomáhají při tomto procesu a při výběru možností a jež slouží k navrhování místního postupu. Nabízejí též celou řadu příkladů realizace.

Instruktážní plán (*Training Curriculum*) prevence kriminality na místní úrovni nabízí účastníkům praktické znalosti a dovednosti za účelem zajištění efektivního používání nástrojů a informací obsažených v Souboru nástrojů. Plán využívá participační metodu výuky, čímž umožňuje účastníkům, aby se učili formou praktických skupinových cvičení. Ve skupinových a plenárních diskusích spolu účastníci komunikují a dělí se o své zkušenosti. Plán byl vytvořen a vyzkoušen v jihoafrických městech Johannesburg, Ethekwini, Mangaung a Emalahleni, a ve východoafrických městech Dar-es-Salaam v Tanzánii a Nairobi v Keni.

Interaktivní komunikační technologie (*Interactive Communication Technology, ICT*) je počítačová aplikace, která je pro místního koordinátora průvodcem a nápovědou v průběhu procesu, a nabízí mu elektronickou databázi a správu dat. Pomáhá s analýzou; pomáhá s tvorbou rozpočtu; pomáhá se správou zdrojů; vytváří zprávy; a propojuje záměry, strategické plánování a výstupy. Nástroj ICT umožňuje plánování scénářů, čímž pomáhá při posuzování doporučení a plánování projektu. Nástroj taktéž podporuje efektivní komunikaci mezi partnery, jakož i realizaci systému sledování a hodnocení.

Soubor nástrojů bude k dispozici v angličtině, a to na CD-ROM i v tištěné podobě, v roce 2005.

Partneri

UN-HABITAT, CSIR Jihoafrická republika, Obchodní sektor proti kriminalitě-JAR (*Business Against Crime-South Africa*) a Spojenectví pro globální rozvoj (*Global Development Alliance*); města Dar-es-Salaam, Nairobi, Ethekwini, Mangaung, Emalahleni a Johannesburg.

Kontakty

Laura Petrella

Safer Cities Programme, UDB, UN HABITAT

Tel: +254 20 623706 Fax: +254 20 623536

Email laura.petrella@unhabitat.org

<http://www.unhabitat.org/safercities>

Themba Shabangu

CSIR, P.O. Box 395 Pretoria, 0001 SA.

Tel: (012) 841 4041 Fax: (012) 841 4750

Email: tshabangu@csir.co.za

<http://www.crimeprevention.csir.co.za>

Část 2:
OHROŽENÁ MLÁDEŽ

AUSTRÁLIE

Mrtvé pedály (*Deadly Treadlies*)

Kontext

Městské komunity a komunity domorodců v odlehlých oblastech australského státu Northern Territory jsou často charakterizovány jako „znevýhodněné“ ve smyslu chudoby, nedostatku bydlení, nezaměstnanosti, vzdělání a zdraví. Mezi ohroženou mládeží se často vyskytují problémy jako zneužívání rozpouštědel a konzumace alkoholu, jakož i trestná činnost. Hlavním problémem je, jak nalézt cestu k ohrožené mládeži, která by jinak nekontaktovala podpůrné instituce, a jak jí pomoci.

Cíle

- Reagovat participačním způsobem na potřeby ohrožené mládeže prostřednictvím tvůrčích aktivit.
- Nabídnout mladým lidem prostředí bez alkoholu, drog a násilí.
- Nabídnout mladým lidem kvalifikaci a nová pracovní místa a přeměnit projekt v udržitelnou formu drobného podnikání.

Popis

Ubytovací služby pro mládež v Alice Springs (*Alice Springs Youth Accommodation Services, ASYASS*) jsou komunální organizací, poskytující krizové a dotované ubytování, podporu a poradenství mladým lidem bez domova a ohrožené mládeži. „Mrtvé pedály“ jsou projektem opravy jízdních kol, zahájeným na základě nápadu klientů ASYASS. Působí ve střední Austrálii od ledna 2003. Umožňuje účastníkům montovat jízdní kola pro sebe i na prodej za účelem pokrytí části nákladů projektu. Tato činnost skýtá možnost poradenství a přímého osobního kontaktu s účastníkem. Jízda na kole zároveň představuje zdravou rekreační aktivitu.

„Mrtvé pedály“ jsou akreditovány k přijímání mladistvých odkloněných od soudního systému, jakož i těch, kterým soud uložil trest obecně prospěšných prací. Montování jízdních kol je poměrně atraktivním vstupním bodem zejména pro mladé muže, kteří by jinak nekontaktovali podpůrné instituce. „Mrtvé pedály“ nabízejí pozitivní způsob usměrnění energie a jsou prostorem bez alkoholu, drog a násilí, v němž je povzbuzována společenská interakce s širší komunitou a není dovoleno agresivní chování. Představují rovněž příležitost ke spojení činnosti domorodých a nedomorodých obyvatel a k praktické činnosti, překonávající jazykové bariéry. V rámci projektu funguje terénní program v místních městských čtvrtích, jakož i týdenní workshopy v odlehlejších domorodých komunitách.

Tvorba nových pracovních míst a možnost získání kvalifikace jsou zásadní kroky při odstraňování závislosti mladých lidí na sociálním systému. Konzultace a důraz kladený na vedoucí roli mladých lidí v projektu jsou důležitým prostředkem ke zvýšení sebedůvěry a cti mezi účastníky. Nabídka praktické činnosti, která zahrnuje znalost čtení, psaní a počtů, je klíčovým doplňkem projektu, a důležitým dalším krokem vpřed od „Mrtvých pedálů“ jsou kurzy např. pro svářeče a automechaniky.

Nezbytné jsou dary použitých jízdních kol a součástek. V současnosti je v rámci projektu provozována prodejna použitých jízdních kol v obchodě s použitým zbožím (vrakoviště) Bowerbird Tip Shop. Kromě toho se mladí lidé podílejí na lakování rámců kol, která jsou následně opravena a prodána. Vydělané peníze jsou použity na mzdu pro mladé lidi, kteří kola opravují. Projekt je podporován z několika zdrojů, mezi něž patří Grantový program pro prevenci kriminality státu Northern Territory (*Northern Territory Crime Prevention Grant Scheme*). Náklady na provoz městské části projektu činí ročně přibližně 65.000 USD, přičemž se hledají zdroje trvalého financování.

Výsledky

Od počátku realizace projektu „Mrtvé pedály“ v roce 2003 do něj vstoupilo přes 600 mladých lidí ve věku mezi 12 a 24 lety. Mezi účastníky je přibližně 35 % dívek a přes 95 % domorodých obyvatel. Řada účastníků se vrátila k životu s přáteli či rodinou, nebo vyrábí jízdní kola pro své příbuzné, kteří jsou příliš mladí než aby se mohli účastnit projektu.

Členové projektového týmu uvádějí, že v případech zneužívání rozpouštědel se mladí lidé zbavují svých plechovek či sáčků, aby mohli vstoupit do „Mrtvých pedálů“, a členové obecní rady, mladí pracovníci i obyvatelé zaznamenali snížení výskytu čichání těkavých látek a konzumování alkoholu mezi mladými lidmi v průběhu workshopů. Násilí, vandalismus a ničení majetku se snížily a v některých případech zcela ustaly. V období po workshopech je hlášena vyšší školní docházka, jakož i vůle řešit úkoly, které byly dříve odsouvány. Projekt získal na Výročním udílení cen za etiku a společenskou odpovědnost firem (*Annual Ethical Investor Corporate Sustainability Awards*) Cenu organizace Givewell za nejlepší projekt v charitativní oblasti (*Givewell Best Practice Charity Project Award*) v roce 2004.

Partneři

ASYASS, místní a státní instituce.

Kontakt

ASYASS
PO Box 9094, Alice Springs NT 0871
Tel: 61-8-8953-4200
Fax: 61-8-8952-4168
asyass@ozemail.com.au
<http://www.asyass.org.au>

Queensland, AUSTRÁLIE

projekt Cesty k prevenci (*Pathways to Prevention Project*)

Kontext

Realizace projektu „Cesty k prevenci – přístupy ke kriminalitě založené na rozvoji a včasné intervenci v Austrálii“ byla zadána australskou vládou v roce 1997. První fázi projektu provedlo Konsorcium pro rozvojovou prevenci kriminality (*Developmental Crime Prevention Consortium*) a výsledkem byla publikace zprávy „Cesty k prevenci“, vydané v roce 1999. Zpráva zdůraznila důležitost přístupů založených na rozvoji a včasné intervenci pro oblast kriminality mládeže a dalších forem rizikového chování. Vytvořila základy pro řadu rozsáhlých programů zahájených australskou vládou, včetně projektu včasné intervence „Strategie pro silnější rodiny a komunity“ (*Stronger Families and Communities Strategy*). Druhá fáze projektu, založená na partnerství mezi organizací Mission Australia a Griffithovou Univerzitou, zahrnuje realizaci tohoto projektu včasné intervence v Inale ve státě Queensland.

Cíle

Ovlivnit rozvojové cesty vedoucí ke kriminalitě mládeže a souvisejícím problémům prostřednictvím:

- Podpory podmínek napomáhajících přizpůsobit se školní docházce a schopností podmiňujících úspěch ve škole.
- Podpory schopnosti rodiny pečovat o rozvoj dítěte.
- Podpory řádných vztahů mezi rodinami a školami.

Popis

Projekt „Cesty k prevenci“ byl v Inale, stát Queensland, zahájen v červenci 2000. Je zaměřen na děti ve věku 3 až 6 let, jejich rodiny, školy a komunity. Projekt je jedním z prvních svého druhu v Austrálii a je založen na koncepci „rozvojové prevence“ (*developmental prevention*),

neboli včasné intervence do průběhu vývoje, který vede ke kriminalitě a souvisejícím problémům. Jedná se o všeobecný kriminálně preventivní projekt včasné intervence, zaměřený na proces nástupu do školy v nejzaostalejší městské oblasti v Queenslandu. Projekt zahrnuje jak programy založené na rodině, tak i programy založené na škole. Jedná se o inovační model intervence, kde řada partnerů spolupracuje na pomoci rodinám při podpoře kognitivního, sociálního a citového rozvoje jejich dětí. „Program nezávislosti rodiny“ (*Family Independence Programme*) je prvkem podpory rodiny. Pomáhá rodičům, osobám pečujícím o děti a rodinám v 9 místních školkách vytvořit stimulační domácí prostředí, jež by bylo harmonické a povzbuzující učení, a to nabídkou celé řady kulturně citlivých podpůrných služeb. Opatření založená na škole zahrnují „Komunikační program“ (*Communication Programme*) na zlepšení v oblasti praktického jazyka a komunikace dětí, a „Program sociálních dovedností“ (*Social Skills Programme*) na snížení výskytu a závažnosti problémů s chováním a na zvýšení výskytu prosociálního chování. Projektový tým zahrnuje učitele, sociální pracovníky, psychology, rodinné poradce a specialisty na včasnou intervenci, jakož i vědecké a výzkumné pracovníky. Projekt se rovněž zabývá místními domorodými a etnicko kulturními komunitami a zaměstnává poradce pro komunity, kteří realizují řadu programů v rodné řeči těchto skupin a poskytují kulturní a jazykovou podporu. Celkem vedl projekt k realizaci řady programů zaměřených na děti a rodiny v 7 školách, jichž se zúčastnilo téměř 760 dětí v předškolním věku a jejich rodiny. Mnoho rodičů těchto dětí se zúčastnilo jednoho či více programů či aktivit. Z podnětu občanů a s jejich účastí byly vytvořeny komunální programy a aktivity. Více než 200 rodičům a osobám pečujícím o děti ve vietnamských, samojských, tongských a domorodých rodinách byla poskytnuta pomoc prostřednictvím kulturně specifických kroužků, které jim pomohly navázat vztah se svými dětmi a dostat se do kontaktu s poskytovateli služeb.

Výsledky

Projekt je vyhodnocován Griffithovou Universitou v Brisbane. Dosavadní výsledky naznačují zlepšení chování, sociálních schopností a komunikačních dovedností u dětí, jejichž rodiny se do projektu zapojily. Výsledky jsou nejlepší u dětí, které byly zapojeny do předškolního programu a jejichž rodič se zároveň účastnil jednoho či více rodinných programů. Další ukazatele naznačují zlepšené rodičovské schopnosti

a uspokojení u těch rodičů a osob pečujících o děti, kteří absolvovali rodičovské programy či vyhledali individuální pomoc. Zdá se, že došlo ke snížení výskytu násilí v rodinách a ke zlepšení fungování rodiny. V roce 2004 získala Mission Australia grant Národního programu komunální prevence kriminality australské vlády (*National Community Crime Prevention Programme, NCCPP*) na prosloužení projektu o další dva roky. Výsledky projektu došly uznání ve formě první ceny na Udílení cen za prevenci kriminality a násilí v Austrálii (*Australian Crime and Violence Prevention Awards*) v roce 2004.

Partneři

Mission Australia, Griffithova Universita, vláda státu Queensland, Barnesova nadace a nadace Westpac, Australská rada pro výzkum (*Australian Research Council*) a australský NCCPP.

Kontakt

Marie Leech

General Manager, Community Services

Mission Australia

Email: LeechM@mission.com.au

Ross Homel

Director, Key Centre for Ethics, Law, Justice & Governance, Griffith University

Email: r.homel@griffith.edu.au

AUSTRÁLIE – U-Turn

odrazování mladých lidí v Tasmánii

od krádeží motorových vozidel

Kontext

Většina případů krádeží motorových vozidel v Tasmánii je příležitostného charakteru, přičemž zhruba 90 % z nich páchají mladí lidé. Kradou automobily za účelem projížďky, dopravy či ke spáchání jiného trestného činu. Krádeže vozidel jsou zřetelným indikátorem náchylnosti mladého člověka k zapojení i do dalších forem kriminality, když nejméně jedno dřívější odsouzení za krádež vozidla je společné pro většinu kategorií mladých pachatelů v Austrálii. Poznatky ze Spojeného království a Austrálie naznačují, že odklonné programy (*diversionary programmes*), založené na motoristických sportech a strojích mohou být úspěšné při přerušování kariéry krádeží vozidel a jsou nákladově efektivní alternativou trestu odnětí svobody.

Cíle

- Snížit míru krádeží motorových vozidel mladými lidmi, jakož i dalších forem kriminality.
- Předcházet recidivě a chronické kriminální kariéře mladých lidí.
- Řešit protispolečenské chování.
- Řešit životní problémy účastníků a zapojit je do komplexní podpůrné sítě.
- Pomoci mladým lidem maximalizovat svůj potenciál tak, aby mohli být pozitivním přínosem pro společnost.

Popis

U-Turn je založen na modelu „osvědčené praxe“ – jedná se o program pro mladé recidivující pachatele krádeží vozidel, vytvořený Národní radou pro snižování počtu krádeží motorových vozidel (*National Motor Vehicle Theft Reduction Council, NMVTRC*), a zahájený v roce 2003. Přibližně

z 15 % mladistvých, kteří kradou vozidla a jsou dopadeni, se následně stávají mnohonásobní recidivisté. U-Turn se na tyto pachatele ve věku 15 – 20 let zaměřuje jako na svou prioritu. Dále se věnuje též části mládeže, u níž lze spatřovat riziko zapojení do krádeží vozidel. Program využívá zálibu mládeže v motorových vozidlech k účelům vzdělávacím a k získávání pracovní kvalifikace. Hlavní složkou programu je desetitýdenní odborný kurs údržby vozidel a karosářství, probíhající v prostředí automechanických dílen. Mezi další složky programu patří případové vedení a osobní rozvoj; vazby na zaměstnání a další vzdělávání; výuka čtení, psaní a počtů; výuka v oblasti bezpečnosti silničního provozu; rekreační aktivity a podpora v období po ukončení kursů. Program klade hlavní důraz na restorativní justici, účastníci absolvují programy jako je oprava poškozených vozidel pro účely jejich předání obětem krádeže vozidla.

U-Turn realizuje organizace Mission Australia, obecně prospěšná společnost, na základě smlouvy s tasmánskou policií. Program probíhá v Hobartu, což je hlavní město Tasmánie. Aby se programu mohli účastnit též mladí lidé z jiných částí státu, je jim poskytováno dotované bydlení. U-Turn byl v Tasmánii testován po dobu dvou let s finanční podporou NMVTRC a Národního programu prevence kriminality australské vlády (*Australian Government's National Crime Prevention Programme, NCPP*). V průběhu testovacího období proběhlo osm kursů a 52 mladých lidí program řádně ukončilo. Tasmánská vláda se zavázala k dalšímu financování za účelem pokračování programu po dobu dalších 2,5 roku po skončení testovacího období, jež trvalo do roku 2005.

Výsledky

U-Turn si získal značný respekt jak u veřejnosti, tak u účastníků programu, což vedlo k darům ve formě vozidel a dalšího materiálu a vybavení pro účely programu. U-Turn Tasmánie je jedním ze čtyř pilotních projektů. U-Turn byl testován rovněž v Queenslandu, Novém Jižním Walesu a Západní Austrálii. Úřad Nejvyššího státního zástupce Austrálie financuje metahodnocení ve všech čtyřech pilotních místech, jež by mělo být hotové v září 2005. Závěrečná hodnotící zpráva pilotního projektu U-Turn v Tasmánii byla Tasmánským institutem pro studie v oblasti prosazování práva (*Tasmanian Institute of Law Enforcement Studies*) připravena v únoru 2005. Zpráva uvádí, že realizace projektu

U- Turn v Tasmánii dosáhla značného úspěchu pokud jde o dosažení cílů programu. Kromě praktického odborného výcviku a zkušeností v řemesle automechanika přináší program též jiný prospěch - znatelně snižuje míru zapojení do kriminálního a protispolečenského chování; zlepšuje životní a individuální dovednosti; zvyšuje sebedůvěru a zlepšuje vztahy v rodině.

Partneři

Ministerstvo policie a veřejné bezpečnosti, Mission Australia, Národní rada pro snižování počtu krádeží motorových vozidel a Národní program prevence kriminality.

Kontakt

Vanessa Goodwin
Project Manager
Department of Police and Public Security
GPO Box 308 C, Hobart Tasmania 7000
Tel: (03) 6230 2884
Fax: (03) 6230 2601
Email: Vanessa.goodwin@police.tas.gov.au

Rio de Janeiro, BRAZÍLIE

Boj za pořádek (*Fight for Peace*)

Kontext

Počet mladých lidí, zapojených v Riu de Janeiro do případů pouličního násilí buď na straně útočníka či oběti, stále narůstá. Většinu oblastí *favelas* ovládají soupeřící drogové gangy, u nichž používání střelných zbraní vede k úmrtnosti způsobené střelnými zbraněmi ve výši více než 100 mrtvých na 100 000 obyvatel, pokud jde o muže ve věku mezi 15 – 24 lety. Nedávná studie o zapojení nezletilých v Riu de Janeiro do prodeje drog, koordinovaná organizací Viva Rio ukázala, že je zde do něj v současnosti aktivně zapojeno odhadem 5 – 6 tisíc dětí a mladistvých. Jsou najímány a vyzbrojovány některým ze tří hlavních drogových gangů a často se účastní násilných ozbrojených střetů s konkurenčními skupinami a státními bezpečnostními silami včetně policie. V mnoha ohledech se jejich role podobá roli dětských vojáků bojujících v povstaleckých armádách. V období mezi prosincem 1987 a listopadem 2001 bylo jen v Riu de Janeiro 3937 dětí mladších osmnácti let zabito střelnou zbraní.

Cíle

- Nabídnout místním dětem a mládeži ve vysoce rizikových oblastech alternativy k trestné činnosti a k zapojení do drogového obchodu, a to prostřednictvím řady dovednostních, vzdělávacích, sportovních a pracovních aktivit.

Popis

„Boj za pořádek“ (*Luta Pela Paz*) je projekt organizace Viva Rio, zahájený v roce 2000 ve *favele* Complexo da Maré. Tento lokální projekt nabízí dětem a mládeži alternativy k trestné činnosti a k zapojení do obchodu s drogami. Ačkoliv projekt uznává, že má-li být problém dětí a mládeže zapojených do organizovaného násilí v Riu či kdekoliv jinde zásadně řešen, je třeba vymýtit strukturální problémy, přesto věří, že

opatření založená na komunitě, jako je „Boj za pořádek“, mohou přispět k tomu, aby děti a mládež více odolávaly představě připojení k ozbrojeným skupinám, a to tak, že jim nabídnou alternativní podporu, příležitosti a autority. K přilákání dětí a mládeže využívá projekt box, *capoeira* a zápas, a nabízí každému účastníkovi integrovaný a individuální šestibodový plán, založený na: sportovním tréninku, vzdělávání, nácviu životních dovedností, podpoře kultury pořádku, přístupu na oficiální pracovní trh, a vytváření mládežnických vůdců.

„Boj za pořádek“ vyzývá mládež, aby prostřednictvím Rady mládeže (*Youth Council*) přijala aktivní roli v oblasti celkové koordinace projektu. Účast v Radě mládeže je otevřená pro každého účastníka projektu, který dá najevo zájem a má podporu skupiny. Účastníci volí své zástupce v tajné volbě a ti, kteří získají nejvíce hlasů, se připojí k Radě mládeže a scházejí se s projektovým týmem, aby projednávali celkový průběh projektu. Rada zastupuje účastníky na schůzkách vedení a spolupracuje s projektovým týmem při tvorbě, plánování a realizaci strategií, jakož i při hodnocení projektových aktivit. Členové Rady mládeže slouží svými postoji a osobními zkušenostmi jako příklad ostatním účastníkům „Boje za pořádek“.

Projekt „Boj za pořádek“ je částí programu „Děti a mládež v organizovaném násilí“ (*Children and Youth in Organised Violence, COAV*), zahájeného organizací Viva Rio, který podporuje uznání problému zapojení dětí a mládeže do organizovaného ozbrojeného násilí na národní i mezinárodní úrovni.

Výsledky

V současnosti se projektu účastní 150 účastníků a od jeho zahájení se do něj přímo zapojilo přes 400 mladých lidí. Kromě preventivního působení projekt rovněž opětovně zapojuje mládež do oficiálního pracovního trhu poté, co zanechají činnosti pro drogové gangy. Projekt klade důraz na vůdčí roli mladých lidí a v koordinačním týmu placených pracovníků v současnosti působí mladí lidé, kteří byli původně účastníky projektu. Projekt rovněž provozuje sportovní akademii, která má 100 platících dospělých členů z řad místních občanů, což zajišťuje jednak částečné samofinancování a jednak sblížení občanů s myšlenkami a cíli projektu. V roce 2005 se předpokládá otevření nové budovy (nyní ve výstavbě), jež

umožní projektu zvýšit kapacitu ve smyslu počtu účastníků a rovněž nabízet nové služby, jako formální základní vzdělání, informační technologie, pracovní kvalifikaci, hudbu a kulturu.

V průběhu roku 2004 začal projekt spolupracovat s městskou správou v Resende na plánu, realizaci a koordinaci programu alternativních trestů pro děti, jež se dostaly do konfliktu se zákonem.

Partneri

Nadace Laureus Sports for Good, švédská organizace Save the Children, britské a kanadské velvyslanectví, organizace Dreams Can Be, Nadace Stuarta a Hillary Williamsových, ISER a město Resende.

Kontakt

Luke Dowdney
Tel: +55 (21) 2555 3750
Fax: +55 (21) 2555 3753
Email: luke@vivario.org.br
www.lutapelapaz.org.br
www.vivario.org.br
www.coav.org.br

Battambang,
KAMBODŽA & Ho Či Minovo Město, VIETNAM
Dům mládeže (*House for Youth*)

Kontext

V rámci globalizace a nárůstu organizovaného zločinu a obchodování s drogami jsou mladí lidé využíváni jako zdroj levné pracovní síly, což ještě zhoršuje problém kriminality mládeže. Ačkoliv mladí pachatelé přispívají k městské kriminalitě, jsou zároveň obětí zločinu, násilí, chudoby, zneužívání a HIV/AIDS. Sami se hodnotí jako děti ulice „bez střechy a bez kořenů“ (*roofless and rootless*). Jsou obětí nedostatku bezpečí a okolností mimo jejich kontrolu. Řada z nich jsou sirotci, děti opuštěné svými rodinami či na útěku před násilím, konflikty či těžkou chudobou, které zažívaly doma či v různých institucích, anebo migranti z venkova, vydávající peníze pro sebe a své vesnické rodiny. Nedostává se jim zásadní sociální, ekonomické a citové podpory a je tedy nezbytné jim poskytnout ochranu. Mladistvým, na které se od 16 let věku nahlíží jako na dospělé, je však poskytována pouze malá podpora. Tento projekt byl vytvořen k tomu, aby poskytl psychologickou a výchovnou podporu, jež posílí ohroženou městskou mládež (15 – 19 let věku) tím, že jí umožní obnovit svou lidskou důstojnost a navrátit se do společnosti. Vzdělání a pracovní kvalifikace jsou podporovány místní samosprávou a ministry státu.

Cíle

- Poskytnout citovou a praktickou podporu dětem ulice a mladým obětem obchodování s lidmi.
- Usnadnit jejich reintegraci do společnosti prostřednictvím vzdělávání a přípravy na budoucí povolání.

Popis

Dům mládeže v Battambang v Kambodži byl zřízen pro chlapce v roce 2000 a pro dívky v roce 2001. Jen v roce 2003 v Domech bydlelo 72

mladých lidí, jimž se dostává příležitosti ke vzdělání a získání pracovní kvalifikace (11 již úspěšně absolvovalo). Většinu dětí přivádějí pracovníci místních nevládních organizací. Ačkoliv byly původně určeny pro děti ulice, přijímají stále více dětí, jež se staly obětí obchodování s lidmi. Kromě provozování Domu mládeže bylo ve třech okresech organizováno 19 komunálních workshopů zaměřených na zvýšení informovanosti a určených pro znevýhodněnou mládež, a dále 15 videokonferencí, jež celkem navštívilo 11 509 osob. Ve spolupráci s místními partnery a UNICEF proběhl oblastní workshop (*Provincial Workshop*), který doporučil akční rámec pro zařazení ohrožené mládeže na program jednání Oblastního výboru na ochranu dítěte (*Provincial Child Protection Committee*).

V Ho Či Minově Městě ve Vietnamu byly v letech 2003 – 2004 zřízeny dva Domy mládeže, jeden pro chlapce a jeden pro dívky. Je v nich ubytováno 19 chlapců a 12 dívek, jimž se dostává základního vzdělání a přípravy na budoucí povolání a kteří žijí v bezpečném prostředí. V roce 2004 byl rovněž otevřen dům pro přechodnou skupinu, určený pro starší chlapce, kteří prošli Domem mládeže, jenž poskytuje další podporu, vzdělávání a pracovní kvalifikaci. V rámci projektu byly rovněž provedeny „pouliční konzultace“ („*street consultations*“), uskutečnila se studijní návštěva Filipín (KnK) a workshop za účasti více než 80 návštěvníků z řad samosprávy, místních organizací, sociálních pracovníků a cílových skupin.

Výsledky

Zřízení a provoz Domu mládeže v obou městech pomohly ohrožené mládeži stát se aktivními členy společnosti prostřednictvím podpory její reintegrace, narozdíl od „ochrany“ či „segregace“, praktikovaných v minulosti. Zvýšilo se povědomí o problematice městské mládeže, což vedlo k vytvoření příznivého prostředí pro průběh reintegrace a přispělo ke zlepšení bezpečnosti ve městě a ke snížení městské chudoby. V Kambodži vedl informační workshop na venkově ke snížení obchodování s lidmi. Projekt rovněž přispěl ke změně vietnamské politiky ve směru k reintegraci dětí a mládeže žijících na ulici.

Partneři

Kokyonaki Kodomotachi (KnK), příslušná ministerstva, místní samospráva a nevládní organizace v Kambodži a Vietnamu, Fond OSN pro lidskou bezpečnost (*United Nations Human Security Fund*) a UN-HABITAT.

Kontakt

Ayako Otake
Operational Director
Kokkyo naki Kodomotachi
(KnK, Children without Borders)
No. 807, 10A, Tran Nhat Duat, District 1
HCMC, Vietnam
Tel/Fax: +84-8-848-2348
Email: ayakootake@hotmail.com

KAMERUN – AJEPAN

projekt sociální integrace ohrožené mládeže

Kontext

Nkol-Bikok je přelidněná oblast slumů, v níž žije odhadem 75 000 obyvatel, z nichž je více než 60 % mladých lidí. Tato čtvrť, ležící na západ od Yaoundé, trpí chudobou, dlouhodobou nezaměstnaností, nehygienickými bytovými podmínkami, vysokou mírou nedokončené školní docházky, delikvencí mladistvých a generačními konflikty. Prostituce a těhotenství nezletilých vedou k vysokému výskytu infekce virem HIV/AIDS. Důsledkem těchto faktorů je, mimo jiné, rozklad tradičních rodinných struktur, výskyt domácností s jediným rodičem, rostoucí míra násilí a nedostatek kvalifikovaných mladých lidí žijících v těchto oblastech. Všechny tyto faktory brání rozvoji mladých lidí a jsou překážkou ekonomické a sociální prosperity obyvatelstva.

Cíle

- Podporovat sociální integraci ohrožené mládeže prostřednictvím kvalifikace a vytváření drobných pracovních příležitostí k zajištění příjmu.
- Podporovat gramotnost mládeže, která nedokončila školní docházku a pomáhat mladým studentům z rodin, které mají problémy.
- Zvýšit informovanost mládeže o AIDS a dalších sociálních problémech.
- Přispět ke vzdělání obyvatelstva a ke zlepšení bytových podmínek v oblasti.

Popis

Vláda s podporou UNDP a UN-HABITAT v současnosti pracuje na strategiích prevence kriminality na místní úrovni pro města Yaoundé a Duala. Jejich cílem je vytvořit trvalá řešení uvedených problémů. Národní asociace *Amicale des Jeunes du Parc National* (AJEPAN) byla za tímto účelem založena v roce 1998.

Od počátku své činnosti realizoval AJEPAN řadu iniciativ, jako např. vytváření drobných pracovních příležitostí prostřednictvím zaučení dětí ulice v levné výrobě cihel a materiálů na místní stavby; vytváření malých a středních podniků pro místní nezaměstnanou mládež; zajišťování místních dodávek vody a čištění kanalizace; vzdělávání mládeže v oblasti sociálních problémů včetně konzumace drog a alkoholu, nemocí přenosných pohlavním stykem a AIDS; vydávání informačního bulletinu (AJEPAN News), v němž může zhruba 5000 mladých lidí z dané oblasti vyjádřit svůj názor; a zřízení bezplatné obecní knihovny pro mládež, ať již navštěvující školu či nikoliv.

Uvedená opatření bylo možno realizovat díky finanční podpoře několika partnerů. Evropská unie poskytla 18.000 USD a ve spolupráci s městským obvodem Yaoundé VI dalších 8.000 USD. AJEPAN obdržel díky spolupráci s Francií dary ve formě knih a dokumentů v hodnotě 10.000 USD. Projekt rovněž získal příspěvek od *Mission de Production des matériaux locaux* (MIPROMALO, Společnost pro výrobu místních materiálů).

Výsledky

Od roku 2003 pomohl AJEPAN vyučit 200 dětí ulice ve výrobě cihel a materiálů pro místní stavby. AJEPAN rovněž v oblasti přispěl ke zřízení dvou základních škol a soukromé střední školy, díky čemuž může přibližně 10 000 místních dětí navštěvovat školu. Pomohl zlepšit životní úroveň 75 000 obyvatel oblasti prostřednictvím úklidu veřejných prostor a organizace každotýdenních hygienických a zdravotnických kampaní realizovaných místní nezaměstnanou mládeží. Vybudoval vodní zdroj v Nkol-Bikok, čímž usnadnil občanům čtvrti přístup k pitné vodě. V tomto dvouletém období bylo v rámci opatření realizovaných AJEPAN vytvořeno na 200 krátkodobých pracovních míst pro místní mládež a deset středisek pro výrobu stavebních materiálů. Mládež v sousedních oblastech se stále více dožaduje účasti v projektu. Městský obvod Yaoundé VI se s ní dohodl na realizaci řady dalších udržovacích a rozvojových prací. Tato aktivita umožnila AJEPAN vybudovat 11 soukromých domů a pořídit si poloautomatizované zařízení na výrobu cihel.

Partneri

Městský obvod Yaoundé VI, školící program Evropské unie, MIPROMALO, M.SORAD, G.PROSACC, Program UN-HABITAT
Bezpečnější města, UNDP.

Kontakt

Marius Ngah Mballa
BP 8410 Yaounde II
Tel.: (237) 963-83-73
Email: markuskabulie@yahoo.fr

KANADA – Škola v přírodě (*Outdoor Classroom*) prevence kriminality založená na kultuře

Kontext

Domorodé komunity Gwich'in v regionu Delta McKenzie v Severozápadní oblasti zažívají důsledky užívání návykových látek, dlouhodobé nezaměstnanosti, násilí a sebevraždy mládeže a narůstajícího výskytu dětí se zvláštními potřebami (s fetálním alkoholovým syndromem a dalšími poruchami chování a vývoje). Závažné případy žhářství, krádeží a výtržnictví, spáchané mladými lidmi v komunitách Gwinch'in v letech 1995 až 1997, představovaly škody ve výši 15 milionů dolarů. V komunitách Gwinch'in vychází na 200 dětí v průměru 1 až 2 osoby s ukončeným středoškolským vzděláním. Přibližně 50 % dětí až do šesté třídy základní školy přichází většinou do školy o 1 – 2 hodiny později a někteří žáci základní školy jsou přítomni pouze 30 % vyučovacích hodin. V těchto komunitách narůstá kriminalita mládeže, zejména krádeže, majetková kriminalita, výtržnictví a násilné napadání.

Cíle

- Poskytnout mládeži alternativní vzdělávací prostředí s využitím „tradiční školy v přírodě“.
- Poskytnout učitelům, rodičům a dalším klíčovým osobám orientační a podpůrný program pro oblast integrace strategií prevence kriminality.
- Poskytnout pokračující instruktáž a podporu při rozvoji sociálních dovedností dětí.
- Sloučit stávající komunální programy se strategiemi prevence kriminality pro děti a jejich rodiny.

Popis

„Škola v přírodě“ je program prevence kriminality založené na kultuře, financovaný z Investičního fondu prevence kriminality Národní strategie

prevence kriminality (*Crime Prevention Investment Fund of the National Crime Prevention Strategy*) z období let 1999 – 2004, který je zaměřen na domorodou mládež ve věku 6 až 12 let, jež je ohrožena počáteční fází kriminální aktivity, či je do ní již zapojena. Tyto děti žijí v severních, odlehklých, zaostalých komunitách a čelí mnoha rizikovým faktorům souvisejícím s kriminalitou, jako jsou nedostatečný vztah ke škole a vysoká míra předčasného ukončení školní docházky; nedostatek kontinuity vzorů v komunitě; sebevražednost; závislosti; rostoucí výskyt mládežnických gangů a kriminality mládeže; nedostatečná programová intervence; a nedostatek vlivu rodičů a komunity na jejich životy. Projekt byl navržen po rozsáhlých občanských diskusích v roce 1999. Hlavními složkami projektu „Škola v přírodě“ jsou tábor v přírodě, ranní program a školní program s dospělými, životní dovednosti, komunikační program, a tradiční vyučování. Konkrétně účastníci absolvovali týdenní programy „v terénu“, kdy třída studentů, jejich učitel a obslužný personál v Tl’oondih, přístřešku o rozloze 2000 čtverečních stop, ležícím po proudu řeky za Fort McPherson, kombinují studium, tradiční a kulturní aktivity, programy prevence kriminality a strategie proti šikaně. Rovněž dospělí docházejí každý týden do školy, což představuje pokus přivést komunitu do škol. Program spojuje tradici Gwich’in s využíváním principů „Dene Kede Education: A Dene Perspective“ s moderní výukou sociálních dovedností.

Výsledky

Nezávislé hodnocení, provedené společností Chalmers and Associates Consulting, zjistilo slibné výsledky projektu, přičemž se ovšem projekt ukázal být účinnější ve vztahu k chlapcům než k dívkám. Projekt byl úspěšný při ovlivnění rozvoje prosociálních dovedností u chlapců ve věku mezi 9 a 12 lety ve srovnání se srovnávacím vzorkem. Jak u chlapců tak i u dívek byl rovněž zjištěn statisticky významný rozdíl v úrovni dosažených školních výsledků (čtení, matematika a pravopis). Také u ranního programu se ukázal pozitivní vliv na školní docházku. Hodnocení ve skutečnosti ukázalo 20 % rozdíl v míře měsíční školní docházky mezi školami zapojenými do programu a srovnávacími školami. Další poznatky z hodnocení Gwich’in naznačily, že 75 % studentů, kteří byli ve třídě podprůměrní, překonalo své vrstevníky při pobytu „v buši“. Jak poznamenal učitel ze školy zapojené do programu, „je to, jako by je svěží vítr uklidňoval a oni jsou připraveni se učit, a to dokonce matematiku a čtení, které vyučujeme, a jde jim to tady venku v buši lépe.“

Partneri

Domorodá rada Gwich'in (*Gwich'in Tribal Council*), Divizní vzdělávací rada Beaufort-Delta (*Beaufort-Delta Divisional Board of Education*), Rada Tetlit Gwich'in (*Tetlit Gwich'in Council*), RCMP, Community Wellness, Community Counseling, přístřešek Tl'oondih, duchovní vůdci, GNWT Renewable Resources, Hamlet Recreation Departments, pozemkové a skupinové rady, pracovníci v oblasti zneužívání alkoholu a drog, Asociace lovců (*Hunters & Trappers Association*), a Společenský a kulturní institut Gwich'in (*Gwich'in Social and Cultural Institute*).

Kontakt

National Crime Prevention Centre
Public Safety and Emergency Preparedness
222 Queen Street, 11th Floor
Ottawa, ON, Canada, K1A 0P8
Toll-free – 1-877-302-6272
www.prevention.gc.ca

KANADA

Projekt včasné intervence

Kontext

Banff/Ledbury a Heatherington jsou dvě čtvrti ležící v zanedbané oblasti sociálního bydlení regionu Ottawa-Carleton v provincii Ontario. Tyto čtvrti byly charakterizovány vysokou koncentrací sociálních domů, vysokou poptávkou po službách a policejním dohledu, nízkým počtem programů pro mládež, vysokou mírou kriminality mládeže, vysokým výskytem vandalismu, a úrovní násilí a protispolečenského chování nad regionálním průměrem.

Účastníků projektu se týkalo mnoho ranných faktorů, o nichž je známo, že jsou spojeny s rozvojem budoucího kriminálního chování, jako jsou: nedostatek kontroly a dohledu ze strany rodiny; slabé školní výsledky; krize a vysoká míra stresu v rodině; problémy s chováním a protispolečenské projevy v minulosti; a sdružování s kamarády s podobnými poměry.

Cíle

- Zvýšit odolnost vůči rizikovým faktorům spojených s kriminálním chováním.
- Zvýšit školní docházku.
- Snížit počet případů trestné činnosti a volání po službách policie.
- Snížit násilí a protispolečenské chování.

Popis

Projekt včasné intervence (*Project Early Intervention, PEI*) se zaměřil na vysoce ohrožené děti a mládež ve věku 6 – 12 let, žijící v zanedbaných čtvrtích se sociálním bydlením v Ottawě, Ontario. Tato komunita je jedinečná tím, že značnou část obyvatelstva tvoří přistěhovalci. PEI byl v letech 1999 až 2003 financován z Investičního fondu prevence

kriminality Národního centra pro prevenci kriminality (*Crime Prevention Investment Fund of the National Crime Prevention Centre*) a usiloval o zvýšení odolnosti účastníků vůči rizikovým faktorům, spojeným s kriminálním chováním. Projekt původně řídilo Centrum pro mládež ottawské policie (*Ottawa Police Youth Centre*), ovšem později přešel pod vedení Ottawského chlapeckého a dívčího klubu (*Boys and Girls Club of Ottawa*).

Přednost byla dána dětem, jejichž sourozenec (sourozenci) se již dostal(i) do systému soudnictví nad mládeží; jejichž rodičem se již zabýval systém trestní justice; které žijí v domácnosti charakteristické domácím násilím; nebo které se dopouští či dopustily chování, jež by vedlo ke stíhání podle zákona o mladých pachatelích (*Young Offenders Act*) (po ukončení projektu byl zákon o mladých pachatelích nahrazen zákonem o trestním soudnictví nad mládeží (*Youth Criminal Justice Act*)) pokud by již dosáhly věkové hranice trestní odpovědnosti (12 let). PEI se v některé formě účastnilo 267 dětí, ovšem pouze 100 dětí tvořilo hodnocenou skupinu.

PEI byl komplexním programem prosociální interakce a zapojení, skládajícím se ze čtyř částí. Čtyřmi hlavními složkami byly konkrétně program nácviku životních dovedností, sportovní a rekreační programy, a program klubu domácí práce.

Výsledky

Podle hodnocení, zpracovaného nezávislým hodnotitelem, společností Astwood, měl PEI příznivý dopad na mladší i starší děti, a to jak chlapce, tak i dívky. Vedl ke snížení míry agrese a „agování“ (*acting out*), a současně podpořil pozitivní sociální funkce. Podle zpráv učitelů prokázali účastníci zlepšenou pracovní morálku a chování, větší rozsah učení a celkové spokojenosti.

Testy, jimiž se měřilo společenské chování účastníků prokázaly, že bylo dosaženo významných pokroků tehdy, když srovnávací skupina dětí z pořadníku vstoupila do programu. Nicméně srovnávací skupina rovněž dosáhla pozitivních výsledků před vstupem do složky životních dovedností.

Tyto výsledky ukazují, že ačkoliv nácvik životních dovedností je velmi důležitým aspektem programů včasné intervence a může obstát jako samostatné opatření, je efektivnější jej spojit s sportovními, rekreačními a jinými podpůrnými programy.

Partneři

Pečovatelské centrum Dítě a rodina na rozcestí (*Crossroads Child and Family Treatment Centre*), místní školy, místní sdružení nájemníků, město Ottawa, Společnost pro pomoc dětem (*Children's Aid Society*) v Ottawě-Carletonu, deník Ottawa Sun, hokejový klub Ottawa Senators, a Hráčská asociace Národní hokejové ligy (*National Hockey League Players Association*).

Kontakt

National Crime Prevention Centre
Public Safety and Emergency Preparedness
222 Queen Street, 11th Floor
Ottawa, ON, Canada, K1A 0P8
Toll-free – 1-877-302-6272
www.prevention.gc.ca

KANADA – Společně osvětlíme cestu *(Together We Light The Way)* **prevence kriminality založená na škole**

Kontext

V roce 1991 zažívala jedna malá základní škola, ležící v sociálně a ekonomicky slabé oblasti Ontaria v Kanadě, vliv vysoké nezaměstnanosti a fluktuace obyvatelstva, a zároveň rostoucích problémů s kriminalitou a násilím v rodinách. Místní obchody byly objektem vandalizmu a trestné činnosti žáků. Škola měla nejhorší studijní výsledky v regionu a byla navržena na zrušení. V této škole v Oshawě byla zahájena realizace modelu „Společně osvětlíme cestu“ (TWLWTW) a výsledky byly tak přesvědčivé, že Národní středisko pro prevenci kriminality (*National Crime Prevention Centre*) poskytlo v roce 1999 prostředky na jeho rozšíření do čtyř dalších pilotních škol v Ontariu. Jednalo se o součást širší iniciativy na podporu, hodnocení a šíření informací o prokazatelně účinných opatřeních ke snižování protispolečenského chování mládeže a k pěstování odolnosti ohrožených dětí a mládeže.

Cíle

- Vypěstovat u dětí úctu k sobě i k druhým.
- Motivovat žáky ke studijním úspěchům.
- Naučit je komunikovat a vzájemně spolupracovat s vrstevníky a jednat s členy komunity se vzájemnou úctou.
- Naučit je chápat význam zdravého životního stylu.

Popis

TWLWTW je komplexním modelem prevence kriminality založené na škole, jehož cílem je předcházet protispolečenskému chování prostřednictvím vytváření bezpečných a laskavých vzdělávacích komunit, v nichž se dítě učí a rozvíjí studijně, sociálně a citově. Model je zaměřen na děti a mládež od 4 do 14 let věku. Je určen k výchově zdvořilých,

zodpovědných a odolných dětí prostřednictvím snižování rizikových faktorů spojených s kriminalitou a zvyšováním ochranných faktorů souvisejících s prevencí kriminality. Konkrétně má TWLWTW za cíl zvyšovat těchto osm ochranných faktorů: úspěch ve škole; dobré studijní výsledky; pocit vlastní hodnoty; bezpečné a výchovné prostředí; zdravý životní styl; pozitivní rodinné a školní vztahy; uctivé a laskavé vztahy; a vazby na laskavé dospělé.

TWLTW doufá, že z dětí vyrostou zdvořilí, zodpovědní a odolní občané. Model spojuje dohromady několik partnerů - úředníky města, podnikatele, policisty a členy občanských skupin – aby partnersky spolupracovali se zaměstnanci školy, žáky a rodiči. Celá komunita tak aktivně sdílí odpovědnost za bezpečnost, blaho a vzdělání dětí. Programy v rámci tohoto modelu rozvíjí charakter a vztahy a potlačují šikanu a další formy násilného chování, a to tím, že žáky učí úctě k sobě samým i k ostatním ve škole i v komunitě.

Výsledky

TWLTW byl v průběhu tří let hodnocen externími hodnotiteli ve třech školních obvodech Ontaria. Hodnotitelé se zaměřili zejména na studijní výsledky a výskyt šikany. Výsledky ukazují významný pokrok ve schopnostech a návycích, použitelných při studiu; 76 % pokles násilí a šikany; zlepšení v oblasti postojů, hodnot a jednání vůči škole; a vytvoření produktivního partnerství. Počet případů šikany významně klesl. Longitudinální studie prostřednictvím Kanadského testu základních schopností (*Canadian Test of Basic Skills*) ukázala, že studijní výsledky dosáhly očekávaného pokroku, odpovídající příslušnému ročníku školy, nebo jej překonaly. Uvedené výsledky potvrzují jak školy, tak i okolní obyvatelstvo. Došlo k 92 % nárůstu spolupráce rodičů, podnikatelů a občanů s dětmi, školami a veřejností.

Tento model je v současnosti zaváděn v řadě sociálně, ekonomicky a kulturně odlišných kanadských komunit v provinciích Ontario, Nové Skotsko a Manitoba, za účelem ověřit jeho účinnost. Anglie jej realizuje ve třech školách a na žádost ministra školství pro Trinidad a Tobago (Západoindické ostrovy) je v této zemi model „Společně osvětlíme cestu“ zaváděn celonárodně do 150 škol.

Partneri

Školská rada obvodu Durham (*Durham District School Board*), Nadace GE, a Federální vláda Kanady – ministerstvo pro veřejnou bezpečnost a havarijní připravenost.

Kontakt

Sandra Dean
Executive Director
Together We Light the Way
Tel: +1-905-666-6479
Fax: +1-905-666-6966
www.togetherwelighththeway.com
dean_sandra@durham.edu.on.ca

Montreal, KANADA – CYBERCAP: multimediální výuka pro integraci ohrožené mládeže

Kontext

CyberCap je nevládní organizace založená v Montrealu v roce 2000. Jejím posláním je podporovat integraci ohrožené mládeže na pracovišti a/nebo ve škole, a to zlepšováním jejich osobních, sociálních a odborných dovedností prostřednictvím multimediálních technik. Činnost Cyber Cap je založena na hodnotách zavádění nových prvků (*innovation*) a vůdčích schopností (*leadership*). Tyto hodnoty jsou spojeny s celkovým vývojem účastníků ve smyslu respektu, osobního rozvoje, zodpovědnosti, vytrvalosti a kreativity, což tvoří součást činností v rámci CyberCap.

Cíle

- Integrovat nezaměstnané mladé lidi ve věku 18 – 25 let s neukončeným středoškolským vzděláním, kteří mají zájem o práci v oblasti multimediální techniky.
- Předcházet předčasnému ukončení školní docházky u ohrožené mládeže ve věku 15 – 17 let.

Popis

CyberCap využívá k dosažení svých cílů multimediální postupy dvěma způsoby – prostřednictvím socioprofesionálního výukového programu s názvem „TransiTIon Path (Parcours TransiTIon)“ a prostřednictvím „InteraXion Challenge (Défi InteraXion)“, zaměřeného na prevenci předčasného ukončení školní docházky.

„TransiTIon Path“ má za cíl integrovat nezaměstnané mladé lidi jak sociálně tak profesně na trh práce nebo zpět do vzdělávacího systému. Jedná se o šestiměsíční program, který byl vytvořen k rozvoji schopností a pracovní využitelnosti účastníků prostřednictvím jejich začlenění do prostředí, jež se podobá prostředí multimediálního průmyslu. Účastníci

pracují podle osobního plánu rozvoje, který používají při své výrobní činnosti, a vyvíjejí multimediální projekty jako jsou webové stránky, DVD, 2D animace a digitální video. Všechny tyto projekty jsou vyvíjeny pro skutečné zákazníky pod každodenním dohledem odborníků z CyberCap. V průběhu závěrečných tří měsíců programu účastníci upřesňují své osobní a profesní cíle a prohlubují si své odborné znalosti. Aktualizují svůj osobní plán rozvoje, organizují vlastní portfolio, realizují projekty pro externí zákazníky, učí se speciálním technologiím a volí si oblast specializace: psaní scénáře, zobrazovací technika, animace, zvukařství a digitální video. V této fázi každý z účastníků začíná pracovat na svém plánu pro dobu po ukončení programu, a to buď hledáním zaměstnání, či zahájením dalšího studia.

„InteraXion Challenge“ je devítiměsíční program, vytvořený s cílem pomoci ohrožené školní mládeži a předcházet předčasnému ukončení školní docházky. Motivuje mládež pokračovat ve studiu prostřednictvím tvorby multimediálních projektů. Žáci si začínají osvojovat technologii výroby digitálních videozáznamů, jakož i postupy a hodnoty profesionálního světa. Mladí lidé mají příležitost spojit se s podnikateli v daném průmyslovém odvětví, kteří je zasvěčují do své profese. „InteraXion Challenge“ se skládá ze čtyř hlavních fází – teoretický úvod do dané odbornosti, výroba videozáznamu, prezentace nových zpráv a upevňování znalostí a dovedností. Na konci programu jsou výkon a pokroky účastníků zhodnoceny při závěrečném setkání.

Výsledky

Prostřednictvím programu „TransiTion Path“ pracoval CyberCap s více než 300 mladými lidmi a více než 70 % účastníků našlo zaměstnání či zahájilo studium. Programu „InteraXion Challenge“, organizovaného CyberCap, se do současné doby zúčastnilo více než padesát mladých lidí. Program jim umožnil zvýšit si sebedůvěru a uvědomit si své schopnosti při úspěšné realizaci nových činností. CyberCap se celkově domnívá, že jeho činnost přispívá ke snižování počtu ohrožených mladých lidí, což dále vede ke snižování chudoby, nezaměstnanosti, kriminality a sociální exkluze mezi mládeží.

Partneri

Emploi-Québec, město Montreal, Microsoft, TQS, Nadace Mise sur toi, Station Mont-Tremblant, INGENIO, Ubi Soft, YMCA montrealské oblasti, Locations Michel Trudel a několik dalších partnerů ze soukromého i veřejného sektoru.

Kontakt

Christian Grégoire
Director General
33, rue Prince, bureau 301
Montreal (Quebec) H3C 2M7
Phone: (514) 861-7700, poste 321
Fax: (514) 861-7700
Email: cgregoire@cybercap.qc.ca
www.cybercap.qc.ca

San Pedro de La Paz, CHILE

Škola mladých hasičů

Kontext

Mladí lidé patří v obci San Pedro de La Paz k ohroženým skupinám obyvatel. Často páchají trestnou činností a ve značné míře předčasně ukončují školní docházku. Velkým problémem mezi mladými lidmi je rovněž užívání drog a alkoholu. Konzumace začíná ve velmi brzkém věku, míra užívání drog činí 67, 8 % a míra užívání alkoholu je rovněž vysoká. U mládeže ze San Pedro de La Paz byla rovněž zjištěna vysoká míra psychické i fyzické agrese. Zapojení mladých lidí do veřejného života je velmi nízké a lokální problémy pouze zvyšují míru jejich ohrožení.

Cíle

- Zvýšit sociální integraci ohrožené mládeže ze San Pedro de La Paz.
- Podporovat rozvoj pozitivního chování a vůdčích schopností ohrožené mládeže.

Popis

Škola mladých hasičů byla vybudována v obci San Pedro de La Paz jako součást Národní bezpečnostní strategie ministerstva vnitra nazvané *Comuna Segura*. Škola vznikla na základě závazku obce posilovat mezi občany i ve veřejné správě hodnoty, jež jsou pokládány za hlavní preventivní faktory. Tato iniciativa je zaměřena na místní mládež ve věku mezi 12 a 16 lety, jež patří mezi ohrožené skupiny. Konkrétně se jí snaží poskytnout komplexní vzdělání v oblasti veřejné správy, což následně povede k vyššímu počtu hasičů v obci.

V průběhu osmi měsíců se kadeti účastní řady školících workshopů zaměřených na osobnostní růst a psychologickou podporu; bezpečnost a havárie v domácnosti; alkoholismus; drogy a násilí v rodině; a hasičskou práci s hadicí, hasičským vozem, hasičími přístroji, proudem vody a první pomoc.

Výcvik byl kompletně připraven hasičskou organizací v San Pedro de La Paz. Na realizaci se nicméně podíleli i celníci, úředníci města a zdravotničtí pracovníci, a byl přizván psycholog. Většinu instruktaže v rámci workshopů, jakož i infrastrukturu a prostředky nezbytné pro výcvik zajistilo protipožární oddělení. Prostředky získané z programu Comuna Segura byly použity na nákup nového vybavení a úhradu služeb psychologa.

Výsledky

Projektu se zúčastnilo více než 80 mladých lidí z různých okrajových oblastí okresu. Mezi mladými účastníky byly zjištěny změny v chování, a to včetně studijního pokroku. Někteří z nich se stali mladými hasiči a jsou nyní zaměstnanci obce San Pedro de La Paz. Kromě toho byly v průběhu procesu vybudovány významné vztahy účastníků jak s instruktory z protipožárního oddělení, tak i s širší veřejností. Do budoucna bude projekt pro mladé hasiče ze San Pedro de La Paz realizován z prostředků programu Comuna Segura. Příkladem San Pedro de La Paz nyní chtějí následovat další protipožární oddělení.

Partneři

Policia de Carabineros de Chile, Municipalidad de San Pedro de La Paz, Servicio de Salud, Programa Comuna Segura, Ministerio de Interior.

Kontakt

Manuel Salgado
Cuerpo de Bomberos
San Pedro de La Paz
VIII Región de Chile
www.seguridadcudadana.gob.cl

Valdivia, CHILE

Veslařská škola pro ohroženou mládež

Kontext

Obecní samospráva města Valdivia pokládá mladé obyvatele za jednu z nejohroženějších skupin obyvatel, a proto se ohrožená mládež stala prioritou místní bezpečnostní strategie. Lze to přičíst skutečnosti, že děti a mládež do třicátého roku věku tvoří přibližně 50 % populace a čelí řadě faktorů, které míru jejich ohrožení ještě zvyšují. Populace mládeže ve Valdivii je zejména charakterizována vysokou mírou předčasného ukončení školní docházky, mírou užívání drog ve výši 22 % a prvními kontakty s drogou u dětí ve věku devíti let. Kvalitativní výzkum dále ukazuje, že se mladí lidé podle vlastního vyjádření stávají ve značné míře obětmi diskriminace a stereotypů ve společnosti.

Cíle

- Zabránit mládeži v násilí a trestné činnosti, jakož i v užívání drog.
- Zapojit znevýhodněnou mládež do činností méně znevýhodněné populace.

Popis

Projekt byl zahájen v roce 2001 jako součást Národního bezpečnostního programu ministerstva vnitra s názvem *Comuna Segura* v partnerství s městem Valdivia. Sportovní činnost je pokládána za účinný způsob prevence kriminality. Vzhledem ke své poloze na břehu řeky je Valdivia městem s dlouhou historií vodních sportů, zejména veslování. Existuje přesvědčení, že lidé, kteří tento sport provozují, si začnou osvojovat hodnoty, motivaci a odpovědnost, které se ve sportu odrážejí, a že to přispěje ke snížení míry, v níž užívají drogy, dopouštějí se násilí a trestné činnosti. Ačkoliv veslování tvoří součást městské identity obce, bývá tradičně spojováno s vyspělejšími oblastmi.

V první fázi projektu jsou na státních školách v rizikových oblastech města zveřejněny inzeráty, informující studenty o projektu a vyzývající je k účasti. Přihlášení studenti absolvují kurzy teorie a techniky veslování.

Podstupují rovněž fyzický trénink, navštěvují kurzy zdravé výživy, a dostává se jim psychologické podpory a vedení.

Ve druhé fázi podstupují mladí lidé další fyzickou přípravu a zvláštní trénink. V téže době se pracuje s jejich rodiči za účelem poskytnutí informací o výživě dětí a zvýšení podpory a motivace dětí. Realizaci projektu, trénink a vybavení zajišťuje Club de Remeros Arturo Prat (Veslařský klub Arturo Prata) ve Valdivii. S prostředky získanými z programu Comuna Segura byl schopen nakoupit potřebné tréninkové vybavení a zaplatit workshopy psychologické podpory. Za účelem zajištění řádné výživy, nezbytné pro fyzickou aktivitu mládeže, jsou získávány další prostředky.

Výsledky

Programu se dosud zúčastnilo více než 100 dětí mezi 10 a 15 lety věku. Absolventi Veslařské školy pro ohroženou mládež mají zájem o další rozvoj svých veslařských schopností. Kromě toho bylo zjištěno zlepšení jejich školních výsledků a pozitivní změny postojů ve vztazích s vrstevníky na jejich cestě ke zdravějšímu a nenásilnému životu. Uvedené výsledky mohou být trvalé, pokud budou mladí lidé pokračovat ve sportovní činnosti a Club de Remeros Arturo Prat bude ochoten nadále podporovat a realizovat tuto iniciativu. Prospěch z ní má ostatně i veslařský klub, neboť jejím prostřednictvím získal talentovanou mládež a může tak i nadále žádat o prostředky k zajištění pokračování programu.

Partneři

Club de Remeros Arturo Prat, Municipalidad de Valdivia, Ministerio de Interior de Chile, Programa Comuna Segura, Red de Comercio de Valdivia.

Kontakt

Cristian Gómez
Club de Remeros Arturo Prat
Valdivia, X. Región de Chile.
Programa Comuna Segura.
Ministerio de Interior de Chile
www.seguridadciudadana.gob.cl

ANGLIE A WALES

Program inkluze mládeže (*Youth Inclusion Programme*)

Kontext

Počínaje rokem 2003 mají orgány místní samosprávy v Anglii a Walesu za úkol vytvářet preventivní strategie pro děti ve věku do 19 let a realizovat opatření na pomoc ohroženým dětem. Rada pro soudnictví nad mládeží (*Youth Justice Board, YJB*) má odpovědnost za snižování kriminality mládeže prostřednictvím rozvoje opatření alternativních vůči trestu odnětí svobody a posílených reintegračních a podpůrných programů, ale také prostřednictvím programů, jež mají za cíl v první řadě odklonit mladé lidi od toho, aby se dostali do problémů. Patří mezi ně odklonné programy řešící základní životní problémy mladých lidí, jako je Program inkluze mládeže.

Cíle

- Zajistit, aby se řádně zapojilo nejméně 75 % cílové skupiny ohrožených mladých lidí a absolvovalo nejméně pět hodin intervence týdně.
- Snižít počty zadržených příslušníků cílové skupiny o 70 % ve srovnání s obdobím 12 měsíců předcházejících jejich zapojení do programu.
- Zajistit, aby 90 % příslušníků cílové skupiny získalo vhodné vzdělání či zaměstnání.

Popis

Program inkluze mládeže (YIP) je zaměřen na děti ve věku 13 – 16 let. Byl zahájen v roce 2000 a zahrnuje 72 projektů v oblastech s vysokou kriminalitou či ve velmi zanedbaných oblastech celé Anglie a Walesu. Cílem projektů je prevence kriminality mládeže v uvedených oblastech prostřednictvím působení na 50 nejohroženějších mladých lidí v oblasti (hlavní skupina). Posuzují jejich potřeby a poskytují smysluplná opatření na řešení rizikových faktorů. Účast v projektu je dobrovolná. Projekty nabízejí ohrožené mládeži bezpečné místo pro získávání nových

dovedností, zapojení do různých činností a pomoc při vzdělání a v pracovním životě. Pozitivní vzory – projektoví pracovníci a učitelé – pomáhají měnit jejich postoje ke vzdělání a kriminalitě. V zájmu zapojení 50 nejhroženějších mladých lidí dané oblasti spolupracuje projekt rovněž s přibližně stovkou dalších mladých lidí, zejména vrstevníků a sourozenců hlavní skupiny. Od počátku YIP se jej zúčastnilo celkem 7300 členů hlavní skupiny. V období uplynulých čtyř měsíců se do lokálních programů YIP zapojilo celkem 2545 členů hlavní skupiny. Z hlediska pohlaví bylo 72 % mužů a 28 % žen, a pokud jde o etnikum, 72 % tvořili běloši, 9 % černoši, 7 % Asiaté a 12 % „ostatní“ či „neznámého etnika“. Přibližně 23 % členů hlavní skupiny již bylo před zapojením do lokálního YIP zadrženo v souvislosti s trestnou činností.

Program je lokálně realizován jak úřady tak i dobrovolnickými organizacemi, které pomáhají zajistit opatření pro pevné vedení. Patří mezi ně poskytování podrobných řídicích instrukcí, pravidelná podpora projektu ze strany odborníků na snižování kriminality, každoroční kontrola kvality ze strany Rady pro soudnictví nad mládeží, a čtvrtletní údaje týkající se jednání proti splnění stanovených úkolů projektu. Jedním z hlavních dobrovolnických subjektů je nezisková organizace *Crime Concern*, která řídí přibližně 40 místních programů a má od YJB za úkol poskytovat technickou pomoc a poradenství v rámci více než 700 opatření YJB po celé Anglii a Walesu. Na financování programu do roku 2006 bylo vyčleněno 7 milionů GBP.

Výsledky

Program prokázal velmi vysokou účinnost při zapojení většiny ohrožených mladých lidí a při realizaci opatření, která zvyšují jejich životní šance. Nezávislé vyhodnocení programu z roku 2003 ukázalo, že počet zadržení členů cílové skupiny pro trestnou činnost se snížil o 65 % a závažnost spáchaných trestných činů poklesla o 68 %. Význam tohoto úspěchu je zvláště patrný, uvážíme-li, že program je zaměřen na nejzanedbanější oblasti a oblasti s nejvyšší kriminalitou v Anglii a Walesu, a na nejhroženější mládež z těchto oblastí, a že zapojení do projektů je dobrovolné. Hlavním faktorem úspěchu projektů lze přičíst důkladné přípravě řízení.

Partneri

Policie, Probační služba, služby sociální péče, zdravotnické, vzdělávací a bytové instituce a soukromý sektor.

Kontakt

Joe Hayman

Youth Justice Board Prevention Section

Tel: 020 7271 3095

Email: Joseph.Hayman@yjb.gsi.gov.uk

www.youth-justice-board.gov.uk/YouthJusticeBoard/Prevention/YIP/

ANGLIE A WALES

Panely pro inkluzi a podporu mládeže *(Youth Inclusion and Support Panels)*

Kontext

Počínaje rokem 2003 mají orgány místní samosprávy v Anglii a Walesu za úkol vytvářet preventivní strategie pro děti ve věku do 19 let a realizovat opatření na pomoc ohroženým dětem. Místní samospráva musí zřídit Tým pro kriminalitu mládeže (*Youth Offending Team*). Na týmy dohlíží Rada pro soudnictví nad mládeží (*Youth Justice Board, YJB*), která je zodpovědná za snižování kriminality mládeže prostřednictvím rozvoje opatření alternativních trestu odnětí svobody a posílených reintegračních a podpůrných programů, ale také prostřednictvím programů, jež mají za cíl v první řadě odklonit mladé lidi od toho, aby se dostali do problémů. Patří mezi ně odklonné programy řešící základní životní problémy mladých lidí, jako jsou Panely pro inkluzi a podporu mládeže.

Cíle

- Zabránit ohroženým dětem, aby začaly páchat trestnou činnost nebo se dopouštěly jiného rizikového chování, anebo aby v takové činnosti pokračovaly.
- Snížit u těchto dětí rizikové faktory a zvýšit ochranné faktory.
- Zajistit, aby se jim dostalo plného vzdělání.
- Zajistit, aby děti a jejich rodiny byly s přijatými opatřeními spokojené a aby se jim dostalo včasné podpory.

Popis

Panely pro inkluzi a podporu mládeže (YISP) jsou plánovací skupiny složené ze zástupců více institucí v Anglii a Walesu, které jsou zaměřeny na děti ve věku 8 až 13 let a jejich rodiny. V Panelech působí zástupci místních institucí, jako jsou Týmy pro kriminalitu mládeže (YOT), policie, školy, zdravotnické a sociální instituce, a to v závislosti na místních

podmínkách. Snaží se zajistit, aby měly děti, u nichž se vyskytuje trestná činnost či protispolečenské chování, a jejich rodiny přístup k obvyklým veřejným službám. Zapojení do YISP je dobrovolné a tudíž předpokládá písemný souhlas mladého člověka i jeho rodičů. Do současné doby bylo zřízeno 122 YISP, v nichž je zastoupeno 78 % všech Týmů pro kriminalitu mládeže. Děti jsou do Panelu vybírány na základě míry jejich ohrožení, předchozího rizikového či kriminálního chování, jakož i doporučení nejméně dvou institucí, že v daném případě existuje potřeba pomoci. Provádí se kompletní vyhodnocení, na jehož základě je připraven Integrovaný plán podpory (*Integrated Support Plan*) na 3 až 6 měsíců, který má identifikovat potřeby dítěte a rodiny a je odsouhlasen dítětem, jeho rodinou a příslušným pracovníkem. Panely plán pravidelně revidují, aby zajistily jeho účinnost a spokojenost rodin a dětí s realizovanými opatřeními. Důraz je kladen na pomoc těmto rodinám získat přístup k běžným službám, ačkoliv některé z Panelů vytvářejí skupinové projekty pro vybrané studenty, jako jsou skupinová sezení, výlety a workshopy v průběhu školního roku či o prázdninách.

Z celkového počtu 122 YISP získalo 13 pilotních oblastí od organizace Crime Concern další podporu k vytvoření postupů a metod, jakož i Informačního systému pro řízení (*Management Information System*). Crime Concern je nezisková organizace, která řídí přibližně 40 projektů na místní úrovni a má od YJB za úkol poskytovat technickou pomoc a poradenství v rámci více než 700 opatření YJB po celé Anglii a Walesu.

Výsledky

Vyhodnocení 13 pilotních YISP, které provádí Universita v Newcastleu, by mělo být hotové do října 2005. Jedním z cílů pilotního hodnocení je identifikovat modely osvědčené praxe s kladnými výsledky, jež by mohly být přijaty i v jiných oblastech, které o zřízení Panelu inkluze a podpory mládeže usilují, popř. pomoci změnit stávající projekty.

Partneři

Policie, Probační služba, služby sociální péče, zdravotnické, vzdělávací a bytové instituce a dobrovolnické organizace.

Kontakt

Andy Robinson

Senior Policy Adviser ASB/YISP

Youth Justice Board for England and Wales

Tel: 0207 271 2982

Email: andrew.robinson@yjb.gov.uk

www.youth-justice-board.gov.uk/YouthJusticeBoard/Prevention/YIP/

FINSKO – Projekt Ruori;

Práce a vazby mládeže:

změna životů ohrožených mladých lidí

Kontext

Projekt Ruori byl vypracován ve dvou helsinských školních obvodech jako pokus snížit marginalizaci mládeže, u níž se předpokládá riziko páčání trestné činnosti. Projekt je zaměřen na mladé muže a ženy, vykazující problémy spojené se zneužíváním návykových látek, výtržnictví a další známky budoucího páčání trestné činnosti, a jeho cílem je posílit vztahy s jejich rodinami, školami a sociální vazby, a spolupracovat mezioborovým způsobem se školami a službami sociální péče.

Cíle

- Snížit marginalizaci ohrožené mládeže.
- Snížit výtržnictví a zneužívání návykových látek mezi mladými lidmi.
- Posílit identitu, rodinné vztahy a sociální vazby mladých lidí.

Popis

Ruori je multidisciplinární dvouletý projekt zahájený v roce 2001 ve dvou městských čtvrtích Odborem pro mládež Městského úřadu Helsinky (*Helsinki Municipal Youth Department*). Cílovou populací byli mladí lidé ve věku 11 až 18 let, navštěvující školu a vykazující problémy naznačující budoucí páčání trestné činnosti, jako je nedostatek pozornosti, výtržnictví a zneužívání návykových látek. Mladí účastníci byli vybráni v rámci řady setkání zástupců sociálního odboru, odboru pro mládež a škol. Ruori zahrnoval vytvoření partnerství mezi projektovými pracovníky, mladými lidmi a jejich rodinami a veřejnými institucemi jako je odbor pro mládež, služby sociální péče a školy, a měl za cíl pracovat se stejnými standardy a zařízeními jako u ostatní mládeže, nikoliv postupovat cestou snižování nároků. Jednalo se o rozvojový projekt, který měl poskytnout návod pro budoucí praktické metody práce bez nutnosti organizačních změn.

Mezi dlouhodobé cíle projektu patřilo snížení výskytu výtržnictví a zneužívání návykových látek; posilování pocitu vlastní identity; posilování rodiny a rodinných vztahů; vytvoření a posilování sociálních vazeb mladých lidí; tvorba osobních plánů; péče o zdraví a pohodu; a absolvování školy a zapojení do dalšího studia či pracovního procesu.

V průběhu realizace projekt využíval slogan „Změna druhého stupně“, který odkazoval na změny životního prostředí mladých lidí (ve smyslu přátel, rodiny, školy, sociálních aktivit atd.), jež pomohou podpořit pozitivní změny jednotlivce. Jádro praktické činnosti tvořila týdenní skupinová setkání a aktivity. Tři skupiny dívek a tři skupiny chlapců se po dobu 18 až 24 měsíců každý týden setkávaly pod vedením tří zvlášť určených pracovníků pro mládež. Kromě jiných aktivit byla skupinová setkání využívána k pomoci při plnění domácích úkolů a k přípravě na zkoušení. Uskutečnila se řada dobrodružných výprav za účelem přilákání zájmu dětí a poskytnutí dalších výchovných podnětů.

Kromě skupinových aktivit probíhala též individuální práce s dítětem a rodinou. Byly probírány a pro každého účastníka navrženy individuální plány jak převzít kontrolu nad svým životem. Ve druhé části projektu byly budovány kontakty s rodinou prostřednictvím návštěv jejich domácností, organizace rodičovských večerů a schůzek v rodinném kruhu, při nichž se rodiny setkávaly.

Výsledky

Projekt byl vyhodnocen externím výzkumníkem. Ze 43 mladých lidí, vybraných pro projekt, bylo do následného hodnocení zařazeno 34. Mladí lidé, jejich rodiny, projektoví pracovníci a další zainteresované osoby prošli dotazníkovým šetřením. Jejich celkové hodnocení bylo pozitivní – u 83 % došlo ke zlepšení školních výsledků; měli nižší školní absenci, byli méně agresivní a více orientovaní na cíle. Šedesát devět procent osob způsobilých k absolutoriu úspěšně ukončilo školu. Všichni účastníci získali větší kontrolu nad většinou aspektů svého života, ačkoliv třetina stále vykazovala určité problémy. Celkové náklady na projekt dosáhly výše 3000 EUR ročně na jednoho účastníka. I když se jedná o značnou sumu, je to pouze 5 % ročních nákladů na případné umístění mladého člověka v příslušném zařízení. Projekt byl ukončen, ovšem poznatky z něj jsou nadále využívány v dalších projektech a v každodenní činnosti helsinského Odboru pro mládež.

Partneri

Projektoví pracovníci; mladí lidé a jejich rodiny; různé veřejné instituce, zejména odbor pro mládež, sociální odbor a školy; a různé nevládní organizace, jako je sdružení obyvatel a místní pobočka Finského Červeného kříže.

Kontakt

National Council for Crime Prevention
Rikoksentorjuntaneuvosto
P.O.Box 25 FIN-00023 Government, Finland
Tel: +358 9 16067860
Fax: +358 9 16067865
Email: hannu.takala@om.fi

Belfort, FRANCIE

milostné vztahy a vzájemná úcta

Kontext

Tento projekt vychází z jasného předpokladu, a sice z výrazného nárůstu počtu nezletilých, často velmi mladých (13, 14 let) osob, zapojených jako pachatelé v případech sexuálního zneužívání. Kromě toho jsou stávající informace o preventivních zdravotnických opatřeních v rámci regionu velmi technické povahy, spojené s bojem proti AIDS a antikoncepčními prostředky, aniž by se věnovaly problematice lásky či milostných vztahů. Základem projektu je tudíž uznání nedostatku vzdělání mladých lidí v oblasti milostných vztahů a sexuality, což může dokonce povzbuzovat sexuální jednání. Pachatelé a jejich rodiče nechápu a neznají právní a sociální normy, jež musí být obsaženy ve všech lidských vztazích a v těch milostných zejména.

Cíle

- Vysvětlit sociální normy, jež musejí být obsaženy ve všech vztazích, zejména milostných vztazích mezi adolescenty, a vysvětlit právní úpravu pohlavního zneužívání.
- Předcházet pohlavnímu zneužívání.
- Motivovat mladé lidi, aby o svých vztazích hovořili s přáteli a rodinou.

Popis

Veškerá opatření, jež mají předcházet trestným činům sexuální povahy, se musejí vypořádat s otázkami osob, které jsou do nich zapojeny, prostřednictvím diskuse o problémech jako je úcta k druhým, způsoby navazování vztahů či věk první sexuální zkušenosti. To lze uskutečnit v rámci diskusí s pedagogy, a to v prostředí, které je pro kladení podobných otázek dostatečně příznivé.

Centrum pro vzdělávací proces (*Centre for Education Action*) v oblasti Belfort vyvinulo tento projekt, který byl zahájen jako pilotní experiment ve škole Rougement le Château. Následně byla uzavřena dohoda s Národním vzdělávacím systémem (*National Education*), jež měla poskytnout projektu trvalý institucionální rámec. Kromě financování z resortu soudní ochrany mládeže byl projektu udělen grant v rámci městské smlouvy o bezpečnosti v roce 2001. K vytvoření povědomí o projektu na základních a středních školách nabízí Centrum informační balíčky.

V zájmu dosažení cílů projektu vytváří profesionální spisovatel pro studenty příběhy a vysvětluje jejich smysl, a pedagog vysvětluje právní úpravu pohlavního zneužívání na konkrétních a skutečných příkladech. To pomáhá ilustrovat soudní realitu v případech, kdy jsou společenské normy (týkající se vzájemné úcty, souhlasu se sexuálním stykem a pohlavního zneužívání) porušovány. Kromě toho se jeden či dva pracovníci Centra setkávají se studenty základních či středních škol přímo na školách a diskutují s nimi o milostných vztazích. Při těchto diskusích je žádoucí přítomnost školního zdravotníka, aby případně mohl převzít iniciativu a pokračovat v diskusi se studenty na škole. Tato opatření se uskutečňují každý měsíc dva dny v rozsahu dvou dvouhodinových sezení denně.

Diskuse a výměna informací se studenty pomáhá nasměrovat obsah sezení ke zvláštnímu tématu. Reakce studentů umožňují posoudit jejich zájmy v konkrétních otázkách, jakož i seznámit je s pojmem vzájemné úcty, souhlasu a otázkami právní úpravy pohlavního zneužívání. Pojem souhlasu představuje jádro projektu a je rozebírán často a mnoha způsoby. Je chápán dvojím způsobem – v obvyklém smyslu lidské hodnoty a ve smyslu právním, kdy nedostatek souhlasu zakládá trestný čin sexuální agrese.

Výsledky

Do současné doby se projektu zúčastnilo 2600 mladých lidí. Bylo dosaženo řady pozitivních účinků, jako je poptávka po informacích o soudnictví nad mládeží, zvýšená ochota mladých obětí i pachatelů hovořit o svých zkušenostech, setkání s mladými lidmi, jejichž jednání je předmětem vyšetřování, zlepšená spolupráce orgánů soudní ochrany mládeže a Národního vzdělávacího systému, jejichž úkoly jsou odlišné od

úkolů Centra pro vzdělávací proces. V současnosti se plánuje vyhodnocení opatření ve spolupráci se školskými sociálními službami.

Partneři

Département du territoire de Belfort, Centre d'action éducative du territoire de Belfort, Service publique du Ministère de la justice, la Direction régionale de la protection judiciaire de la jeunesse et Inspection Académique.

Kontakt

Madame Sotty Liliane
Educator, centre d'action éducative de Belfort
5, rue de la République – BP 481
90016 Belfort
Tel: 03 84 90 40 50

Isčre, FRANCIE

Policejní stanoviště (*Police Force Listening Posts*)

Kontext

Obyvatelstvo nové obce Isčre je jedním z nejmladších ve Francii a značnou část bytové kapacity tvoří sociální (obecní) byty. Obecní policie, sdružení učitelů a ředitelů vzdělávacích zařízení registrují řadu problémů, jako je násilí, šikana, drogy a záškoláctví. V roce 1999 navrhla Brigáda pro prevenci kriminality mladistvých (*Juvenile Delinquency Prevention Brigade, BPDJ*) zřízení policejních „styčných stanovišť“ na dvou středních školách severní části Isčre. Tento postup mladé lidi oslovil a zalíbil se jim, takže postupně začali za policisty přicházet a klást jim otázky.

Cíle

- Vytvořit preventivní opatření vůči problémům, jako jsou drogy, násilí, porušování zákona, šikana a týrání.
- Vyjádřit aktivní vůli policie zavést dialog a kontakt s mládeží.
- Demystifikovat policii, které je ze strany veřejnosti často přisuzována „represivní“ nálepka.
- Vytvořit a udržovat opatření v partnerství s Národním vzdělávacím systémem (*National Education*).
- Zapojit obecní policii a zřídit Policejní stanoviště (PEG) po celém okrese Isčre.

Popis

Projekt Policejních stanovišť (PEG) zahrnuje přítomnost policisty v době od 12:00 do 14:00 hod. na sedmi středních školách v různých částech nového města Isčre. Projekt vytváří kontakt mezi studenty těchto škol, které většinou leží v zanedbanějších oblastech. K dispozici je místnost (ošetřovna, třída či dokumentační a informační centrum). Policisté z BPDJ navštěvují každou ze škol, na něž jsou přiděleni, pravidelně dvakrát za čtvrtletí.

Na začátku školního roku se pořádá schůzka s řediteli a výchovnými poradci zapojených škol, za účelem vysvětlení postupu a cílů PEG. Tato informace je následně předána studentům formou velkého plakátu, vytvořeného BPDJ. Plakát, vyvěšený na chodbách používaných studenty, jasně vysvětluje poslání jednotky a zejména cíle PEG, jakož i druhy problémů, kterými se zabývá (ačkoliv ne taxativně). Ve spolupráci s řediteli škol jsou vybrány dva termíny v daném čtvrtletí a oznámeny studentům na plakátu.

Uvedené opatření tvoří součást každodenní činnosti jednotky v různých třídách a školách, přičemž se odehrává v intimnějším prostředí, jež povzbuzuje otevřenější dialog a pomáhá získávat důvěru nezletilých. Nabízí rovněž pozitivnější pohled na práci policisty. Kromě toho jsou PEG logickým pokračováním jiných preventivních opatření BPDJ na školách – pokud si některý student nepřeje hovořit o svých problémech před celou třídou, může se vyjádřit „za zavřenými dveřmi“ na PEG.

Výsledky

Úspěch policejních stanovišť přímo závisí na angažovanosti, motivaci a podpoře různých pracovníků policie a Národního vzdělávacího systému. Je obtížné provést přesné vyhodnocení účinků PEG. Z kvantitativního hlediska se do PEG zapojilo od března 2000 1553 dětí, což představuje průměr 9,5 dítěte na jedno PEG. PEG se staly známými a uznávanými a jsou dnes důležitou institucí, vyhledávanou ze strany studentů, přičemž ředitelé středních škol cítí, že PEG uvolňují určité napětí mezi studenty, čímž pomáhají udržovat „studijní smír“ (*educational peace*). A konečně, řada studentů byla projektem inspirována k přihlášce do Náborového střediska policie (*Police Force Recruitment Centre*).

Partneři

Město Isčre, Národní vzdělávací systém, obecní a státní policie.

Kontakt

Direction générale de la gendarmerie nationale
35, rue Saint-Didier, 757 75 PARIS CEDEX 16
Section prévention de la délinquance-partenariat
Tel: 01.56.28.65.91, Fax: 01.56.28.65.49
Email: dg.prevengend@wanadoo.fr

Okres Viersen, NĚMECKO

Program proti šikaně na školách

Kontext

Agresivní a násilné chování mladých lidí je v posledních několika letech zdrojem značného znepokojení, přičemž hlavním problémem se stala šikana na školách. Šikana je problémem značného společenského významu nejen vzhledem ke své četnosti, ale také proto, že její účinky na oběť mohou trvat celý život. Pokud jde o pachatele, existuje vztah mezi agresivním chováním ve škole a pozdější trestnou činností. V okrese Viersen v Severním Porýní-Vestfálsku (NRW) v Německu zahájil Policejní útvar pro prevenci kriminality (*Kommissariat Vorbeugung*) projekt proti šikaně na policejních školách. Jednalo se o upravenou verzi osvědčeného Programu proti šikaně (*Antibullying Programme*), vytvořeného v Norsku Danem Olweusem.

Cíle

- Snížit šikanu a trestnou činnost mezi mládeží, a to zejména na školách.
- Zvýšit informovanost o problému a zapojit žáky, učitele a rodiče do realizace projektu a do vytváření prostředí bez násilí.
- Poskytnout pomoc obětem šikany.

Popis

Program byl zahájen v roce 2001 Policejním útvarem pro prevenci kriminality a v současnosti zahrnuje 27 škol. Je realizován školami v partnerství s učiteli, žáky, rodiči a příležitostně i s různými místními partnery, jako jsou sportovní kluby. Hlavním principem programu je snaha o zapojení „celé školy“, jakož i jednotlivých tříd a žáků. Kupříkladu všechny zúčastněné školy organizují zvláštní den o „násilí na škole“, během něhož jsou žáci anonymně dotazováni na jejich zkušenosti s šikanou. Na úrovni třídy si žáci vytvářejí vlastní pravidla proti násilí, sledují chování a organizují pravidelná setkání k diskusím nad svými

pravidly. Na individuální úrovni se poté, co žáci předloží písemnou zprávu o případech šikany, konají setkání mezi pachatelem a obětí, řízené učitelem. Uvedené zprávy jsou často zasílány rodičům. V současnosti je do projektu zapojeno 20 % škol ve Viersenu. Odhaduje se, že do konce roku 2005 by měly být zapojeny všechny školy okresu.

Výsledky

Pozitivní účinky Programu proti šikaně prokázaly studie z mnoha zemí. Snížení výskytu agresivního a násilného chování na zúčastněných školách je zřetelné, přičemž ani nedochází k přesunu šikany ze samotných škol na cestu do školy a zpět. Kromě toho bylo též zjištěno obecné snížení protispolečenského chování, jako je pití alkoholu a vandalismus, jakož i obecné zlepšení společenského klimatu na školách. Dále kriminalita mládeže v okrese Viersen, a to obecně, nikoliv jen na školách, zaznamenala pokles v průměru o 20 % v roce 2003. Nejenže to byl opačný vývoj oproti míře kriminality mládeže v jiných okresech, ale rovněž se jednalo o nejlepší výsledek v rámci spolkové země NRW. Provádí se podrobnější hodnocení, v jehož rámci všechny zúčastněné školy zdůrazňují řadu pozitivních výsledků.

Partneři

Policejní útvar „Kommissariat Vorbeugung“ ve Viersenu a školy, zejména Gymnázium Erasma Rotterdamského ve Viersenu.

Kontakt

Michael Heimes
Kommissariat Vorbeugung
Kreispolizeibehörde Viersen
41751 Viersen, Nordrhein-Westfalen (NRW) Germany
Tel: 0049-2162-3771708
Email: michael.heimes@viersen.polizei.nrw.de

Heidelberg, NĚMECKO

Faustlos

Kontext

Jedním z hlavních společenských problémů dnešní doby je násilí mezi dětmi a mládeží. Ke snížení míry násilí mezi mládeží byla vytvořena řada preventivních programů, založených na poznacích. Děti se schopností řešit problémy mají menší sklony reagovat na složité emocionální konflikty násilným způsobem, neboť nemají pocit, že je v takových situacích ohrožena jejich sebedůvěra. Rozvoj socioemočních schopností se v důsledku toho stal základní součástí programů zaměřených na prevenci násilí. V Německu byl vypracován program „Faustlos“, což je obdoba amerického programu „Druhý krok“ (*Second Step*). Faustlos představuje vyhodnocený a systematicky vyvinutý nástroj prevence agresivního chování dětí a je využíván jak ve školkách, tak na základních školách.

Cíle

- Snížit výskyt šikany ve školkách a na základních školách.
- Zlepšit socioemoční schopnosti dětí.
- Posílit demokratické hodnoty v institucích a ve společnosti.

Popis

Týrání, pohlavní a citové zneužívání a zanedbání péče v dětství nepříspěívají pouze k rozvoji agresivního a kriminálního chování, ale též k rozvoji psychických a somatických poruch. Programy na snižování násilí jsou významné pro snižování šikany a kriminality a pro podporu duševního zdraví. Psychosociální preventivní programy lze využít k podpoře rozvoje sociálních a emočních schopností. Teorie duševního rozvoje ukazuje, že příslušné hlavní schopnosti týkající se psychického růstu, jako jsou reflexivní funkce, řešení problémů a vizualizace, je možné prostřednictvím socioemočního tréninku systematicky učit.

Program Faustlos byl vytvořen jako vyhodnocený a systematicky konstruovaný nástroj prevence agresivního chování dětí. Je zaměřen na děti, navštěvující školku a základní školu, a probíhá na školách formou vyučování. Program obsahuje 28 přednášek pro děti ve školkách a 51 přednášek pro základní školy. Přednášky prezentují učitelé, kteří prošli předchozím školením. Faustlos je zaměřen na tři dimenze rozvoje socioemočních schopností – empatii, kontrolu instinktů a zvládnání hněvu. Učitelé při každé lekci používají různé metody, jako je rozhovor s dítětem zaměřený na specifické konflikty, nácvik řešení problémů formou ztvárňování rolí, a nápady jak přenést nové dovednosti do svého okolí. Více než 2000 učitelů školek a základních škol v Německu bylo vyškoleny k používání tohoto programu ve svých zařízeních a probíhá výzkum změn v chování dětí a učitelů.

Výsledky

Analýzy ukazují u dětí, které program Faustlos ukončily, významné změny v emočních schopnostech a v prosociálním rozvoji. Tříletá kontrolní studie 44 různých tříd (30 tříd představovalo experimentální skupinu a 14 tříd kontrolní skupinu) v oblasti Heidelberg/Mannheim ukázala, že došlo k významným změnám v oblasti emočních schopností a prosociálního rozvoje u dětí ve věku 6 až 9 let. Děti vykazovaly výrazně nižší úzkost a internalizující chování ve srovnání s dětmi z kontrolní skupiny. Hodnocení ze strany rodičů, uvedená ve Výkazu chování dítěte (*Children's Behaviour Checklist*), obsahují informace o zlepšeném sociálním chování i mimo školu.

Verze Faustlos určená pro školky byla vyhodnocena jinou kontrolní studií. Vyhodnocení srovnávalo studenty před a po realizaci programu. Výsledky studie, provedené v 7 experimentálních a 7 kontrolních školkách, ukazují významné zlepšení v oblasti sociálních a emočních schopností a významné snížení agresivního chování u skupin zapojených do programu, ve srovnání s kontrolní skupinou.

Partneři

Hlavními partnery jsou Centrum Prevence Heidelberg (*Heidelberg Prevention Centre*), jež organizuje a provádí školení pro Faustlos, Výbor

pro děti (*Committee for Children*) v Seattlu, který vytvořil původní verzi programu „Second Step“, a Buendnis fuer Kinder v Mnichově, která realizaci projektu podporuje finančně.

Kontakt

Manfred Cierpka, Prof. Dr.
University of Heidelberg
Courriel: Manfred.Cierpka@med.uni-heidelberg.de

INDIE – EKTA:

Školící středisko informačních zdrojů pro ženy a mládež

Kontext

Ženy v Indii představují polovinu populace, ovšem pouze 1/3 placené pracovní síly, vydělávají pouze 10 % příjmů a vlastní 1 % majetku. Mají omezený přístup ke zdrojům a rozhodování na všech úrovních. Jejich zastoupení v indickém Parlamentu nepřesahuje 8,4 % a existuje vysoká míra násilí vůči nim. Nezletilí v Tamil Nadu, kteří tvoří téměř 30 % populace, čelí řadě problémů jako jsou drogové závislosti, těhotenství nezletilých, sebevraždy a kriminalita. Mládež z ekonomicky slabých rodin, zejména ta žijící ve slumových oblastech, nemá přístup k informacím a vedení a často trpí ekonomickou a citovou nouzí. Obvyklé jsou narušené vztahy v rodině. V důsledku toho se mladí lidé pro podporu uchylují ke skupinám vrstevníků a jsou do značné míry ovlivněni stereotypními mediálními obrazy.

Cíle

- Posílit ženy a mládež a zvýšit informovanost o genderově spravedlivé společnosti.
- Posílit vedoucí roli žen na občanské úrovni a v rozvojových nevládních organizacích.
- Poskytnout školení v problematice rovnosti pohlaví a veřejné správy.
- Podporovat kampaně za ukončení násilí vůči ženám, příslušníkům kasty dalit a menšinám.
- Navrhovat a prosazovat politické změny ve směru podpory ženské otázky.

Popis

EKTA je školící středisko informačních zdrojů, spolupracující s rozvojovými nevládními organizacemi, venkovskými a chudými ženami, a studenty ze škol a gymnázií. Nabízí regionální zdroje, jako je rozvoj

vůdčích schopností, svépomoc, prosazování zájmů a veřejné vzdělávání. Poskytuje též řadu služeb na podporu bezpečnosti v chudém regionu, jako je vzdělávání veřejnosti v oblasti násilí na ženách či individuální poradenství. V úvodní fázi budování kapacity nabízelo centrum školení zaměřené na klíčové rozvojové otázky týkající se žen, jako je zdraví, ekonomika, právo, média a veřejná správa. Tato fáze byla doplněna o nácvik komunikačních schopností, poradenství, formulaci projektu a psaní zprávy, jakož i porozumění skupinové dynamice. Zavedeny byly též studijní kroužky, v nichž se setkávali muži a ženy z různých prostředí, aby diskutovali o problémech a strategiích týkajících se společenských změn ve směru rovnosti pohlaví. Tyto zkušenosti se postupně staly základem pro prosazování různých prvků týkajících se práv žen, jako jsou kampaně proti násilí na ženách (např. za přijetí zákona o domácím násilí, šestnáctidenní kampaň proti násilí na ženách a kampaň bílé stužky).

EKTA rovněž vytvořila vzdělávací programy zaměřené na studenty středních škol a gymnázií, jež se věnují problémům, které se jich týkají, jako např. workshopy o násilí. Uvedené programy jsou výsledkem „šestnáctidenní kampaň“, která proběhla na středních školách a gymnáziích. Program životního vzdělávání (*Life Education Programme, LEP*) je rozvojový program EKTA pro mládež, který má za cíl pomoci mladým lidem osvojit si nezbytné dovednosti v oblasti mezilidských vztahů. Je zaměřen na ohroženou mládež, z níž většina žije ve slumových oblastech jen s malou či vůbec žádnou rodičovskou péčí, trpí v důsledku negativních vrstevnických či mediálních vzorů a má vysokou míru sebevražednosti. Středisko rovněž učí mladé lidi mediální gramotnosti a povzbuzuje kritické myšlení a plánování budoucnosti. Program gymnaziálního vzdělávání má za cíl zvýšit informovanost o sociálním pojmu „pohlaví“ a podporovat genderově nediskriminační chování. Za tím účelem jsou pořádána interaktivní sezení pro studenty i studentky, jež jim pomáhají uvědomit si problémy, kterým čelí. Oba vzdělávací programy motivují mladé lidi ke kritickému myšlení, což jim má pomoci lépe pochopit svou roli a odpovědnost v rámci rodiny.

Výsledky

Od vytvoření EKTA došlo k posílení vedoucí role žen na občanské úrovni a v rozvojových nevládních organizacích. Prosazovány a obhajovány jsou též příslušné politické změny a zvýšil se přístup k informacím. EKTA

vytvořila směrnice pro skupinové diskuse, případové studie o ženách a rozvoji, sociální audit a genderový audit. Vybudovala též funkční vztahy s příslušnými ministerstvy.

Partneři

EKTA spolupracuje s pracovníci rozvojových nevládních organizací, venkovskými i městskými chudými ženami, studenty gymnázií a škol, volenými členy Panchayatu a pracovníky svépomocných skupin, členy občanské společnosti a dalšími zainteresovanými subjekty.

Kontakt

Ms Bimla Chandrasekar, Coordinator
No 6, I Cross Street, Duraiswamy Nagar,
Bye-Pass Road, Madurai – 625010
Tel: 91-452-238 1309
Fax: 91-452-238 2454
E-mail: mdu_ekta@sancharnet.in
www.ektamadurai.org

Westbury, JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Boj o život (*Conquest for Life*), pomoc mladým lidem změnit dnešek pro zítřek

Kontext

Město Westbury poblíž Johannesburgu je postiženo dlouhými lety apartheidu, diskriminace a chudoby. Mladí lidé z Westbury, charakterizovaní mírou nezaměstnanosti vyšší než 80 %, vysokým výskytem předčasného ukončení školní docházky, problémy v rodině a zneužíváním návykových látek, mají omezené možnosti legálního úspěchu. V důsledku toho často pokládají členství v gangu a drogy, které tuto oblast sužují již více než 50 let, za svou jedinou reálnou možnost. Obvyklé jsou domácnosti svobodných matek, přičemž v rodinách chybí pozitivní mužské vzory. Nákaza virem HIV/AIDS se v Jihoafrické republice šíří nejrychleji mezi lidmi ve věku 15 až 24 let, kteří mají nedostatek prostředků a omezený, pokud vůbec nějaký, přístup k základním zdravotnickým a sociálním službám.

Cíle

- Pomoc mladým lidem rozvinout pocit vlastní hodnoty prostřednictvím zajištění bezpečného životního prostředí a prosociálních alternativ.
- Posílení rodinných struktur.
- Posílení občanských struktur, vedoucí k zahájení dialogu s veřejností.
- Poskytnout mladým lidem dovednosti, zkušenosti a příležitosti přijímat řešení problémů, kterým čelí.

Popis

„Boj o život“ (*Conquest for Life, CFL*), byl zahájen v říjnu 1995 skupinou mladých lidí toužících změnit celé společenské prostředí a revitalizovat svou komunitu, aniž by byli spojeni s jakoukoliv politickou stranou či církví. Věří, že dnešní mládež má pro splnění tohoto úkolu

ústřední význam a nabízejí řadu programů, z nichž každý je zaměřen na rozdílné aspekty problémů a na rozdílné věkové kategorie mládeže.

Projekt CFL „Obohacení mládeže“ (*Youth Enrichment Project, YEP*) podporuje, pomáhá a posiluje školní mládež prostřednictvím služeb jako je program po škole, který nabízí každý den teplé jídlo, a prostřednictvím náviku usmiřovacích dovedností formou her a pravidelných návštěv školy. CFL rovněž inicioval „Mírové hry pro děti“ (*Just for Kids Peace Games*), v jejichž rámci se setkávají děti z konfliktního prostředí a společně si hrají. Projekt CFS „Ohrožená mládež“ (*Youth at Risk*) odesílá mladé lidi ve věku 14 až 25 let na třítydenní tábor, což jim dává možnost v klidu přemýšlet. Tyto tábory následuje „Poradenský program“ (*Mentorship programme*), který spojuje mladé lidi s instruktory z prostředí místní komunity, kteří v nich upevňují poznatky nabyté v táboře a pomáhají je aplikovat na každodenní život, a to prostřednictvím vzájemných kontaktů, které se odehrávají nejméně jednou měsíčně a trvají nejméně jeden rok.

Mezi další služby nabízené CFL patří 40 hodinový „Program životních dovedností“ (*Life-Skills programme*) pro mladé lidi určené Podpůrným a nápravným centrem (*Relief and Rehabilitation Centre*) či místními soudy, a „Projekt mladých matek“ (*Young Mothers Project*), který se snaží podporovat mladé matky a plnit roli terénního programu vůči mladým ženám ve společnosti, vyžadujícím sociální a materiální pomoc. CFS rovněž zahájil výměnný program s jinými zeměmi, program „Muži pro život“ (*Men for Life*) – pomáhající mužům s každodenními problémy, kterým čelí, workshopy „Rodič a komunita“ (*Parent and Community*) a kursy práce na počítači pro občany.

Výsledky

Od zahájení projektu v roce 1995 je podpora komunity rozsáhlá a stále se zvyšuje, přičemž se občané podílejí na identifikaci problémů, rozhodování a plánování projektu. Pokračující vyhodnocování zajišťuje, aby se programy vyvíjely ve spolupráci s občany.

CFL od svého zahájení spolupracoval s přibližně 14 000 mladými lidmi, 1000 rodiči a 12 školami, a to včetně více než 700 účastníků „Táborů životních dovedností“. Z nich více než 120 osob poskytuje své služby CFL

dobrovolně a 40 pracuje na plný úvazek. Polovina bývalých účastníků projektu „Ohrožená mládež“ se před projektem či po něm zúčastnila počítačových kursů. V roce 2001 celých 45 % osob, které ukončily kurs práce na počítači, našlo zaměstnání. Úspěšnost zabránění v návratu mladých lidí ke gangům či trestné činnosti je 80 %. Projekt se v současnosti rozšiřuje do dalších měst v okolí Johannesburgu.

Partneri

Ashoka, Organizace pro nastolení míru v regionu Jižní Afriky (*South African Region Peace-Building*), Centrum pro studium násilí a usmíření (*Centre for Study of Violence and Reconciliation*), De Rots, Severovýchodní rada pro vzdělání a knihovny (*North Eastern Education and Library Board*), Středisko restorativní justice (*Restorative Justice Centre*), Skillshare International a Winners Unlimited.

Kontakt

Glen Stevyn, Director
21 Price Street, PO Box 88378
Newclare 2112, South Africa
Tel: +27 (0) 11 473 1651
Info@conquest.org.za
www.conquest.org.za

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Khulisa: pomoc při nápravě, vzdělávání a reintegraci mládeže

Kontext

Přibližně 50 % ze 180 000 jihoafrických pachatelů trestné činnosti spadá do věkové kategorie 14 až 25 let. Míra recidivy je výjimečně vysoká, když se odhadem 80 % propuštěných odsouzených dopouští další kriminality. Nedostatek účinných nápravných programů, postpenitenciární péče a pomoci při reintegraci do společnosti mají za důsledek pokračování nekonečného cyklu zločinu a trestu. Za těchto okolností byla vytvořena Khulisa, a to ve spolupráci s pachateli a odborníky na penologii, psychologii, sociální práci, výchovu a vzdělávání.

Cíle

- Řešit základní problémy, které vedou k trestné činnosti.
- Obnovit vztahy s rodinou a komunitou.
- Změnit stávající vzorce a naučit pozitivnímu myšlení v zájmu předcházení budoucím konfliktům se zákonem.

Popis

Khulisa, nezisková organizace založená v roce 1997, má za cíl snižování kriminality v Jihoafrické republice prostřednictvím realizace programů rozvoje mládeže a komunity ve znevýhodněných oblastech, a zajištěním nápravných a reintegračních programů pro ohroženou mládež a mládež v konfliktu se zákonem. Khulisa k prevenci kriminality zaujímá holistický přístup a působí v různých stádiích kriminálního cyklu. Je autorem čtyř specifických programů, které vyjadřují její víru v lidský potenciál a jsou založeny na principech restorativní justice.

Program „Udělej to lépe“ (*Make It Better, MIB*) nabízí mladým lidem mimo školu získání řídicích a organizačních dovedností, které potřebují

k vytvoření a realizaci vlastních komunálních projektů, což jim umožní smysluplně se podílet na sociálněekonomickém rozvoji komunity. Prevence kriminality je realizována prostřednictvím budování schopností a osobnostního rozvoje. Vybraní mladí lidé dostávají příležitost zopakovat své projekty v jiných částech Jihoafrické republiky a mohou též působit jako poradci mládeže v programu Khulisy s názvem „Nové směry“ (*New Directions*).

Program „Nové směry“ je 13-ti týdenní odklonný program pro prvopachatele a děti, které spáchaly drobné delikty. Snaží se řešit základní problémy vedoucí ke kriminalitě a učí účastníky životním dovednostem. Mezi zvláštní aktivity patří rozvoj emoční inteligence prostřednictvím tvůrčího psaní; veřejně prospěšné práce jako nácvik péče o své životní prostředí; kontakt s poradcem z programu MIB; kultura, sport a zábava; rodičovský rozvoj – pomoc rodičům nést zodpovědnost za své děti; restorativní justice ve formě zprostředkovaných smírů; a podpora po ukončení programu formou setkávání v půlročním intervalu a doživotního členství v Khulise, zajišťujícího trvalou podporu.

Program „Objev“ (*Discovery*) je jednoroční vězeňský program pro mladé pachatele, který posiluje zodpovědnost, je založen na tvůrčím psaní, osobní proměně, skupinové terapii a rozvoji profesních schopností, a zkoumá možnosti pachatele odškodnit oběť, její rodinu a společnost. Účastníci získávají na konci každého stupně osvědčení a absolventi postupují do dalšího programu Khulisy s názvem „Cíle“ (*Destinations*).

Program „Cíle“ zprostředkovává účastníkům programu „Objev“ pracovní místa a příležitosti k samostatné činnosti, nabízené místními podnikateli a sponzory. Součástí tohoto programu je i tříměsíční orientační program pro dobu po propuštění z výkonu trestu, nácvik životních dovedností, rozvoj profesních schopností, rodinné poradenství, školení, rozvoj dovedností získaných v rámci absolvovaných programů, tvorba životopisu, psychologické vyhodnocení a trvalé sledování a podpora.

Výsledky

Programy organizace Khulisa byly vyhodnoceny kvalitativně i kvantitativně, interně i vnějším nezávislým hodnotitelem. Hodnocení obsahují analýzu vývoje i účinku. Podle nich se až 70 % mladých

absolventů nápravných programů organizace Khulisa nevrací k trestné činnosti. Zakladatel Khulisy i samotné programy získaly řadu ocenění, mezi něž patří cena Ashoka Fellowship, cena Nicro za reintegraci pachatelů (*Nicro Offender Reintegration award*), a Cena Elle Elizabeth Arden za viditelnou změnu (*Elle Elizabeth Arden Visible Difference Award*).

Partneři

Khulisa rozvinula partnerství s řadou ministerstev, jako jsou ministerstva vězeňství, školství, zahraničních věcí, zdravotnictví, spravedlnosti, sociálního rozvoje, veřejné bezpečnosti, bytové výstavby a práce. Získává rovněž prostředky z řady jiných zdrojů.

Kontakt

Lesley Ann van Selm, Managing Director
342 Jan Smuts Avenue, 2nd floor
Craighall, Gauteng – 2196, South Africa
Tel: +27 (0)11 788 8237
Fax: +27(0)11 7883353
Email: info@khulisaservices.co.za
www.khulisa.co.za

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Othandweni: pomoc dětem ulice

Kontext

Populace dětí ulice se v Johannesburgu v devadesátých letech významně rozrostla, což bylo doprovázeno problémy s žebrotou, drobnými krádežemi, čicháním těkavých lepidel a bezdomovectvím. Rozšíření HIV/AIDS tuto situaci ještě zhoršilo, neboť děti a mládež se v důsledku nákazy stávají často sirotky. Mnoho dětí ulice je HIV pozitivních a v ohrožení onemocněním HIV/AIDS, trpí špatným zdravotním stavem, podvýživou, fyzickým násilím, psychickými traumaty, ze strany veřejnosti jsou tyto děti obecně přijímány nepřátelsky a je jim často odepřen přístup ke službám.

Cíle

- Působit jako opatrovník dětí ulice.
- Podporovat zdravý životní styl prostřednictvím nabídky zdravotní péče a vzdělání.
- Poskytnout alternativy k ulici ve formě sportovní a zábavné činnosti.
- Posilovat ohroženou mládež prostřednictvím školících programů a pobytů.
- Minimalizovat umisťování dětí do ústavů.

Popis

Othandweni (výraz znamená „místo lásky“) je nezisková organizace nabízející služby dětem a mládeži v oblasti Johannesburgu a předměstí. Organizace, spravovaná Metropolitními evangelickými službami (*Metro Evangelical Services, MES*), zahájila svou činnost v roce 1994 jako projekt poskytování potravin dětem ulice v oblasti Hillbrow v Johannesburgu a postupně se vyvinula v holistický program pro děti a mládež ulice poskytující celou škálou služeb. Jejím konečným cílem je dostat děti z ulice a umožnit jim stát se nezávislými občany. Veškerý

personál projektu zpočátku zůstával v komunitě, aby pomohl budovat vzájemné vztahy. Původně Othandweni nabízela čtyři hlavní programy. V rámci prvního z nich zajišťuje základní péči a lidská práva pro mladé lidi, kteří žijí na ulici. Využívá terénní pracovníky k tomu, aby je našli a navázali s nimi kontakt, a disponuje zařízením Centra Othandweni, kde se více než stovka mladých lidí může denně najíst a umýt, jakož i několika přechodnými ubytovny. Probíhají čistící akce, jež mají zlepšit podmínky na ulicích. Othandweni vystupuje jako opatrovník v řízení před soudem, kde zajišťuje ochranu práv dětí, nabízí rodinné projednávání deliktu formou tzv. rodinných konferencí (*Family Group Conferencing*) jako alternativy trestu odnětí svobody, a podporuje mladé lidi ve vazbě.

Druhý z projektů nabízí dětem ulice sportovní a rekreační aktivity. Patří mezi ně tréninkové programy fotbalu a kriketu, dvoutýdenní „startovací tábor“ (*Outward-Bound camp*) zaměřený na rozvoj vůdčích schopností, a jednou měsíčně Večer mládeže (*Youth Night*). Cílem je podpořit životní dovednosti a alternativy vůči životu na ulici.

Podnikatelský výcvikový projekt nabízí jednoroční pracovní výcvik skupinám mladých mužů a žen z ulice. Zahrnuje základní vzdělání pro dospělé a získání obchodních a praktických dovedností, které jim umožní stát se nezávislími. Poskytováno je rovněž poradenství v oblasti zneužívání návykových látek. Prodejem svých výrobků si studenti vydělávají na kapesné.

Čtvrtý z programů, program zdravotní péče, podporuje zdravý životní styl a nabízí zdravotní péči, ošetrovnu, pečovatelské služby, jakož i vzdělávání a poradenství pro děti ulice, mládež i dospělé. Zahrnuje též pomoc osobám trpícím HIV/AIDS včetně poradenství, informací o tom, jak si vzájemně pomáhat, a pečovatelského centra pro smrtelně nemocné, které jim umožňuje zemřít v důstojných podmínkách. Tento program se již rozvinul do takových rozměrů, že se od března 2003 stal samostatným programem MES, nazvaným MES Impilo Programme, v jehož rámci je provozován útulek pro bezdomovce. Děti z projektu Othandweni jsou však nadále v případě potřeby zdravotní péče odesílány do MES Impilo. Othandweni je jednou z více než 40 organizací poskytujících služby dětem ulice, jež tvoří součást Johannesburgské aliance pro děti ulice (*Johannesburg Alliance for Street Children*).

Výsledky

Othandweni pracuje v průměru s 600 dětmi a mladými lidmi z ulice měsíčně. V roce 2004 byla poskytnuta zdravotní péče téměř 8000 mladým lidem a více než dvě třetiny z těch, kteří absolvovali podnikatelský kurs, našly práci. Organizaci se podařilo přimět místní obchodníky, aby přestali prodávat těžká lepidla. Othandweni je jednou z mála jihoafrických organizací, které pomáhají dívkám žijícím na ulici. UN HABITAT ji v roce 2002 vybral jako příklad osvědčené praxe a dostalo se jí uznání též v rámci jihoafrického programu udílení cen za inovace (*Impumelo Innovations Award Programme*) v roce 2000.

Partneři

Centrum pro mládež Dyambo, Johannesburgská aliance pro děti ulice, věznice v Johannesburgu, Gautengská aliance pro děti ulice, věznice v Leeuwkop, Národní aliance pro děti ulice, Asociace zařízení paliativní péče v JAR (*Hospice Palliative Care Association of SA*).

Kontakt

Siphiwe Dlamini
Private Bag X33 Hillbrow 2038
South Africa
Tel: +27 11 725 6531
Fax: +27 11 725 6572
othandweni@mes.org.za

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ

preventivní projekt Středozápad

Kontext

Problém nezákonného užívání a/nebo zneužívání drog mládeží je trvalým problémem většiny obcí ve Spojených státech. Většina programů zabývajících se tímto problémem se obvykle zaměřuje na jediný přístup či opatření, a to často na jediném místě, např. ve škole. V současnosti stále narůstají pochybnosti, zda takové programy nejsou příliš omezené a úzce pojaté na to, aby měly dostatečný dopad na zneužívání návykových látek. Místo toho je třeba vytvářet komplexnější opatření, jež využijí více přístupů a budou vycházet z aktivní účasti jednotlivců a skupin z celé společnosti.

Cíle

- Předcházet a snižovat užívání drog, počínaje tzv. startovacími drogami tabákem, alkoholem a marihuanou.
- Působit v situacích a prostředích, jež podporují zneužívání návykových látek.
- Posilovat ochranné faktory, jako je schopnost odolávat pokušení, sebeovlivnění (*self-efficacy*) a správné rozhodování.
- Propagovat bezdrogové postoje, normy, strategie a stimulovat podporu veřejnosti.

Popis

Projekt byl zahájen na počátku osmdesátých let a původně byl realizován v 16 obcích a devíti okresech, jež tvoří dvě velkoměstské oblasti středozápadu USA - Kansas City a Indianapolis. V současnosti je program rozšířen na více než 400 dalších škol v Indianě a prostřednictvím interaktivních televizních kursů do 24 měst pěti dalších států. Obsahuje pět hlavních složek: složky „škola“, „rodiče“, „komunální organizace“ a „zdravotní strategie“ jsou realizovány postupně v pětiletém období,

zatímco složka „masmédia“ je aplikována po dobu celého programu. Hlavní školní program je zahájen v 6. či 7. stupni (střední a/nebo nižší střední škola). Realizují jej školení učitelé za pomoci vybraných vrstevníků studentů. Deset až třináct lekcí programu je v dalších letech následováno pomocnými kursy a poradenskými a podpůrnými aktivitami, jež mají v mladých lidech vypěstovat schopnost odolávat pokušení. Rodičovský program, realizovaný ve druhém a třetím roce, je zaměřen na budování rodinné podpory a zajištění trvalé protidrogové atmosféry. Zakládá se skupina rodič-student-škola a realizuje školní preventivní strategie a rodičovské školící a komunikační schůzky. V rámci složky „komunita“ jsou určeni zástupci občanů a veřejné správy, jejichž úkolem je podporovat rozvoj dalších preventivních opatření. Je založena komunální organizace, která je vyškolená pro realizaci účinných preventivních kampaní a opatření napříč různými institucemi. V závěrečných dvou letech je podvýborem orgánu veřejné správy, tvořeným zástupci místních občanů a veřejné správy z komunální organizace, realizována nová zdravotní strategie. Složka „masmédia“ je využívána po celou dobu a zahrnuje zhruba 31 televizních, rozhlasových a tiskových sdělení ročně, jež mají uvést každou ze složek programu a podpořit poselství programu rovnoměrně vůči školám, rodičům a širší veřejnosti.

Výsledky

Program byl úspěšně realizován v Kansas City i Indianapolis, v dalších čístech Indiany a ve městech dalších pěti států. Vyhodnocení programu prokázalo významné čisté snížení užívání tabáku, alkoholu a marihuany, jakož i kokainu, amfetaminu, LSD a těkavých látek, které se pohybovalo mezi 20 % a více než 60 %. Kromě toho v rámci samostatné analýzy ve věku 21 let vykazovali účastníci oproti kontrolní skupině významně nižší výskyt neprovdaných těhotných žen, předčasného ukončení školní docházky a propuštění z práce. Účinky trvají od 11 let věku až do věku přes 30 let. Nedávný průzkum účastníků, z nichž jedna třetina již má své vlastní děti ve školním věku ukázal, že včasná prevence užívání drog, zejména alkoholu, je zároveň prevencí pozdějších zlobných stavů u účastníků, což se projeví významně menšími problémy s chováním a sebeovládáním u jejich dětí. Rovněž počet žádostí o protidrogovou léčbu se patrně díky včasné intervenci u těchto mladých lidí snížil. Existují rovněž poznatky, že program měl dopad i na užívání/zneužívání

návykových látek ze strany rodičů účastníků. V roce 1997 byl program uveden v edici University v Coloradu *Blueprints for Violence Prevention* jako jeden z 10 úspěšných programů. Jedná se o programy, jež byly opakovány v řadě rozdílných prostředí a splnily velmi vysoká vědecká kritéria realizace a účinnosti.

Partneři

Školy, rodiče, podnikatelé, orgány činné v trestním řízení, média, ministerstvo zdravotnictví a zástupci občanů.

Kontakty

Kami McClure, Project Manager
mmclure@usc.edu
Mary Ann Pentz, Principal Investigator
pentz@usc.edu
Department of Preventive Medicine
School of Medicine
University of Southern California
1000 S. Fremont Ave.
Alhambra, CA 91803

Část 3:
DALŠÍ ZDROJE

Webové stránky

ICPC - Community Safety and Crime Prevention Knowledge Base

http://www.crime-prevention-intl.org/kb_intro.php

Stránky Mezinárodního centra pro prevenci kriminality (*International Centre for the Prevention of Crime*) obsahují sekci vědomostní základny, zahrnující politiky, strategie, indikátory, osvědčenou praxi, dokumenty a nástroje z oblasti komunální bezpečnosti a prevence kriminality.

UNODC – UN Office on Drugs and Crime

http://www.unodc.org/unodc/en/crime_cicp_commission.html

Na stránkách UNODC lze navštívit Komisi OSN pro prevenci kriminality a trestní justici (*UN Commission on Crime Prevention and Criminal Justice*).

http://www.unodc.org/pdf/crime/publications/promoting_prevention_crime.pdf

Mezi jejími publikacemi lze nalézt Směrnici OSN pro prevenci kriminality (*UN Guidelines for Crime Prevention*) z roku 2000. Je obsažena v brožuře Podpora prevence kriminality – směrnice a vybrané projekty (*Promoting the Prevention of Crime – Guidelines and Selected Projects*), která obsahuje směrnice pro spolupráci a technickou pomoc v oblasti prevence kriminality, jakož i vybrané projekty prevence kriminality UNODC i jiných subjektů.

UN-HABITAT - Safer Cities Programme

<http://www.unhabitat.org/programmes/safercities/>

Program UN-HABITAT Bezpečnější města podporuje projekty prevence kriminality na místní úrovni, získávání zkušeností a tvorbu nástrojů, jakož i výměnu zkušeností, mezinárodní prosazování a strategický rozvoj.

Best Practices for Human Settlements

<http://www.bestpractices.org/>

UN-HABITAT s podporou Nadace Společně (*Together Foundation*) vytvořil rozsáhlou a poučnou databázi obsahující přes 1600 příkladů osvědčené praxe z celého světa.

Blueprints for Violence Prevention

<http://www.colorado.edu/cspv/blueprints/>

Centrum pro studium a prevenci násilí (*Center for the Study and Prevention of Violence*) při Coloradské Univerzitě v Boulderu v USA je tvůrcem národní iniciativy, jejímž cílem je určit efektivní postupy prevence násilí.

Crime Prevention Register

<http://www.aic.gov.au/research/cvp/register/>

Registr prevence kriminality Australského institutu pro kriminologii (*Australian Institute of Criminology, AIC*) je zdrojem pro instituce zabývající se prevencí kriminality a trestní justicí na úrovni státní správy a místní samosprávy.

The National Crime Prevention Strategy Virtual Library

<http://www.prevention.gc.ca/en/library/index.html>

Kanadská Národní strategie prevence kriminality „Virtuální knihovna“ je elektronickou sbírkou publikací, nástrojů a odkazů týkajících se kriminality, viktimizace a prevence kriminality.

European Crime Prevention Network (EUCPN)

http://europa.eu.int/comm/justice_home/eucpn/practices.html

Sbírka osvědčené praxe EUCPN se řídí přístupem „Pět I“, který zdůrazňuje využití programů založených na poznacích, důslednou kontrolu realizace a hodnocení, a standardy, které umožní mezikulturní, národní a mezinárodní srovnání.

European Forum for Urban Safety (EFUS)

<http://www.urbansecurity.org/fesu/home.aspx>

EFUS uvádí seznam publikací, které jsou zaměřeny na praxi v oblasti městské prevence kriminality, bezpečnost na školách, policejní činnost, obchodování se ženami, drogy, organizovaný zločin a další témata.

The Good Practice Projects Database: Early Intervention

<http://www.aifs.gov.au/sf/database.html>

Databáze organizace Výměna znalostí pro silnější rodiny (*Stronger Families Learning Exchange*) s vyhledavačem australských projektů, které při své práci s rodinami či komunitami využily přístup primární prevence či včasné intervence.

Promising Practices on Children, Families and Communities (PPN)

<http://www.promisingpractices.net/>

Webové stránky Sítě slibných postupů (*Promising Practices Network*), spravované společností RAND Corporation USA, uvádí osvědčené a slibné programy v pěti oblastech: zdravé a bezpečné děti, děti připravené na školu, děti úspěšné ve škole, silné rodiny, a soběstačné rodiny.

Women in Cities International Directory of Resources and Activities

http://www.femmesetvilles.org/english/sets_en/set_repertoire_en.htm

Adresář aktivit a pramenů mezinárodní organizace Ženy ve městech (*Women in Cities International*) obsahuje opatření, strategie a programy týkající se bezpečnosti žen.

Ocenění

Australian Crime and Violence Prevention Awards

<http://www.aic.gov.au/avpa/>

Ceny udílené Australským institutem pro kriminologii jsou určeny k ocenění nejlepších projektů na prevenci či snižování násilí v Austrálii, k povzbuzení veřejných iniciativ a k podpoře veřejné správy při identifikaci a rozvoji praktických projektů na snižování násilí ve společnosti.

British Community Safety Awards

<http://www.crimeconcern.org.uk/>

Tyto ceny, udílené organizací Crime Concern, hledají ty nejlepší projekty na snižování kriminality z celého Spojeného království.

Dubai International Award

<http://dubai-award.dm.gov.ae/>

Tyto ceny, udílené UN-HABITAT, městem Dubaj a OSN, mají za cíl poznat a informovat o nejvýznamnějších a udržitelných úspěších při zlepšování životního prostředí.

European Crime Prevention Awards

http://europa.eu.int/comm/justice_home/eucpn/european_crime.html

Tyto ceny, udílené Evropskou sítí prevence kriminality (*European Crime Prevention Network*) mají za cíl ocenit nejlepší evropský projekt prevence kriminality.

Women's Safety Awards 2004

http://www.femmesetvilles.org/english/sets_en/set_contest_en.htm

Cena za ženskou bezpečnost, udílená organizací Women in Cities International, je určena k ocenění kvalitních postupů a městských strategií, týkajících se bezpečnosti žen a zvýšení pocitu bezpečí u žen.

Další publikace o osvědčené praxi

Australian Government Attorney-General's Department (2004). *The National Research Project into Good Practice in Community Crime Prevention*. Barton: [Autor].

[http://www.ncp.gov.au/agd/www/rwpattach.nsf/personal/C7ECC89F6862A05DCA256E6F001A0E7B/\\$FILE/Good+Practice+final+10+Dec+03.pdf](http://www.ncp.gov.au/agd/www/rwpattach.nsf/personal/C7ECC89F6862A05DCA256E6F001A0E7B/$FILE/Good+Practice+final+10+Dec+03.pdf)

Bässmann, J. (Ed.) (2004). *Crime Prevention in Germany: Selected Examples of Projects in the 'Infopool Prevention' Database*. Wiesbaden: Bundeskriminalamt.

http://www.kriminalpraevention.de/download/Crime_Prevention_in_Germany.pdf

The CSIR, the Institute for Security Studies and the South African Police Service Division Crime Prevention, Component Social Crime Prevention (2004). *Community Safety Projects: Promising Practices in South Africa*. Pretoria: the South African Police Service.

Centro Canadiense de Estudios y Cooperación Internacional and coll. (2004). *Encuentro Centroamericano sobre Violencia Juvenil 2004. Memoria de Labores*. Guatemala 11 y 12 de Noviembre. Montréal: CECI. <http://www.ceci.ca/>

Centro Canadiense de Estudios y Cooperación Internacional and coll. (2004). *Encuentro Centroamericano sobre Violencia Juvenil 2004. Memoria de Labores*. San Salvador 1 y 2 de Diciembre. Montréal: CECI. <http://www.ceci.ca/>

Délégation interministérielle à la ville (2004). *Politique de la ville et prévention de la délinquance. Recueil d'actions locales*. France : Les éditions la DIV

European Crime Prevention Network (2002). *European Crime Prevention Network Conference: Exchange of Good Practice in Crime Prevention between Practitioners in the Member States Concerning: Youth*

Violence/Ethnic minorities, Domestic Burglary – Including its Causes within the Wider Built Environment, Robberies Motivated by Drug Addiction – Especially in Public Places like the Streets - October 7th – 8th 2002 in Aalborg, Denmark – Summaries and Project Descriptions. Volume 2. Brussels: [Autor].

http://europa.eu.int/comm/justice_home/eucpn/docs/aalborgReport200212.pdf

International Centre for the Prevention of Crime (1999). *100 Crime Prevention Programs to Inspire Action Across the World*. Montreal: International Centre for the Prevention of Crime.

Griggs, R. A. (2002). *Preventing Crime and Violence in South African Schools: A Review of Learning and Good Practices from Eight Interventions*. Claremont: Open Society Foundation for South Africa.

Institut des hautes études de la sécurité intérieure (2003). *Bonnes pratiques : Introduction au pragmatisme anglo-saxon. Les cahiers de la sécurité intérieure*, 54.

Jamieson, W. & Hart, L. (2002). *Compendium of Promising Crime Prevention Practices in Canada*. Ottawa: The Caledon Institute of Social Policy.

<http://www.caledoninst.org/PDF/553820452.pdf>

National Crime Prevention Council (2002). *150 Tested Strategies to Prevent Crime from Small Cities, Counties and Rural Communities – A Resource for Municipal Agencies and Community Groups*. Washington, DC: [Autor].

Sposato, K. B. & Machado de Almeida, E. (2004?). *S?cio-educa?o no Brasil: Adolescentes em conflito com a lei: experi?ncias de medidas s?cio-educativas*. S?o Paulo: ILANUD Brasil.

Thornton, T.N., Craft, C.A., Dahlberg, L.L., Lynch, B.S. & Baer, K. (2002). *Best Practices of Youth Violence Prevention: A Sourcebook for Community Action*. Atlanta: Centers for Disease Control and Prevention (CDC),

National Center for Injury Prevention and Control.
<http://www.cdc.gov/ncipc/dvp/bestpractices.htm>

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2004). *Promoting the Prevention of Crime – Guidelines and Selected Projects*.
http://www.unodc.org/pdf/crime/publications/promoting_prevention_crime.pdf

White, R. (1998). *Public Spaces for Young People - A Guide to Creative Projects and Positive Strategies*.

Canberra: Commonwealth Attorney-General's Department.
[http://www.ag.gov.au/agd/www/rwpattach.nsf/viewasattachmentPersonal/\(C99C9C662AE008709B6A1B06BCF8E5CF\)~ncp_PublicSaftey200802.pdf/\\$file/ncp_PublicSaftey200802.pdf](http://www.ag.gov.au/agd/www/rwpattach.nsf/viewasattachmentPersonal/(C99C9C662AE008709B6A1B06BCF8E5CF)~ncp_PublicSaftey200802.pdf/$file/ncp_PublicSaftey200802.pdf)

Whitzman, C., Canuto, M. and Binder S. (2004). *The Women's Safety Awards 2004: A Compendium of Good Practices*. Montréal: Women in Cities International / Femmes et villes international.
<http://www.femmesetvilles.org/pdfgeneral/FINALCOMPENDIUMENG.pdf>

Prevence městské kriminality a ohrožená mládež

Přehled slibných strategií a programů z celého světa

Připraveno pro 11. Kongres OSN
o prevenci kriminality a trestní justici, Bangkok 2005

Překlad: Agentura Pylon

Vydavatel:
Institut pro kriminologii a sociální prevenci
Nám. 14.října 12
150 21 Praha 5

Určeno: Pro odbornou veřejnost

Tiskárna: Vydavatelství KUFŘ s.r.o.
Naskové 3, Praha 5

Dáno do tisku: listopad 2006

Vydání: první

Náklad: 150 výtisků

www.kriminologie.cz

ISBN 80-7338-050-1